NEUVOSTOLIITTO

N:o 14 1958

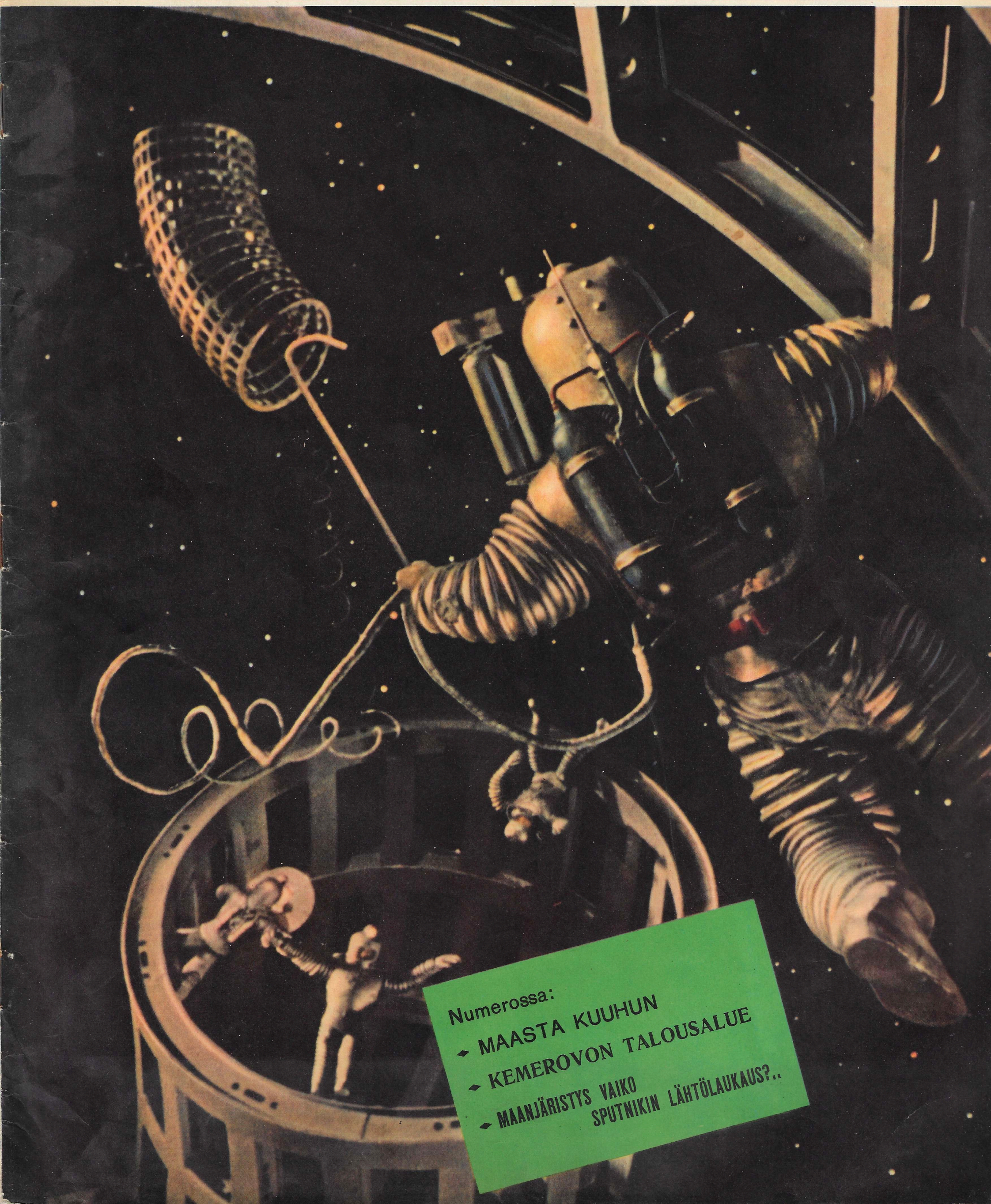

Numerossa:

- MAASTA KUUHUN
- KEMEROVON TALOUSALUE
- MAANJÄRISTYS VAIKO SPUTNIKIN LÄHTÖLAUKAUS?..

KEMEROVON KANSANTALOUSNEUVOSTO

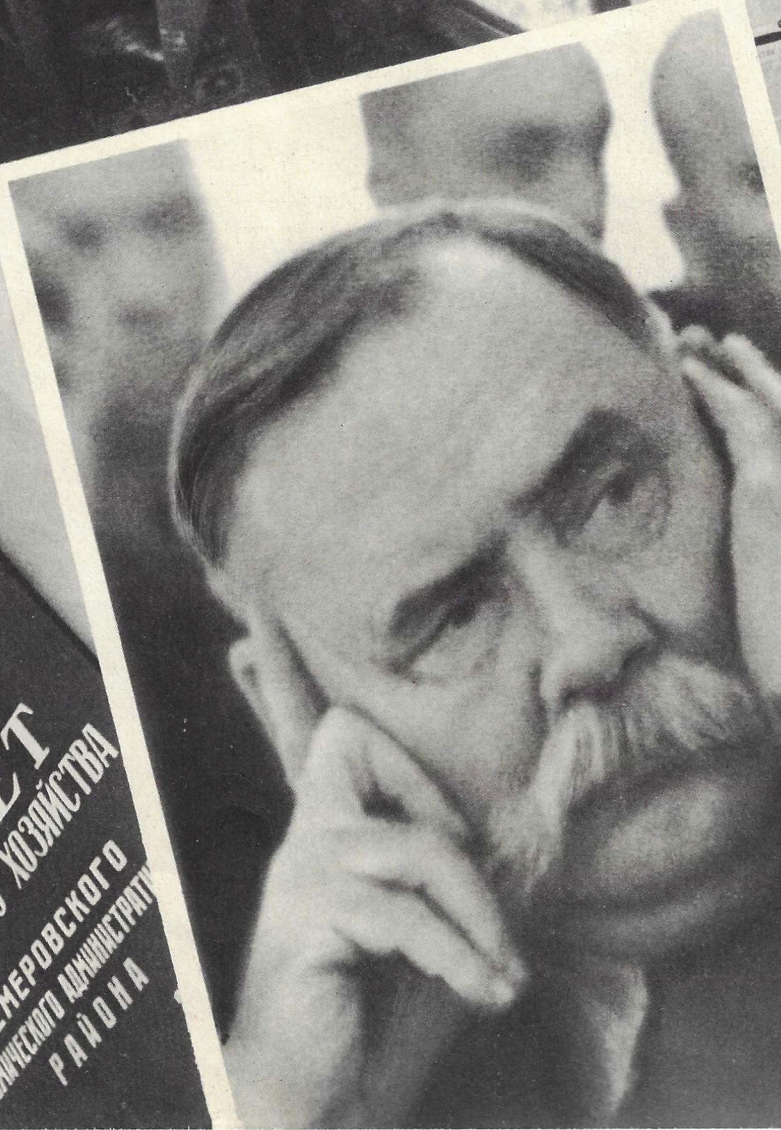

ETUSIVULLA: Väläh dys neuvostoliittolaisesta elokuvasta ''Tie tähtiin''. Kosmilliseen avaruuteen rakennetaan rakettiasemaa (Ks. ''Maasta Kuuhun'' ss. 5—9).

Nämä kuvat on otettu Siperiassa, Kemerovon kansantalousneuvostossa. Kemerovon alueella on rikkaita mineraaliesiintymiä ja suuria tuotantolaitoksia. Kuvissa neuvoston kokouksen osanottajia, aineistoa muiden talouspiirien toiminnasta sekä automaattinen puhelinkeskus, jonka kautta Kemerovon talousneuvosto on yhteydessä alaisiinsa tehtaisiin, kaivoksiin ja rakennustyömaihin. Tarkemmin talousneuvoston toiminnasta sivuilla 30—33.

Valok. J. Korolev.

NEUVOSTOLIITTO

KERRAN KUUSSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

N:o 14

VENÄJÄN, SUOMEN, KIINAN, KOREAN, HINDIN, URDUN, VIETNAMIN, ARABIAN, SERBOKROAATIN, ENGLANNIN, RANSKAN, SAKSAN, ESPANJAN JA JAPANIN KIELELLÄ

1958

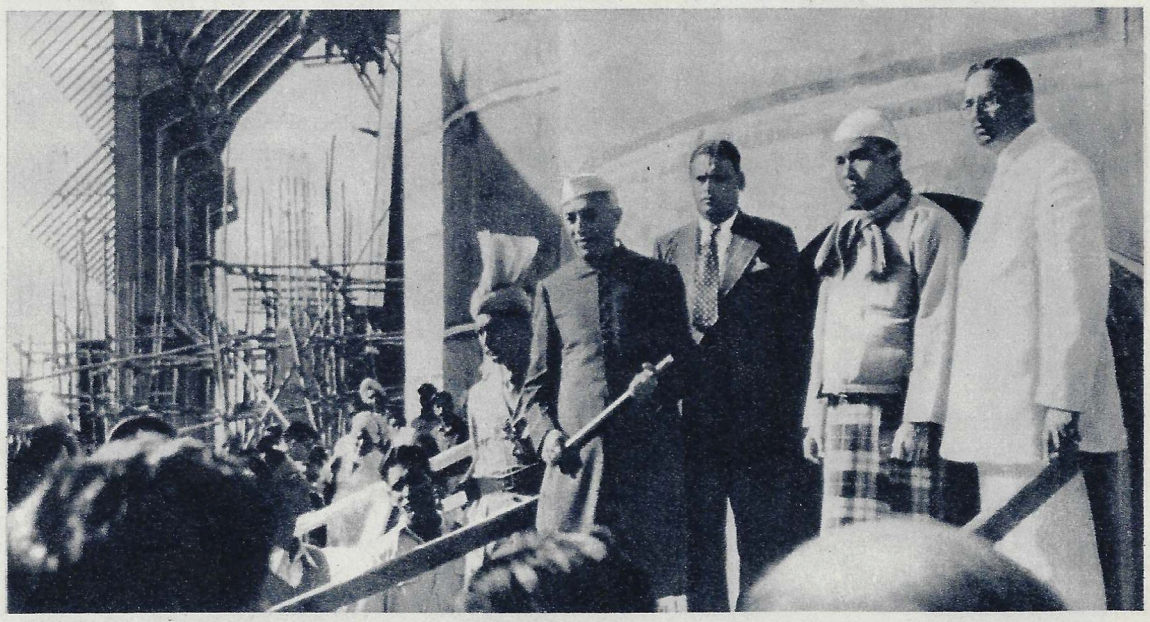

Intia rakentaa Neuvostoliiton myötävaikutuksella suurta raudanjalostuslaitosta Bhilaihin. Jokin aika sitten työmaalla kävivät Intian pääministeri Jawaharlal Nehru ja Burman pääministeri U Nu. Kuva korkeiden vieraiden käynnistä ensimmäisen masuunin rakennuksella. **Valok. J. Jegorov.**

Neuvostoliitossa on vieraillut italialaisten rauhanpuolustajain valtuuskunta. Neuvostoliiton matkastaan antamassaan lausunnossa valtuuskunta toteaa käydyissä keskusteluissa päädytyn yksimielisyyteen nykyisen kansainvälisen tilanteen arvioinnissa. Kuvassamme valtuuskunnan johtaja senaattori C. Negarville (vasemmalla) ja Neuvostoliiton rauhanpuolustuskomitean puheenjohtaja, kirjailija N. Tihonov (keskellä). **Valok. V. Rutkovitsh.**

Neuvostoliitossa kauttakulkumatkalla pysähtynyt Jemenin perintöprinssi ja varapääministeri, sota- ja ulkoministeri Seif ul-Islam Mohammed el-Badr sanoi Moskovan televisiossa: ''Totean tyydytyksellä, että ystävyys ja yhteistyö kansojemme kesken on lujittunut, ja suureksi mielihyväksemme lujittuu edelleenkin.'' **Valok. V. Zhabtshenko.**

Huomioitsijan havaintoja

''Kuinka lähellä on kolmas maailmansota, montako vuotta on jäänyt sen alkuun?'', tiedustelee englantilainen lukijattaremme D. Marshall. Mitä sanoa? Kysymys ei ole mikään uusi ja vaivaa aikamme ihmiskuntaa kuin kynnen alle mennyt tikku. Toimituksessamme ei ole kaukonäkijöitä eikä tähdistäennustajia, mutta olemme sitä mieltä, että jos ihmiskunta käy asiaan oikein miehen otteella se voi yleensä estää sodan. Sodanuhka on kuitenkin olemassa, ja Mrs. Marshall asuu muuten sellaisessa maassa, jossa luisuminen tuollaiseen vaaralliseen suuntaan on havaittavissa varsin selvästi, tarjoten mahdollisuuden sangen perusteltujen johtopäätöksien tekemiseen.

''Kotini on linnani'' — sanoo englantilainen sananlasku. Suvereenisuus oman kodin seinien sisällä on tietenkin hyvä asia, mutta se muuttuu hyvin huojuvaksi, kun kodin yllä alkavat lennellä vierasmaalaiset lentokoneet atomipommilastissa. Herostratos poltti Artemiin temppelin Efesossa yksinomaan halusta ''päästä historiaan'', halusta niittää mainetta hinnalla millä hyvänsä — ja mitä takeita on siitä, että nämä lentäjät olisivat viimeistä myöten vapaita tuollaisesta hirvittävästä kunnianhimosta? Eihän tarvitse muuta kuin painaa nappia ja ihmiskunta joutuu atomimyllerrykseen.

Englannissa valmistellaan parhaillaan paikkoja ohjustukikohdille, joiden hallinta tulee olemaan ei-brittiläisissä käsissä. Mrs. Marshallin on helppo arvata, että ohjuksia ei ladata rauhan ja hyvinvoinnin siementen kylvämiseksi Eurooppaan — ja koska laukaisulaitteet eivät ole englantilaisten käsissä, niin koko kysymys on kai osoitettava niille, jotka ovat noiden laitteiden ääressä, ja niille, jotka sallivat tällaista. Me ymmärrämme, että Englannin, samoin kuin jokaisen maan, on huolehdittava puolustuksestaan, mutta eihän ole sattuma, että labour-lehti New Statesman and Nation sanoo Englannin hallituksen päätöstä alueensa luovuttamisesta ohjustukikohdiksi ''Englannin itsemurhasopimukseksi''. Mrs. Marshall kirjoittaa: ''Ajattelen kauhulla, että maatamme voidaan jonakin päivänä käyttää hyökkäystukikohtana teidän maatanne vastaan.'' Me emme ole tottuneet pelkäämään uhkauksia, mutta olemme aivan samaa mieltä siitä, että tuollainen tulevaisuudenkuva on hyvin synkkä, ensi sijassa tietenkin englantilaisille itselleen. Tulkoon tukikohta käytetyksi taikka ei, on sanottava suoraan, että Englannista valmistetaan tuollaista hyökkäystukikohtaa. Amerikkalaisten lentokoneiden risteily Englannin yllä atomipommilastissa ja amerikkalaiset lentokentät ja ohjustukikohdat Englannin kamaralla valavat vettä ''kylmän'' sodan myllyyn ja kiihdyttävät tavattomasti ''kuuman'' sodan vaaraa.

Kannattaako ryhtyä povailemaan, milloin alkaa sota — eikö ole parempi tehdä kaikki mahdollinen, jottei se alkaisi koskaan!?

Huolestuneisuus tulevaisuudesta on vallannut paitsi Mrs. Marshallin myös hänen tunnetut maanmiehensä lordi Bertrand Russellin, professori Waddingtonin, tohtori Julian Huxleyn, lordi Boyd-Orrin sekä J. B. Priestleyn. Jokin aika sitten 44 maan 9 235 tiedemiestä, joukossa 36 Nobel-palkinnon saanutta ja 35 Englannin kuninkaallisen seuran jäsentä, vaati YK:lle lähettämässään adressissa lopettamaan ydinpommikokeilut ensimmäisenä askeleena koko ihmiskunnalle katastrofaalisen ydinsodan torjumiseksi. Kukapa rohkeneekaan väittää etteikö näiden tiedemiesten vaatimus vastaisi kansojen tahtoa!

Kaikkien maiden edistysmieliset ihmiset yhtyvät vaatimukseen atomi- ja vetypommikokeilujen kieltämisestä, ''kylmän sodan'' lopettamisesta. Kairossa pidetyssä Aasian ja Afrikan maiden solidaarisuuskonferenssissa, joka edusti puolta ihmiskuntaa, tuli uudella voimalla ilmi kansojen järkähtämätön rauhantahto. Tälle kansainväliselle neuvonpidolle oli ominaista yhtenäisyys ja veljeys sekä tietoisuus yhteisestä päämäärästä taistelussa siirtomaaorjuutta vastaan, rauhan ja turvallisuuden puolesta.

''Kansojen tahto on ydinpommeja voimakkaampi ja kykenee torjumaan atomisodan vaaran'', sanoivat Kairon konferenssin osanottajat. ''Vaadimme atomi- ja vetypommikokeilujen viipymätöntä ja ehdotonta kieltämistä, pitäen sitä ensimmäisenä askeleena tämän joukkotuhoaseen valmistamisen, kartuttamisen ja käyttämisen täydelliseen kieltämiseen ja askeleena yleistä aseistariisuntaa kohden'', korostivat he vetoomuksessaan Yhdysvaltojen, Neuvostoliiton ja Iso-Britannian hallituksille. Kairossa hyväksytyt asiakirjat osoittavat, että kaikilla kansoilla, ihonväristä riippumatta, on sama tehtävä — rauhan turvaaminen.

Olemme Mrs. Marshallin kanssa samaa mieltä siitä, että maailma ei muutu rauniokasaksi, jos kansat ryhtyvät isänniksi talossaan.

Siirtomaaherruus on heittänyt Idän kansat kauas taaksepäin kehityksessään. 1 300 000 000 ihmistä on kuitenkin jo päässyt irti siirtomaaorjuuden kahleista ja ryhtynyt rakentamaan parempaa elämää. Sitä varten he tarvitsevat rauhaa. Siksi heidän edustajansa sanoivatkin Kairossa, että Bandungin periaatteet on otettava kansainvälisten suhteiden pohjaksi. Kairon päätöksiin ovat yhtyneet yksimielisesti nekin 160 000 000 ihmistä, joiden kansallisia toiveita kolonialismi vielä polkee. Miten räikeän epäsointuiselta kuulostaakaan tällä taustalla erään englantilaisen johtomiehen väite, että Bandungin periaatteet edustavat ''idealistista suhtautumista kysymysten ratkaisuun''! Kairon konferenssi osoitti, että nämä periaatteet ovat paljon lähempänä Aasian ja Afrikan kansoja kuin sotaliittojen luomisen ''atlantilainen menetelmä''.

(Jatk. 4 siv.)

Haastatteluja

EGYPTISSÄ JA SYYRIASSA

Muutamia viikkoja sitten kävi Moskovassa Keski-Aasian ja Kasakhian muhamettilaisten hengellisen hallinnon puheenjohtaja, Maailman Rauhanneuvoston jäsen, mufti Zijautdin Babahanov, joka neuvostovaltuuskunnan jäsenenä osallistui Egyptissä pidettyyn Aasian ja Afrikan maiden solidaarisuuskonferenssiin.

Lehtemme edustajalle suomassaan haastattelussa mufti kertoi Egyptinmatkastaan seuraavaa:

— Rauhan puolustaminen on pyhä asia. Kairossa oli koolla eri yhteiskuntaryhmien edustajia, kansallisuudeltaan ja uskontunnustukseltaan erilaisia ihmisiä, joita kaikkia innoittivat ylevät aatteet — rauhan puolustaminen ja taistelu sellaisten olosuhteiden luomiseksi maailmassa, joiden vallitessa kaikki maat ja kansat voisivat elää rauhassa ja kehittyä tuntematta pelkoa vapautensa ja riippumattomuutensa kohtalosta. Kun Aasian ja Afrikan maiden kansojen voimien ensimmäisessä katselmuksessa — Bandungin konferenssissa — oli edustajia 29 maasta, niin Kairon solidaarisuuskonferenssissa heitä oli 45 maasta. Kahden mantereen julkisen elämän edustajain näin mittavalla kohtaamisella oli suuri periaatteellinen merkitys; täydellä syyllä maailman lehdistö nimittikin Kairon konferenssia historialliseksi.

Me konferenssin osanottajat olimme kaikki samaa mieltä yhteisen vihollisen — maailman imperialismin — määrittelyssä, ja me tuomitsimme sen kaikissa muodoissaan, olipa sitten kysymys sotatukiasemien rakentamisesta vieraille alueille, sotilaallisten liittojen ja sopimusten solmimisesta taikka heikosti kehittyneiden maiden taloudellisesta sortamisesta. Aasian ja Afrikan kansat haluavat yhteistoimintaa auttaakseen toisiaan taistelussa hyvinvointinsa sekä koko ihmiskunnan hyvinvoinnin puolesta. Näin on sanottu julkilausumassa, jota olin Allahin siunauksella hyväksymässä konferenssin muiden osanottajain kanssa.

Egyptin tasavallan presidentti Gamal Abdel Nasser järjesti vastaanoton konferenssiedustajain kunniaksi. Tässä tilaisuudessa lausuin presidentille Neuvostoliiton islamilaisten sydämellisen tervehdyksen. Gamal Abdel Nasser vuorostaan pyysi viemään lämpimät terveiset neuvostomaan muhamettilaisille.

Valtuuskuntaamme liikutti syvästi se vieraanvaraisuus, jota se sai osakseen egyptiläisten taholta käydessään Aleksandriassa, Luksorissa ja Port-Saidissa. Saimme tuntea tämän ikivanhan maan tavallisen kansan vilpittömän rakkauden meidän maatamme ja kansaamme kohtaan. Yhdessä valtuuskuntamme kahden muun jäsenen kanssa kävin myös Syyriassa, jossa meitä tervehdittiin sangen lämpimästi. Meidät otti vastaan pääministeri Sabri Assali. Hän esitti meille lämpimät terveiset presidentti Shukri Kouwatlylta, joka ei sairautensa vuoksi voinut henkilökohtaisesti tavata meitä.

Egyptistä ja Syyriasta palasin kotimaahani siinä varmassa uskossa, että Kairon konferenssi on huomattavasti edistävä ihmisonnen ja rauhan saavuttamista.

Kairon konferenssin osanottajien ja moskovalaisten yhdessäolotilaisuudesta. Puhumassa Intian parlamentin jäsen M. G. Reddy. Hän esitti Intian kansan sydämellisen tervehdyksen neuvostokansalle ja totesi Neuvostoliiton valtuuskunnan tehneen Aasian ja Afrikan maiden Kairon konferenssissa tärkeitä rakentavia ehdotuksia.

Valok. V. Jegorov.

Palatessaan Kairosta Aasian ja Afrikan maiden solidaarisuuskonferenssista eräiden maiden edustajat poikkesivat Moskovassa. He olivat läsnä tämän konferenssin päätöksiä käsitelleessä suuressa kansalaiskokouksessa. Kuvassamme kokouksen osanottajat tervehtivät ulkomaalaisia vieraita.

Valok. V. Jegorov.

ON HYVÄ

Burman liiton perustamisesta on kulunut 10 vuotta. Neuvostoliitossa vietettiin laajalti tätä merkkipäivää. K. Voroshilov, N. Hrushtshev ja N. Bulganin lähettivät onnittelukirjelmät Burman johtajille. N. Hrushtshevin onnittelussa sanottiin: "Neuvostokansa toivottaa Burman liiton hallitukselle ja kansalle jatkuvaa menestystä kansallisen suvereenisuutensa lujittamisessa sekä talouselämänsä ja kulttuurinsa kehittämisessä." Kuvamme Burman Moskovan lähetystössä maan kansallisjuhlan johdosta pidetyiltä kutsuilta. Puhumassa Burman suurlähettiläs U Chin.

Valok. V. Savostjanov.

Moskovassa vieraillut Bukarestin filharmoninen orkesteri esitti konserteissaan romanialaisten säveltäjäin M. Negrean, G. Enescon ja P. Constantinescon sävellyksiä. Orkesterin ohjelmistossa oli myös J. Brahmsin, S. Franckin, R. Straussin, P. Dukasin ja A. Hatshaturjanin musiikkia.

Suomalainen kielitieteilijä professori Erkki Itkonen (oikealla) Neuvostoliiton tiedeakatemian Komin jaoston virkailijoiden N. Kolegovan ja P. Vavilovin parissa Syktyvkarissa. Professori Itkonen kävi Komin autonomisessa tasavallassa tutkimassa Komin (syrjäänien) kielen murteita. **Valok. A. Kotshev.**

Bukarestin filharmoninen orkesteri soittaa professori M. Basarabin johdolla Moskovan konservatoriossa.

Valok. V. Ruikovitsh.

Moskovan satiiriteatteri on asettanut näyttämölle B. Shaw'n näytelmän "Mrs. Warren'in ammatti". Tässä näytelmässä vieraili hiljan Vivie'n osassa Prahan kansallisteatterin näyttelijätär Eva Klenová (vasemmalla). Kuvassamme hänet nähdään VSFNT:n kansantaiteilijain N. Slonovan ja B. Teninin parissa. **Valok. N. Sitnikov.**

Unkarilaiset laulajat Maria Gyurkovics, Jozef Jovicki ja pianotaitelija Erzsebet Denes vastaamassa suosionosoituksiin. Mainitut taiteilijat ovat vierailleet Neuvostoliitossa monta kertaa aikaisemminkin. **Valok. N. Kuleshov.**

TAVATA!

Moskovan, Leningradin ja Riian yleisö osoitti voimakkaasti suosiotaan kuubalaiselle ballerinalle Alicia Alonsolle, joka on kuuluisan venäläisen tanssijattaren ja balettimestarin A. Feodorova-Fokinan oppilas. Alonso tanssi baleteissa "Giselle" ja "Joutsenlampi". Kuvassamme Alicia Alonso Gisellen osassa Suuren teatterin näyttämöllä. **Valok. O. Tsesarski.**

Neuvostoliiton taideakatemia vietti hiljattain 200-vuotisjuhlaansa. Lukuisten muiden ulkomaalaisten kutsuvieraiden joukossa nähtiin japanilaiset taiteilijat Toshiko Akamatsu ja Iri Maruki, jotka ovat tunnettuja mainioista sodanvastaisista tauluistaan ja piirroksistaan.

Valok. D. Sorokin.

Haastatteluja

SODANLIETSOJAT PÄIVÄNVALOON!

Neuvostoliiton hallituksen kutsumana kävi Moskovassa jokin aika sitten Kiinan kansantasavallasta tieteellis-teknillinen valtuuskunta. Käytyjen neuvottelujen tuloksena Neuvostoliiton ja Kiinan kesken solmittiin sopimus tärkeiden tieteellisten ja teknillisten tutkimusten yhteisestä suorittamisesta.

Lehtemme edustaja haastatteli kiinalaisen valtuuskunnan johtajana toiminutta huomattua tiedemiestä ja julkisuuden edustajaa, Kiinan tiedeakatemian presidenttiä Go Mo Jo'ta.

— Olen sitä mieltä, sanoi Go Mo Jo, että jokaisen tiedemiehen on toiminnallaan palveltava kansaa. Tieteen asettaminen sotatarkoitusten palvelukseen on ristiriidassa tiedemiehen siveystunnon sekä humaanisuuden ja inhimillisyyden periaatteiden kanssa. Meillä ei kenelläkään ole moraalista oikeutta harrastaa tiedettä välittämättä mihin tarkoituksiin sen saavutuksia käytetään. On aina muistettava velvollisuutta ihmiskuntaa kohtaan.

— Ei voida olla iloitsematta siitä, jatkoi Go Mo Jo, että toisen maailmansodan jälkeen yhä useammat tiedemiehet ovat yhtyneet omakohtaiseen taisteluun rauhan puolesta. Kuten tunnettua ovat esim. Englannin, Japanin ja Länsi-Saksan huomatut tiedemiehet viime vuosina kohottaneet monta kertaa äänensä kauhean joukkotuhoaseen käyttämistä vastaan. Yhdyn kaikesta sydämestä 44 maan tiedemiesten Yhdistyneiden Kansakuntien järjestölle osoittamaan kehoitukseen ydinsodan torjumisesta.

Kiinalaisista tiedemiehistä puhuttaessa on sanottava, että he ovat aina puolustaneet rauhaa. Heitä velvoittaa siihen myös Kiinan kansantasavallan perustuslaki, jossa on sanottu, että maailmanrauhan ja ihmiskunnan edistyksen ylevien aatteiden puolustaminen on tinkimättömänä ohjeena Kiinan kansainvälisessä politiikassa.

Tiedemiesten mielipiteellä on suuri vaikutus. Kansat kuuntelevat heidän ääntään. Siksi meidän on aina ja kaikkialla paljastettava sodanlietsojain salajuonia ja julistettava julkisesti, että niinsanottu "puhdas" pommi on puhdasta bluffia. Ja jos tällaisen pommin puolestapuhujat alkavat jonakin päivänä uskotella kyseisen pommin olevan kuitenkin olemassa, haluttaisi tietää, missä amerikkalaiset ja englantilaiset aikovat sitä kokeilla? Washingtonin vaiko Lontoon yllä, taikka sittenkin Tyynellä merellä?..

AMERIKKALAISIA LÄÄKETIETEILIJÖITÄ NEUVOSTOLIITOSSA

Neuvostoliiton terveydenhuoltoministeriön kutsusta vieraili Moskovassa, Leningradissa ja Harkovissa äskettäin ryhmä amerikkalaisia lääkäreitä. Lehtemme edustaja pyysi tämän retkikunnan jäsentä, USA:n Pavlov-seuran presidenttiä W. Ganttia kertomaan matkavaikutelmistaan.

— Olen Neuvostoliitossa viidettä kertaa, Gantt sanoi. Saavuttuani tänne v. 1923 ensimmäisen kerran työskentelin kuusi vuotta kokeellisen lääketieteen instituutissa yhdessä suuren venäläisen tiedemiehen I. P. Pavlovin kanssa. Minun silmieni edessä alkoi realisoitua se valtava tieteellinen kehitysohjelma, jonka Lenin hahmotteli ja joka nyt on tullut toteutetuksi niin suunnattoman suuressa mitassa.

— Mitä haluaisitte erikoisesti korostaa neuvostotieteen kehityksessä?

— Ensinnäkin tutkimustöiden suuria mittasuhteita ja sitä tukea, jota tutkijat saavat valtion taholta. Tämä koskee täydellisesti myös niinsanottua "puhdasta" tiedettä. Tällaista tilannetta tuskin lienee missään muussa maassa. Ihmeteltävän laaja yhteys ja keskinäisapu on vallitsevana työntekijäin kesken jokaisen tieteellisen laitoksen sisällä sekä eri laitosten välillä.

— Ettekö kertoisi kohtauksistanne neuvostoliittolaisten tiedemiesten kanssa.

— Kaikkialla olemme saaneet osaksemme suurta vieraanvaraisuutta. En tarkoita yksinomaan tätä venäläisten perinnäispiirrettä, vaan haluan korostaa sitä erikoisesti suhtautumisessa meihin, amerikkalaisiin. On mainittava myös neuvostoliittolaisten ammattiveljiemme vilpittömyydestä ja valmiudesta kertoa vierailleen työkokemuksestaan ja saavutuksistaan.

— Koska olette ollut Neuvostoliitossa jo monta kertaa, niin teillä on täällä varmaankin paljon tuttavia?

— Aivan, olen viettänyt monet tunnit välittömästi rupatellen vanhojen toverieni kanssa. Minusta on tuntunut kuin olisin jälleen opiskelija, joka on palannut ylioppilasperheeseen, ja hekin ovat suhtautuneet minuun kuin opiskelutoveriin, joka on tullut takaisin alma materin helmaan.

Huomioitsijan havaintoja

(Alku siv. 1)

Lordi Bertrand Russellin ideologiset katsomukset ovat hyvin kaukana marxilaisuudesta, mutta kysymyksen ollessa ihmiskunnan suojelemisesta ydinsodan uhalta marxilaiset löytävät hänen kanssaan yhteisen kielen. Juuri tämä ajatus heijastuu N. S. Hrushtshevin vastauksesta tuon tunnetun englantilaisen filosofin avoimeen kirjeeseen. Vastauksessa sanotaan mm.: "Kirjeenne perusaate — vapauttaa ihmiskunta sellaisen sodan uhalta, jossa käytettäisiin kauheimpia tuhokeinoja mitä maailma on koskaan nähnyt, taata yleinen rauha ja kukoistus yhteiskuntarakenteeltaan erilaisten maiden rauhanomaisen rinnakkaiselon pohjalla, ensi sijassa Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen suhteiden selvittämisen kautta — on ymmärrettävä ja läheinen meille neuvostoihmisille."

Tähän näkökantaan yhtyy koko neuvostokansa ja sen mukaisesti toimien neuvostohallitus pyrkii estämään uuden sodan.

On oikein kun sanotaan, että politiikasta ei ole pääteltävä puheiden, vaan tekojen mukaan. Siksi kehoitammekin rinnastamaan vaikkapa viime viikkojen tapahtumia.

Viime vuoden lopulla ja alkaneen vuoden alussa Neuvostoliiton hallitus teki monia ehdotuksia "kylmän sodan" lopettamiseksi. Kirjelmissään länsivalloille se ehdotti konkreettisia toimenpiteitä rauhan lujittamiseksi. Se esitti mm. korkeimman tason neuvotteluja lähimpien kahden—kolmen kuukauden kuluessa. Arvioiden realistisesti nykyisen tilanteen ja huomioiden länsivaltojen edut Neuvostoliitto kehoittaa aluksi ratkaisemaan edes osan tärkeimmistä kysymyksistä. Niihin kuuluvat atomi- ja vetyasekokeilujen kieltäminen ainakin kahdeksi—kolmeksi vuodeksi, ydinaseita omistavien maiden — Neuvostoliiton, Yhdysvaltojen ja Englannin — kieltäytyminen niiden käyttämisestä, ydinaseista vapaan vyöhykkeen muodostaminen Keski-Eurooppaan Puolan ehdotuksen mukaisesti sekä hyökkäämättömyyssopimuksen solmiminen NATO:n maiden ja Varsovan sopimusmaiden kesken. Siinä vain muutamia ehdotetuista käytännöllisistä toimenpiteistä, joiden rakentava luonne on aivan silminnähtävä.

Neuvostoliitto on kaikkein uudenaikaisimpien asemuotojen omistaja. Se on yleisesti tunnustettu tosiasia. Sen myöntävät monet "kylmän sodan" innoittajatkin. Mutta Neuvostoliitto ei turvaudu voimapolitiikkaan niin kuin ei ole koskaan tunnustanut omakseen heikkouden politiikkaakaan. Se on aina ollut rauhanpolitiikan kannalla.

Juuri Neuvostoliitto on kehoittanut Yhdysvaltoja kilvoittelemaan tieteen ja tekniikan alalla korostaen tällaisen kilpailun olevan monta kertaa edullisempaa kuin kilpailu joukkotuhoaseen tuotannon alalla. Lukijamme tietänevät, että Neuvostoliiton korkein neuvosto kehoitti viimeisellä istuntokaudellaan ennen uusia vaaleja, joulukuussa 1957, kaikkia maita rauhanomaiseen rinnakkaiseloon, supisti uudelleen puolustusmenoja ja antoi hallituksen tehtäväksi vähentää asevoimia entisestään. Ja jokin aika sitten niitä ilmoitettiinkin supistettavan 300 000 miehellä, josta luvusta suunnilleen 60 000 miestä Saksan demokraattisessa tasavallassa ja Unkarissa olevista joukko-osastoista. Nämä miehet, samoin kuin 1955—1956 kotiutetut 1 840 000 miestä, palaavat rauhanomaiseen rakennustyöhön.

Mitä voidaan asettaa tällaisten tosiasioiden vastapainoksi taholla, jolta alinomaa vaaditaan "todisteita" Neuvostoliiton hyvästä tahdosta? Luullaanko siellä, että joku on niin yksinkertainen, että pitää Yhdysvaltain kongressin viimeistä päätöstä sotamenojen jyrkästä lisäämisestä Lännen hyvän tahdon ilmauksena?

"Valhe seisoo yhdellä jalalla, totuus kahdella." Nämä sanat on lausunut amerikkalainen suurmies Franklin. Vaikuttaa siltä, että Washingtonissa eivät läheskään kaikki seuraa kuulun maanmiehensä viisautta. Toiset näyttävät yleensä unohtaneen Franklinin sanat ja seisovat "yhdellä jalalla" hyvin epämukavassa asennossa, yrittäen puolustella kielteistä suhtautumistaan neuvotteluihin puhumalla perättömyyksiä "kommunismin taholta uhkaavasta vaarasta". Se on kulunut keino, jolla yritetään puolustella kieltäytymistä Neuvostoliiton ehdotusten käsittelystä.

Valitettavasti täytyy todeta, että Neuvostoliiton ehdotukset eivät ole toistaiseksi saaneet myönteistä vastakaikua länsivaltojen hallitusten taholta. Niiden vastauksissa neuvostohallituksen ehdotuksiin vilisee kirjavanaan sellaisia varauksia kuin "jos" ja "vain". Eiköhän varauksia ole liian kosolti, kun päiväjärjestyksessä on aikamme tärkein kysymys, kysymys maailman rauhasta? Moskova ehdottaa ryhdyttäväksi neuvottelemaan. Mitä pikemmin, sitä parempi. Mrs. Marshallia askarruttava ajatus huolestuttaa miljoonia ihmisiä. "Jokainen kuluva kuukausi lisää taakkaa ja merkitsee ihmiskunnalle riskiä", kirjoitti kunnianarvoisa "Sunday Times" hiljattain.

Yhä selvemmin nähdään, että kysymys on seuraavasta:

— joko "kylmä sota" tulee jatkumaan — ja siinä tapauksessa sen muuttuminen "kuumaksi sodaksi" käy vielä uhkaavammaksi;

— taikka rauhanomaisen rinnakkaiselon periaate tulee yleisesti hyväksytyksi — ja siinä tapauksessa kansojen henkiselle ja aineelliselle edistykselle avautuu laajat näköalat.

Kansojen valinta on selvä. Ne sanovat sodalle — "Ei!"

"Rauha on perivä voiton. Ihmiskunta voi katsoa tulevaisuuteen toivolla ja varmuudella." Mikä miehuus ja horjumattomuus huokuukaan tästä Kairon konferenssin uudenvuodensanomasta! Me olemme optimisteja ja uskomme, että kansat turvaavat itselleen yhteisvoimin rauhallisen tulevaisuuden.

PETRU GROZAN MUISTOLLE

Syvällä surulla ottivat neuvostoihmiset vastaan tiedon huomatun romanialaisen valtiomiehen, Romanian kansantasavallan suuren kansalliskokouksen puhemiehistön puheenjohtajan, tohtori Petru Grozan kuolemasta.

Hänen elämänsä ja poliittinen toimintansa on kaunis esimerkki kansan palvelemisesta, taistelusta yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden puolesta sekä kotimaan kansallisten etujen oikeasta ymmärtämisestä. Vaikka tohtori Petru Groza oli syntynyt suurtilallisen perheessä, hän liitti jo nuoruudessa kohtalonsa talonpoikaiston taisteluun kurjuutta ja epäoikeudenmukaisuutta vastaan, jossa taistelussa talonpoikaisto saattoi saavuttaa menestystä vain nojautumalla liittolaiseensa työväenluokkaan, kommunistiseen puolueeseen. Petru Groza perusti ns. maanviljelijäin rintaman, joka porvariston ja tilanherrain valtakautena taisteli maauudistuksen puolesta, kansan onnen ja kukoistuksen puolesta.

Romanian tultua kansantasavallaksi tohtori Groza teki paljon sen lujittamiseksi, rauhanpolitiikan toteuttamiseksi ja kansainvälisen jännityksen lieventämiseksi. Ministerineuvoston puheenjohtajana ja sittemmin suuren kansalliskokouksen puhemiehistön puheenjohtajana hän huolehti aina ystävällisten veljessuhteiden lujittamisesta Neuvostoliiton ja Romanian kansojen kesken.

Neuvostoliiton työtätekevät arvostavat korkealle tohtori Petru Grozan elämäntyön. Hänen hautauspäivänsä julistettiin Neuvostoliitossa surupäiväksi. Grozan hautajaisiin Bukarestiin matkusti Neuvostoliiton hallituksen valtuuskunta VSFNT:n ministerineuvoston puheenjohtajan ja Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean puhemiehistön jäsenen F. R. Kozlovin johdolla.

Romanian työtäkeviä jättämässä jäähyväisiä Petru Grozalle.

Maasta kuuhun

Rakettilinjureita lähtöasemalla.

RAKETTIOHJUS — XX VUOSISADAN AVARUUSLINJURI

On kulunut jo useita kuukausia siitä, kun ensimmäiset tekokuut alkoivat kiertää maapalloamme. Tuskinpa suuri Galileikaan, joka sellaisella tiedonhalulla tutki vanhaa Kuutamme, uskalsi olettaa sen saavan joskus naapureita. Eikä tarvitse mennä mihinkään Galileihin — olihan aikalaistemmekin keskuudessa vielä aivan äskettäin epäilijöitä vaikka minkä verran. Esim. kun tuli puhe siitä, että venäläiset ehkä voivat ensimmäisinä luoda mannertenväliset ohjukset ja lähettää taivaalle tekokuut, niin epäilijät penäsivät: "Ei missään tapauksessa!"

Muutama kuukausi ei ole tietenkään kovin pitkä aika. Mutta näiden kuukausien kuluessa tiedemiehet ovat saaneet enemmän tietoja maailmankaikkeudesta kuin ihmiskunta koko menneen historiansa aikana. Niitä ovat antaneet tuhannet havainnot, joita on tehty radion ja optillisten laitteiden avulla, sekä monenmoiset tieteelliset merkinnannot, joita kaukomittaus- ja havaintoasemat ovat saaneet sputnikeilta.

On vaikea luetella kaikkea sitä uutta, millä pienet tekokuut ovat täydentäneet tietojamme. Erittäin arvokkaita ovat esimerkiksi tiedot kosmisista säteistä sekä Auringon ultraviolettisesta säteilystä, maan ilmakehän tiiveydestä suurissa korkeuksissa, radioaaltojen leviämisestä ionosfäärissä, ns. Dopplerin periaatteesta ja lämpötilojen vaihtelusta sputnikeissa niiden kiertäessä maapalloa... Tavattoman kiinnostavia ovat myös biologiset ilmiöt, joita tapahtuu elävän organismin lentäessä kosmoksessa pitempiaikaisessa painottomuuden tilassa ja kosmisten säteiden vaikutuksen alaisena. Monia tällaisia tietoja ei muulla tavalla olisi saatukaan, joten niitä on pidettävä aivan ainutlaatuisina.

8 000 metrin sekuntinopeus riittää Maan seuralaisten sinkoamiseen kiertoradalleen. 11 000 metrin sekuntinopeus tekee mahdolliseksi poistumisen Maan vetovoimapiiristä maailmanavaruuteen.

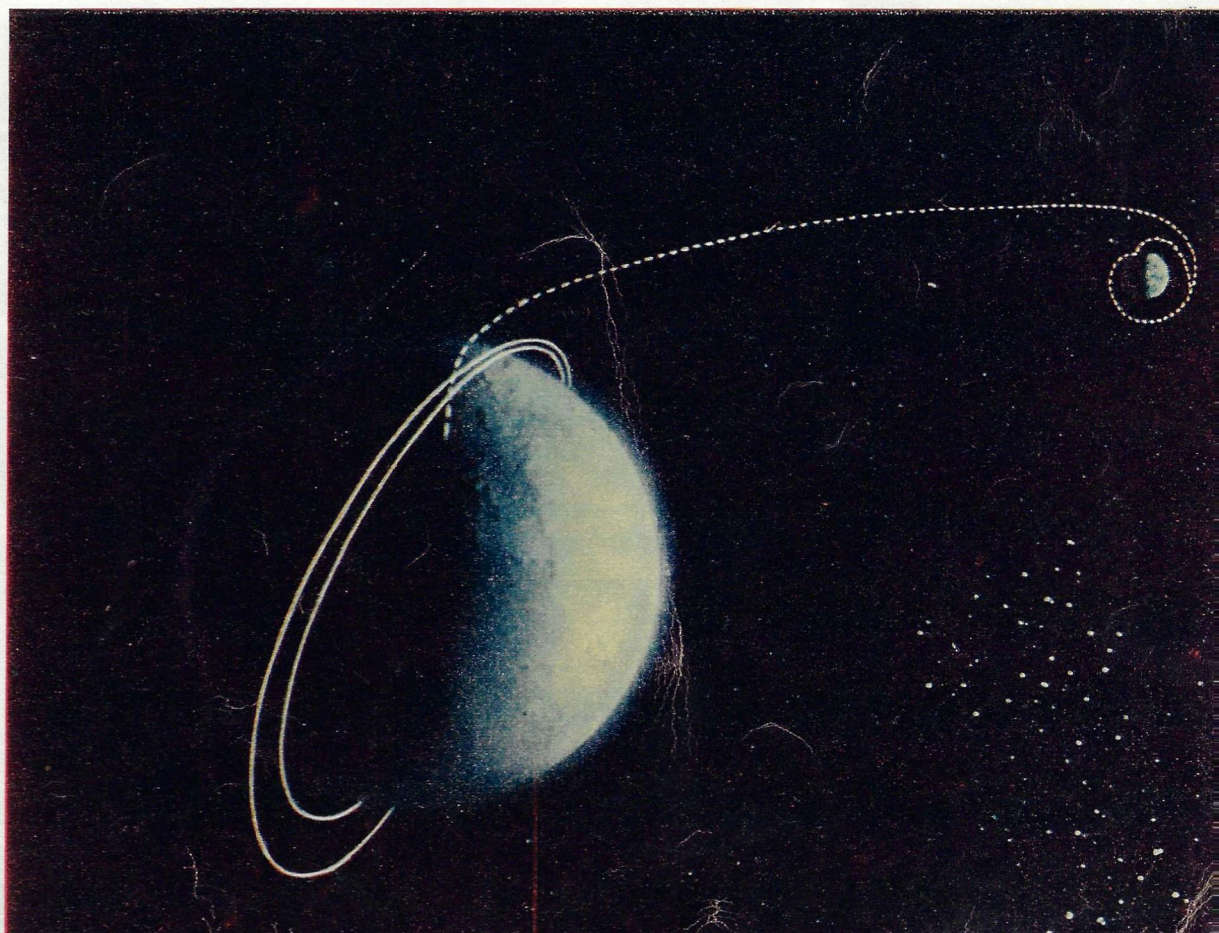

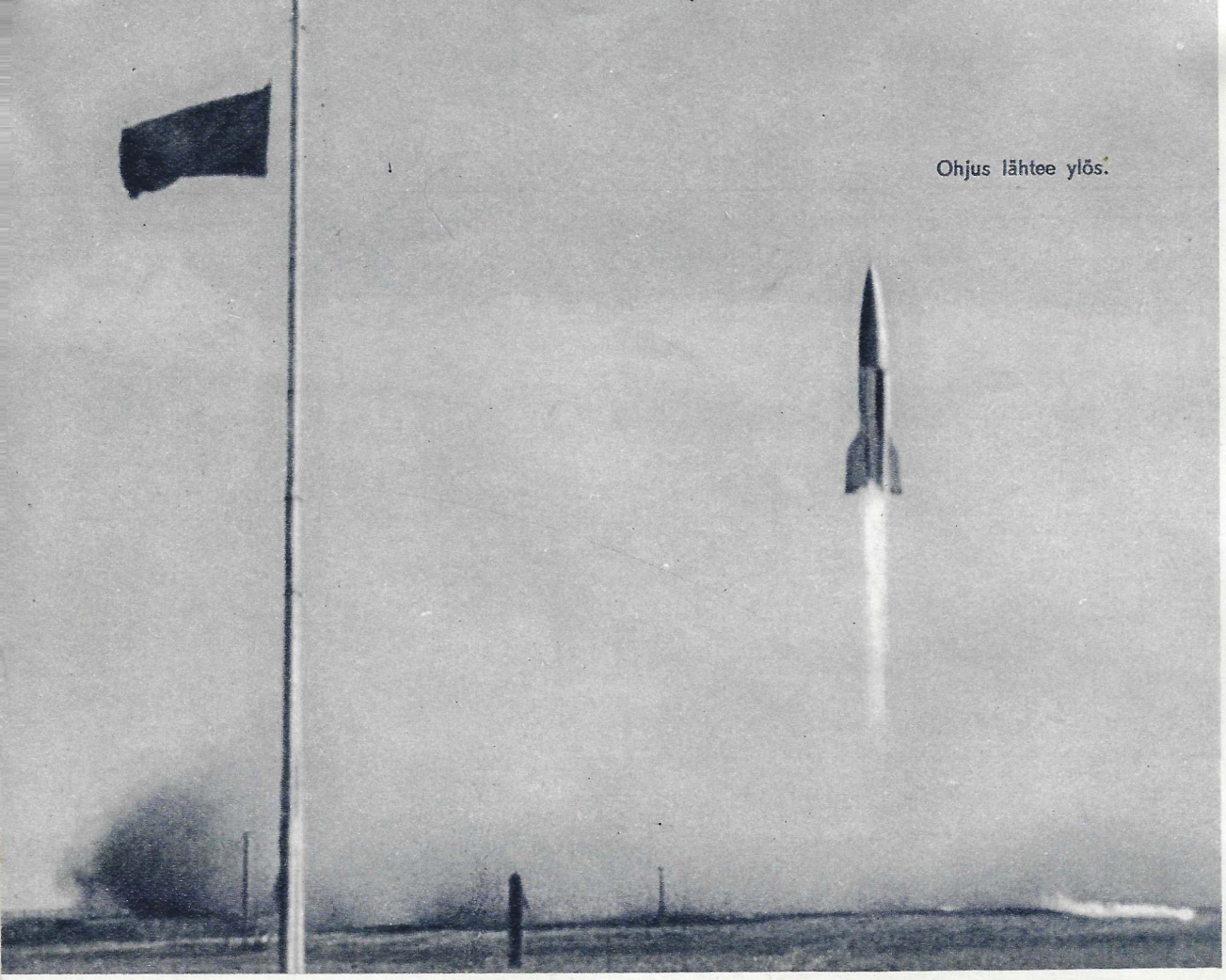

Ohjus lähtee ylös.

Olivatpa nykyiset saavutukset kuinka suuria tahansa, edessä on kuitenkin vielä huimaavampia ja houkuttelevampia näköaloja. Huomattavaksi väliportaaksi maailmanavaruuden valtaamisessa muodostuvat luultavasti "ikuiset" sputnikit, automaattiset tutkimusasemat, jotka tulevat kiertämään avaruudessa pitemmän aikaa ja käyttämään Auringon energiaa laitteittensa käyttövoimana ym. tarkoituksissa. Eikä sekään päivä ole vuorten takana, jolloin sputnikit saadaan palaamaan takaisin planeetallemme. Monet meistä saattavat ehkä olla ihmislasten avaruuslentojen silminnäkijöinä, jollei osanottajinakin.

Nykyisin aika jouduttaa askeleitaan. Vielä vuosi sitten kirjoitimme tekokuista sävyssä "silmäiskäämme tulevaisuuteen". Nyt puhumme samassa sävyssä avaruusmatkoista Kuuhun. Eräiden asiantuntijoiden mielestä tämä olisi helpommin saavutettavissa ihmisten asuttaman vakinaisen avaruusaseman avulla. Tuollaisen avaruusaseman perustamisaatteen antoi aikoinaan suuri venäläinen tiedemies K. E. Tsiolkovski. Hänen ajatuksensa mukaan sellainen pantaisiin kokoon kahden—kolmen tuhannen kilometrin korkeudessa. Sen ja Maan välillä liikennöisi ohjusjunia, jotka kuljettaisivat matkustajia, tavaraa, polttoainetta ja kaikkea muuta mitä avaruudessa elämiseen tarvitaan.

Taivaankappaleiden välisen "tukikohdan" luominen merkitsisi mittaamattoman pitkää edistysaskelta Aurinkoa ympäröivän avaruuden tutkimisessa. Kuun ja Maata lähinnä olevien kiertotähtien saavuttamiseen ja takaisin palaamiseen tuollaiselta väliasemalta tarvittaisiin verrattain pieniä ohjuksia. Sanottakoon muuten, että teknillisesti olisi jo nyt mahdollista lähettää tällainen raketti Kuuhun välittömästi maapallolta ilman tuollaista väliasemaakin. Sitä varten tarvittaisiin tosin paljon voimakkaampi ohjus.

Sitä mukaa kun ohjustekniikka edistyy, energiamahdollisuudet lisääntyvät ja avaruuslennot kehittyvät käy ehkä tarkoituksenmukaiseksi muodostaa pysyviä kosmisia asemia myös Kuuhun. Oletettavaa onkin, että juuri Kuusta tulee tärkein pysähdyspaikka matkalla Maasta maailmanavaruuden ulapoille. Hyvin houkuttelevalta tuntuu mahdollisuus käyttää Kuun uumenia mahtavan atomivoimalaitoksen sijaintipaikkana...

Edelläsanottu näyttää tänään vielä monessa suhteessa utopialta. Mutta sitä se ei ole. Tieteen ja tekniikan nykyinen kehitys sallii jo asettaa sellaisia tehtäviä, joiden ratkaiseminen tuntui vielä eilen mahdottomalta. Neuvostoliiton tekokuut ovat jo luoneet luotettavan sillan kosmokseen. Tie tähtiin on avattu.

* * *

Neuvostoliitossa laskettiin hiljattain valkokankaalle kaksi yleistajuista tieteellistä elokuvaa "Tie tähtiin" ja "Maan ensimmäiset keinotekoiset seuralaiset". Julkaisemme niistä leikattuja kuvia, joista toiset ovat dokumenttiluontoisia ja toiset tietopohjaisen mielikuvituksen tuotteita.

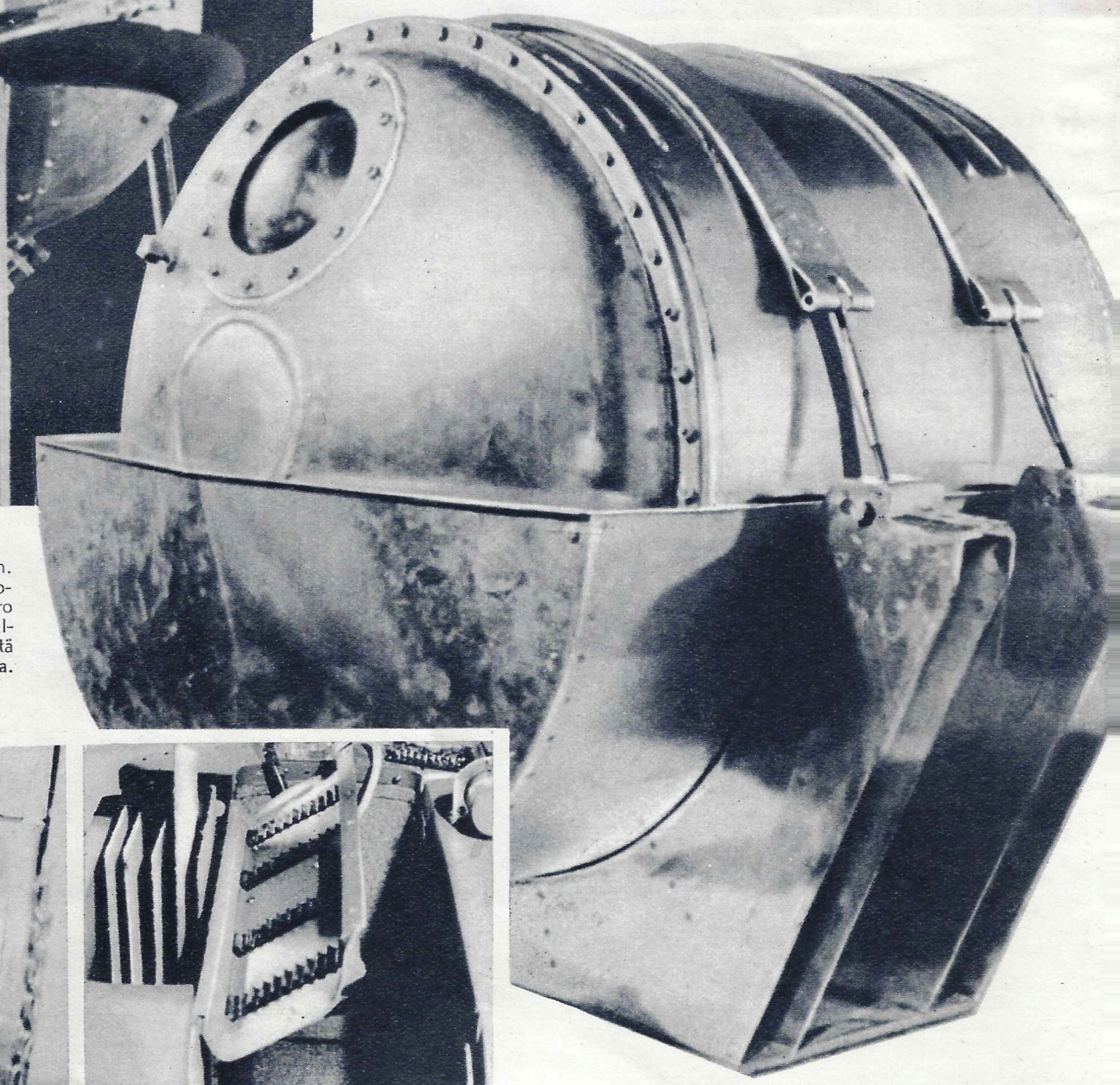

← Tällaiselta näytti Sputnik I.

Oikealla — Sputnik II:n painekammio koe-eläintä varten. Alla (vasemmalta): 1. Painekammio sisältä. 2. Automaattinen ruokapakki. 3. "Hytin" vieressä oleva komero (kuvassa näemme sen avoinna) sisältää aktiivisilla kemiallisilla seosteilla kyllästettyjä levyjä, jotka erittävät hengitystä varten happea sekä sitovat hiilihappoa ja liikaa kosteutta.

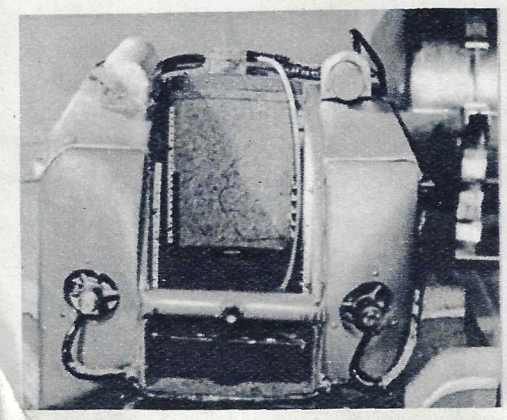

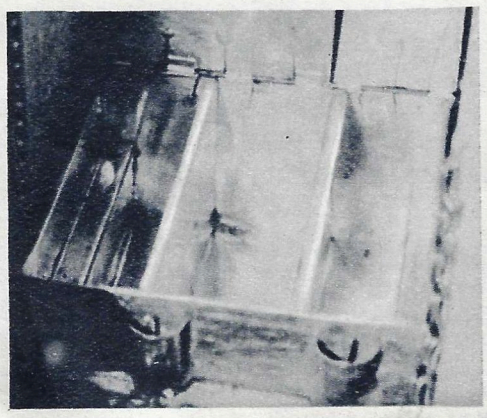

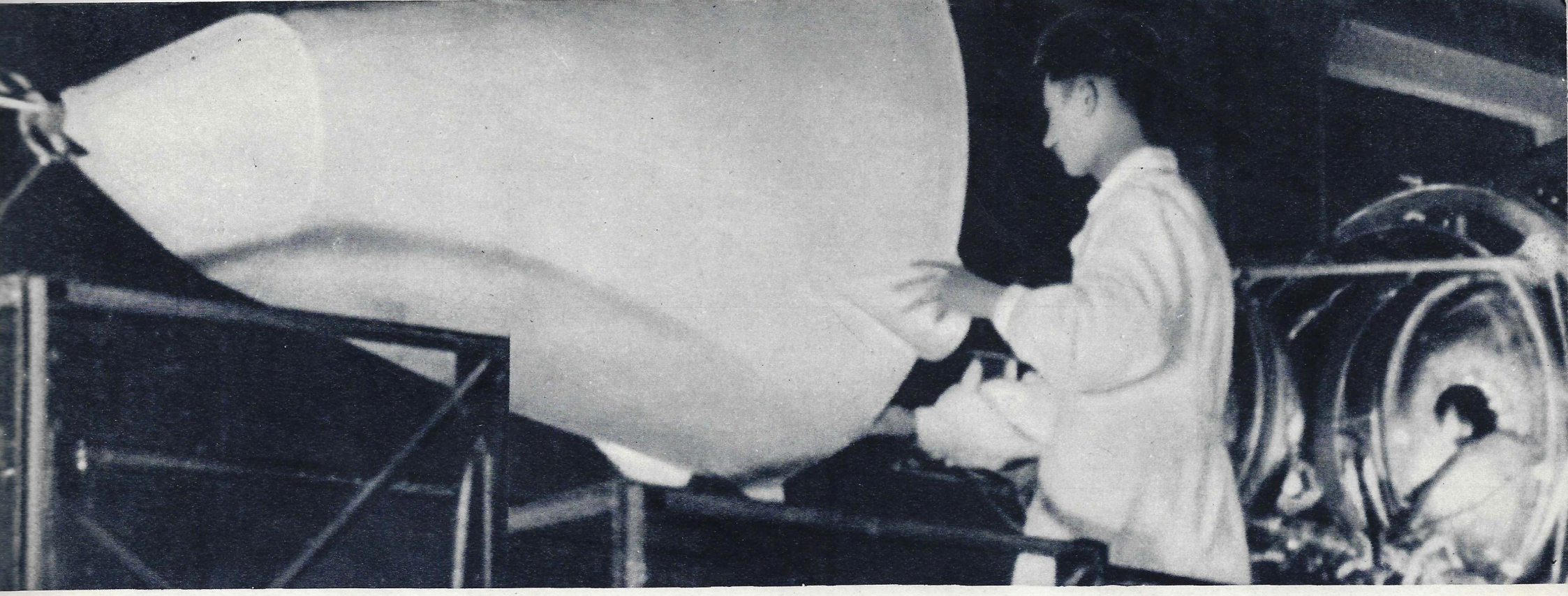

Sputnik II:sta valmistetaan matkalle. Kojeet ja matkustajakammio peitetään kartiomaisella suojuksella.

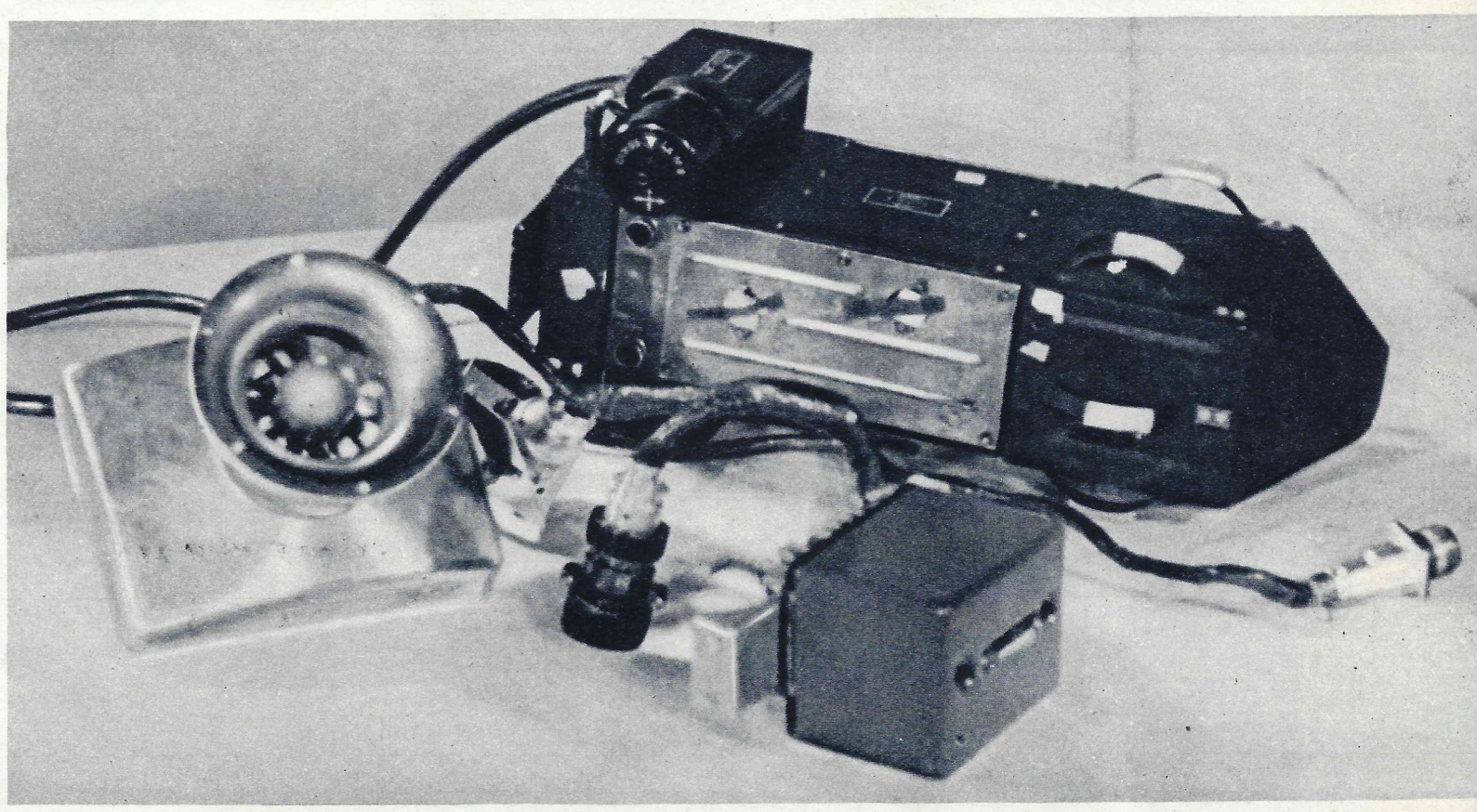

Toinen Sputnik II:n radiolähettimistä. →

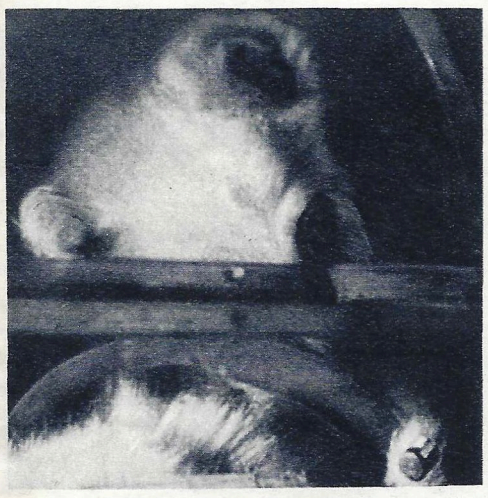

Nelijalkainen rakettimatkustaja lennon aikana. Se on menettänyt painonsa. Myös nuolen osoittama mutteri on painoton. Se ui vapaasti painekammion sisällä, mikä kovasti ihmetyttää koiraa. Alakuvassa sama koira heti maahan palattuaan. Painekammio sinkoutui korkeudessa ulos raketista ja "matkustaja" tuli Maahan laskuvarjolla. Isossa kuvassa oikealla koira painekammiossa ennen matkalle lähtemistä.

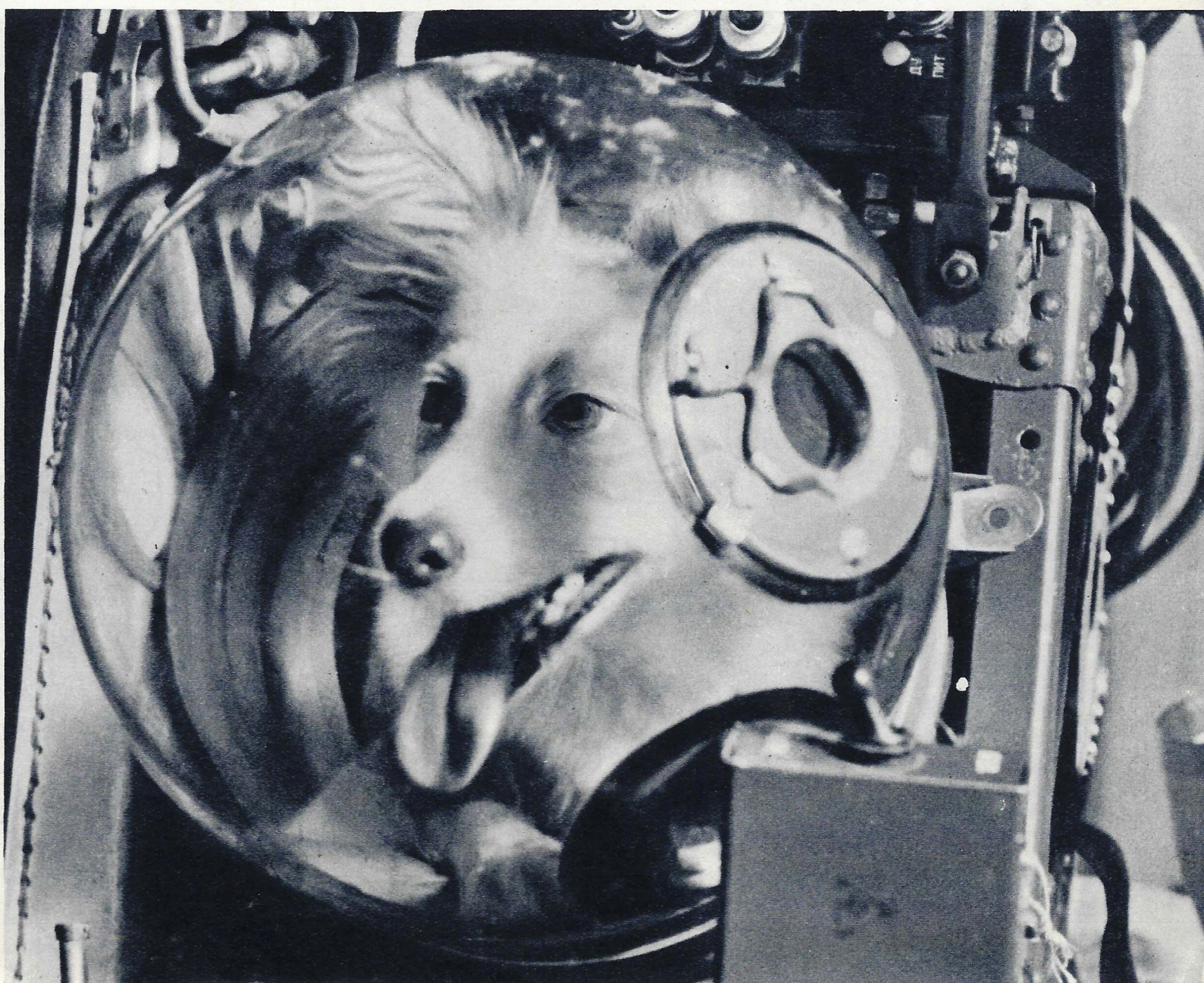

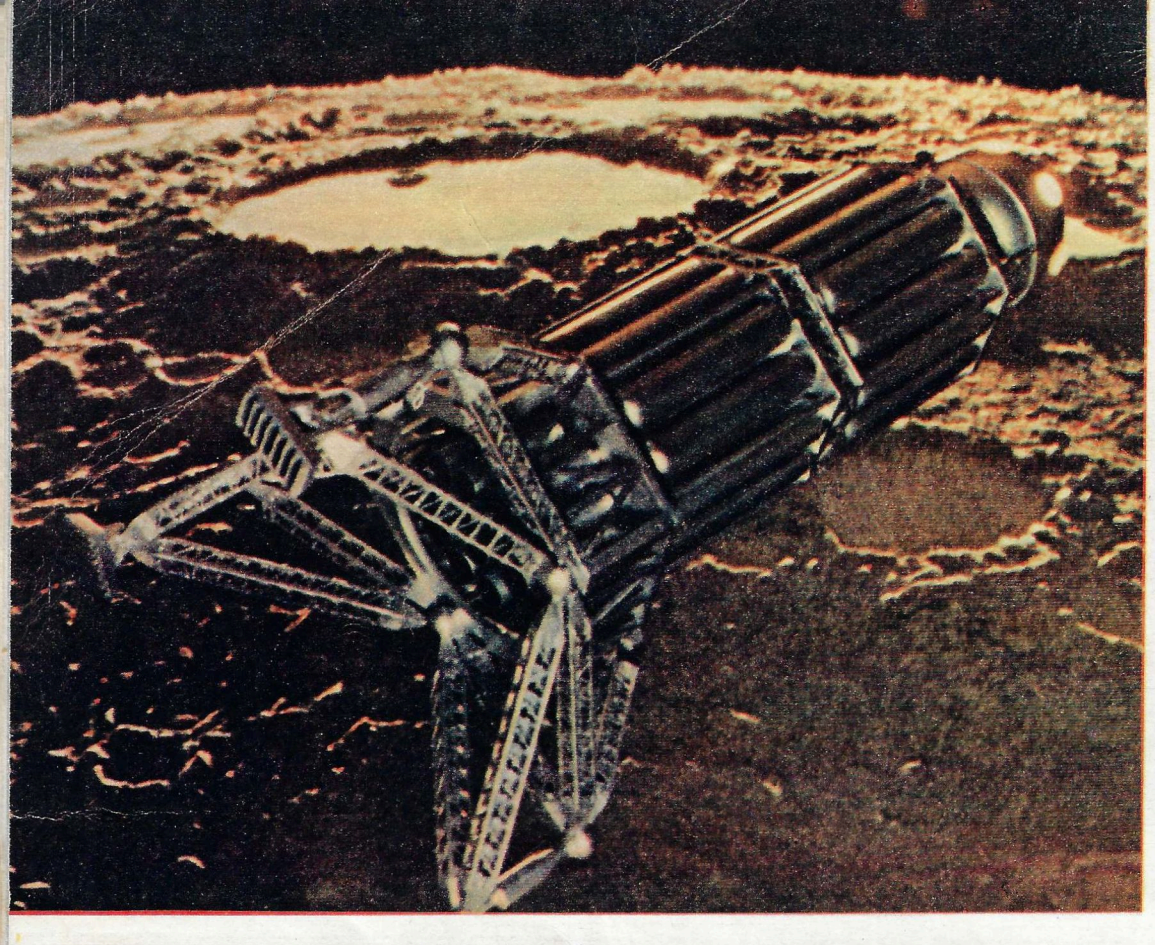

Avaruusalus lähestyy Kuuta.

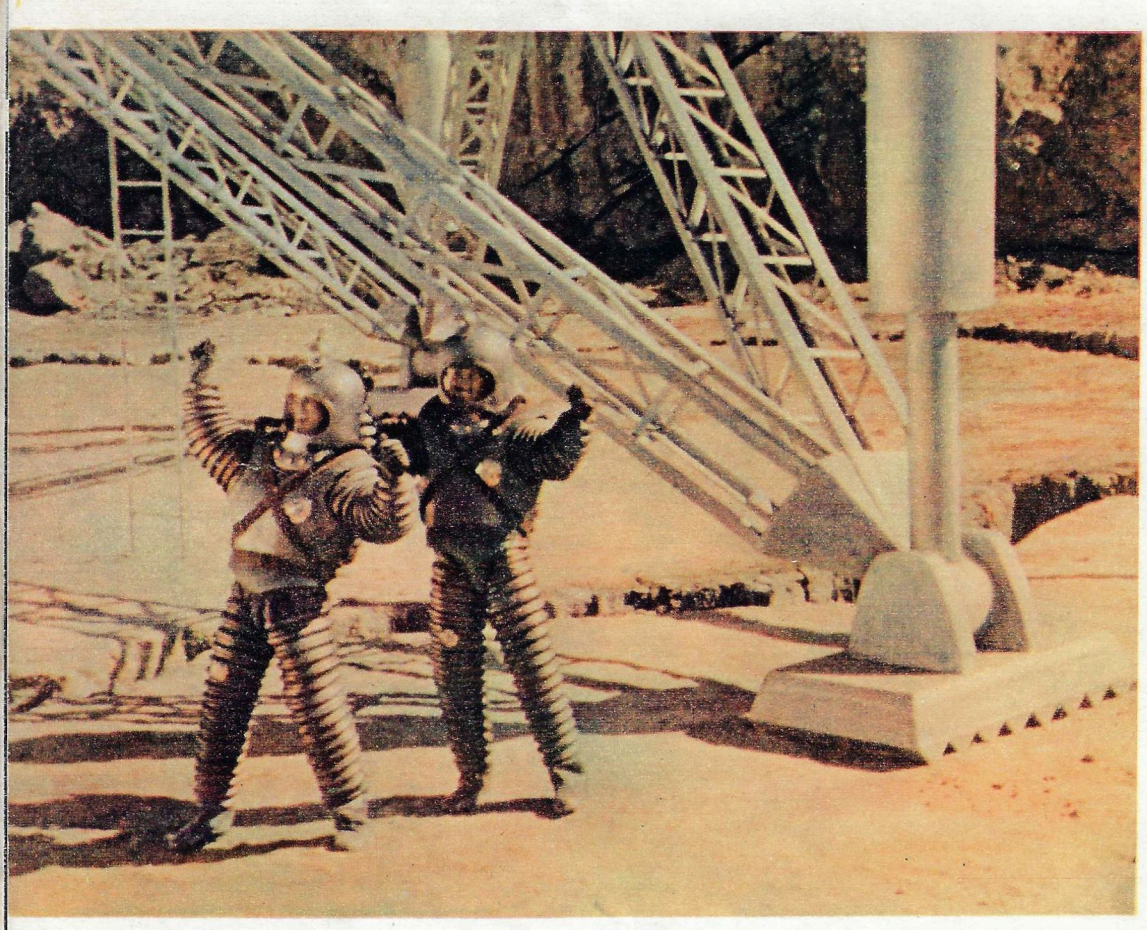

Ensi askeleet Kuussa.

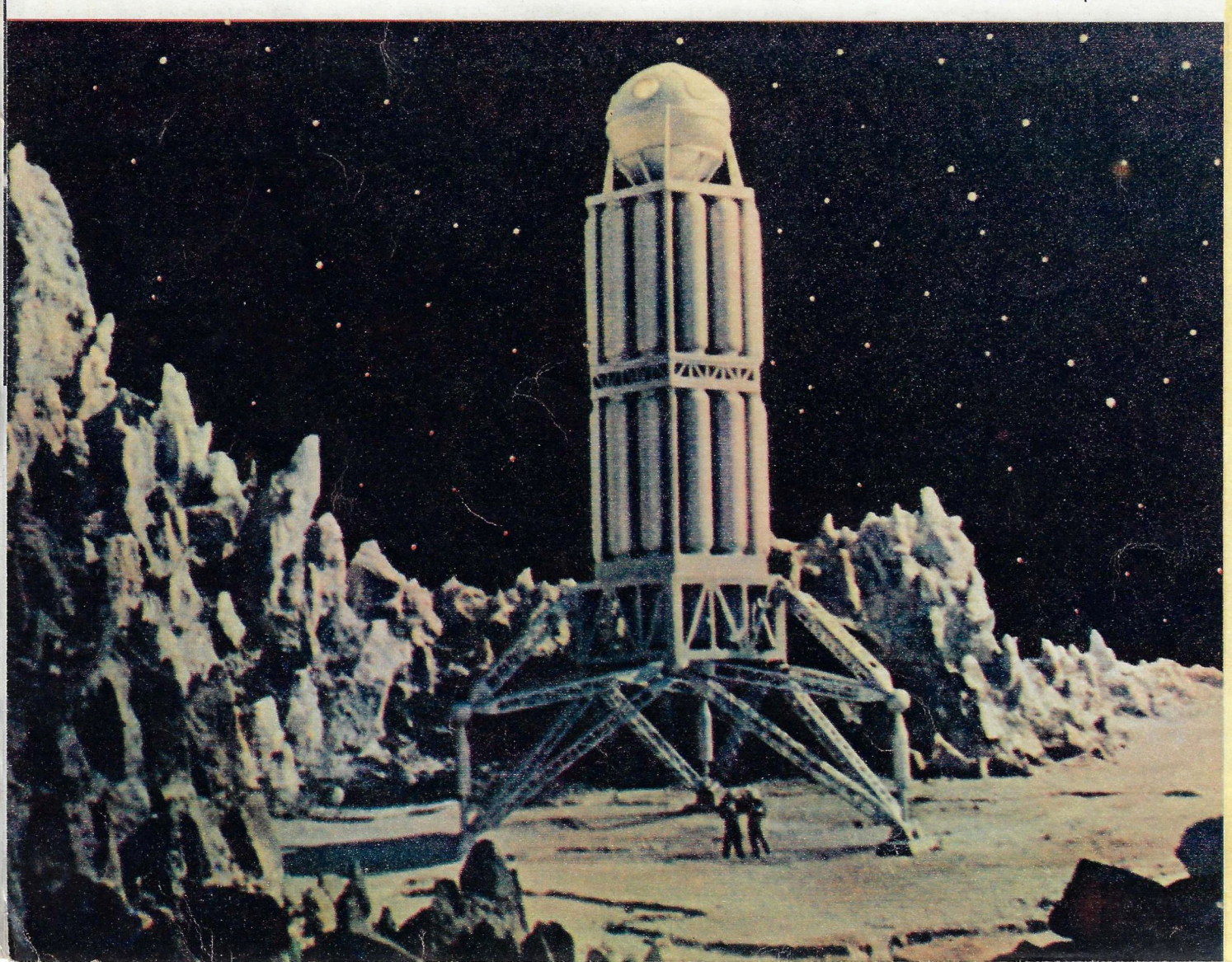

Avaruuslaiva perillä.

Kuu: "Noiden kahden reippaan vekkulin vuoksi tekisin mielelläni tuttavuutta sosialismin kanssa."
(**"Neues Deutschland"**, DDR).

Amerikkalaista kaveria ei vaan kuulu... Neuvostosputnikit alkavat kadottaa kärsivällisyytensä.
(**L'Unita**, Italia).

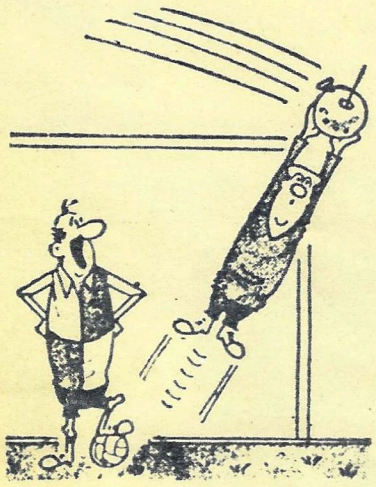

— Ole sinä aloillasi — sehän on sputnik!
(**Daily Mirror**, Englanti).

— Entä koska teillä saadaan pikkuisia?
(**La Vie ouvriére**, Ranska).

HUMORISTEISTA

Tekokuiden nouseminen taivaalle on antanut tavatonta virikettä kaikkien mantereiden humoristeille. Kukaan kunnon kaskuilija ei ole malttanut olla kajoamatta kuluvan vuosituhannen ajankohtaisimpaan aiheeseen...

Ainoakaan vitsimaakari ei kuitenkaan ole osannut naurattaa maailmaa niin kuin amerikkalainen kontra-amiraali Bennett, joka sanoi sputnikia vain "rautakappaleeksi, jonka voi lennättää ilmoille kuka tahansa". Samoin kuin Vladimir Kuts tunnustettiin viime vuoden urheilusuosikiksi, arvon amiraali lienee tunnustettava vuoden 1957 vitsikilvan voittajaksi! Uutena vuonna yläilmoihin nousee varmaan uusia sputnikeja — ehkäpä amerikkalaistenkin tiedemiesten lähettämiä. Toivotamme humoristeille, kontra-amiraaleja lukuunottamatta, hauskoja aiheita ja tieteelle uusia voittoja!

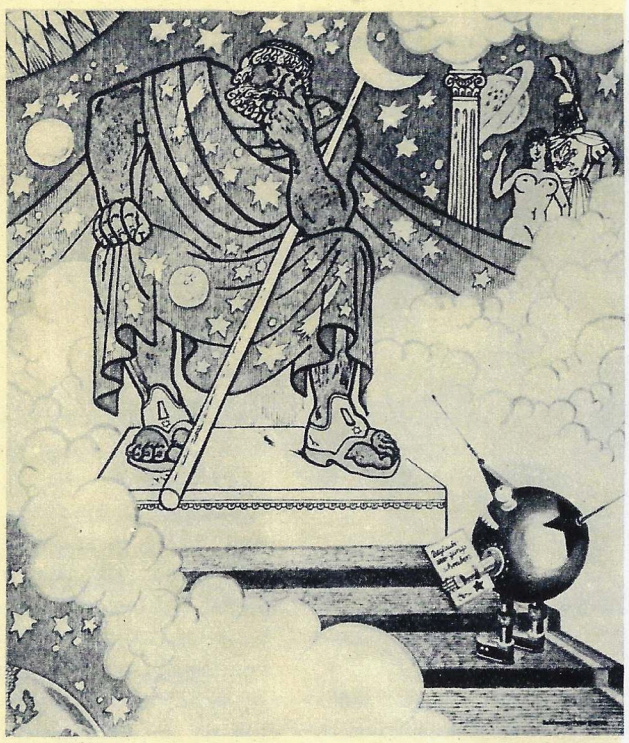

Ivan Ivanovitsh Sputnik, Neuvostoliiton ensimmäinen täysivaltainen erikoislähettiläs kosmoksessa, esittää valtuuskirjeensä.

(Eulenspiegel, DDR).

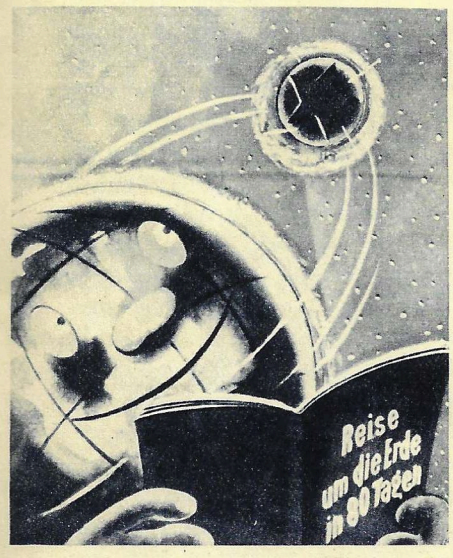

Kun lukee Jules Vernen "Maan ympäri 80 päivässä".

(Eulenspiegel, DDR).

Muodin uhri.

(Ranskalaista huumoria).

Shveik: Armollinen herra, olen kasvattanut koiran tekokuutanne varten.

(Rudé Právo, Tshekkoslovakia).

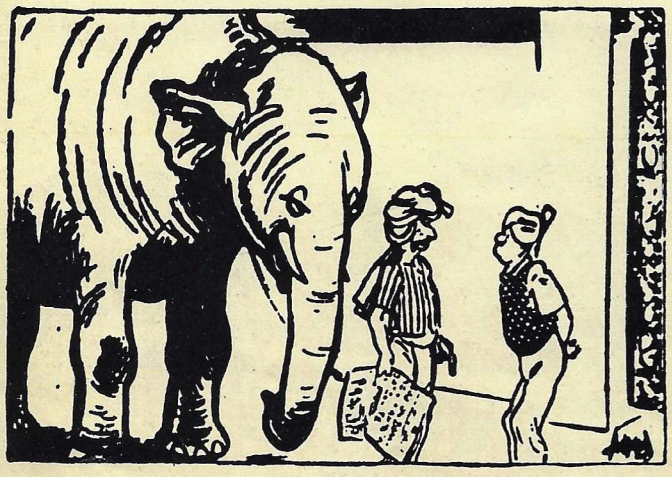

— Odotan Neuvostoliiton lähettilästä: olen kuullut, että he tarvitsevat norsua seuraavaan tekokuuhunsa!

(Hindustan Times, Intia).

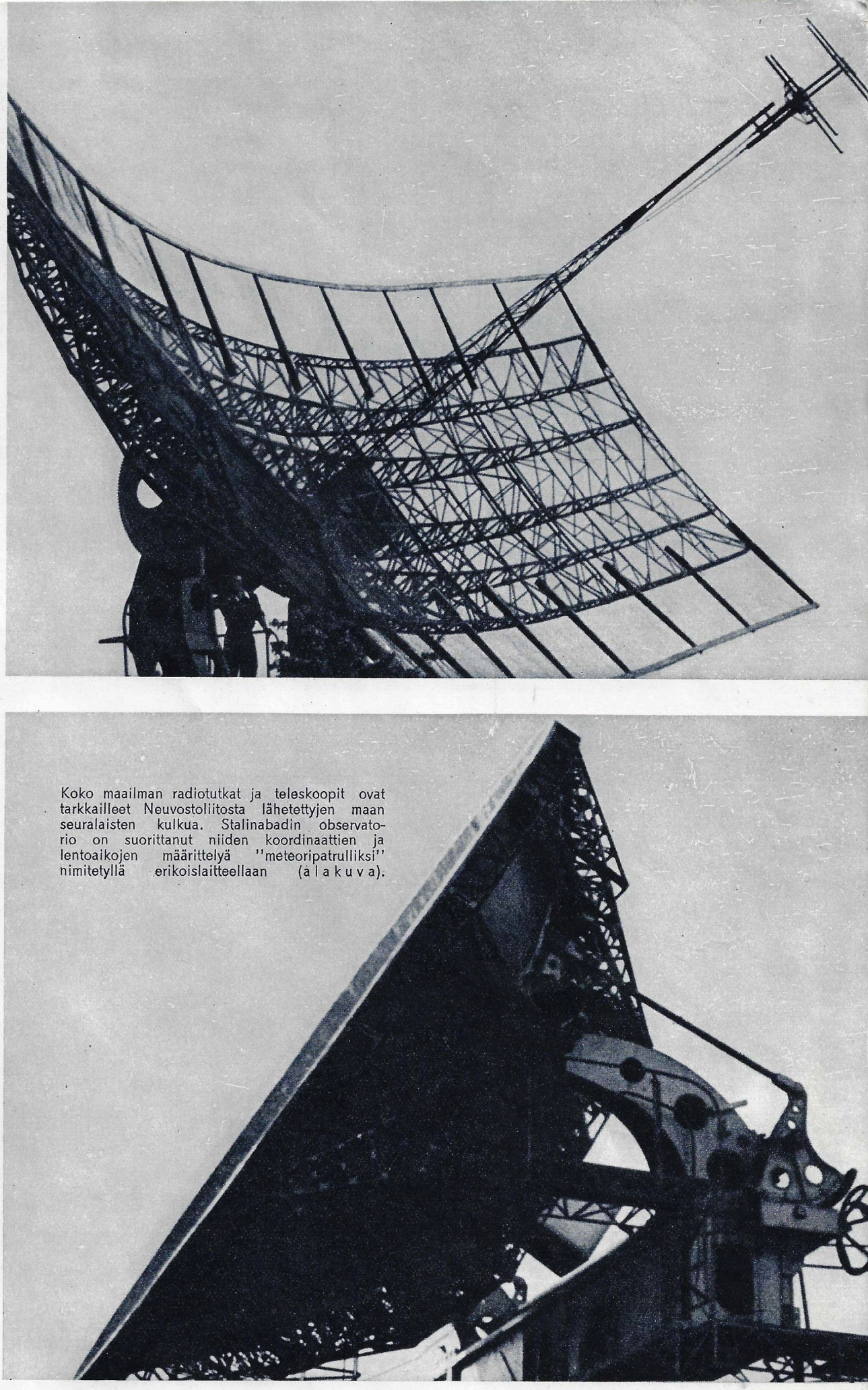

Koko maailman radiotutkat ja teleskoopit ovat tarkkailleet Neuvostoliitosta lähetettyjen maan seuralaisten kulkua. Stalinabadin observatorio on suorittanut niiden koordinaattien ja lentoaikojen määrittelyä "meteoripatrulliksi" nimitetyllä erikoislaitteellaan (alakuva).

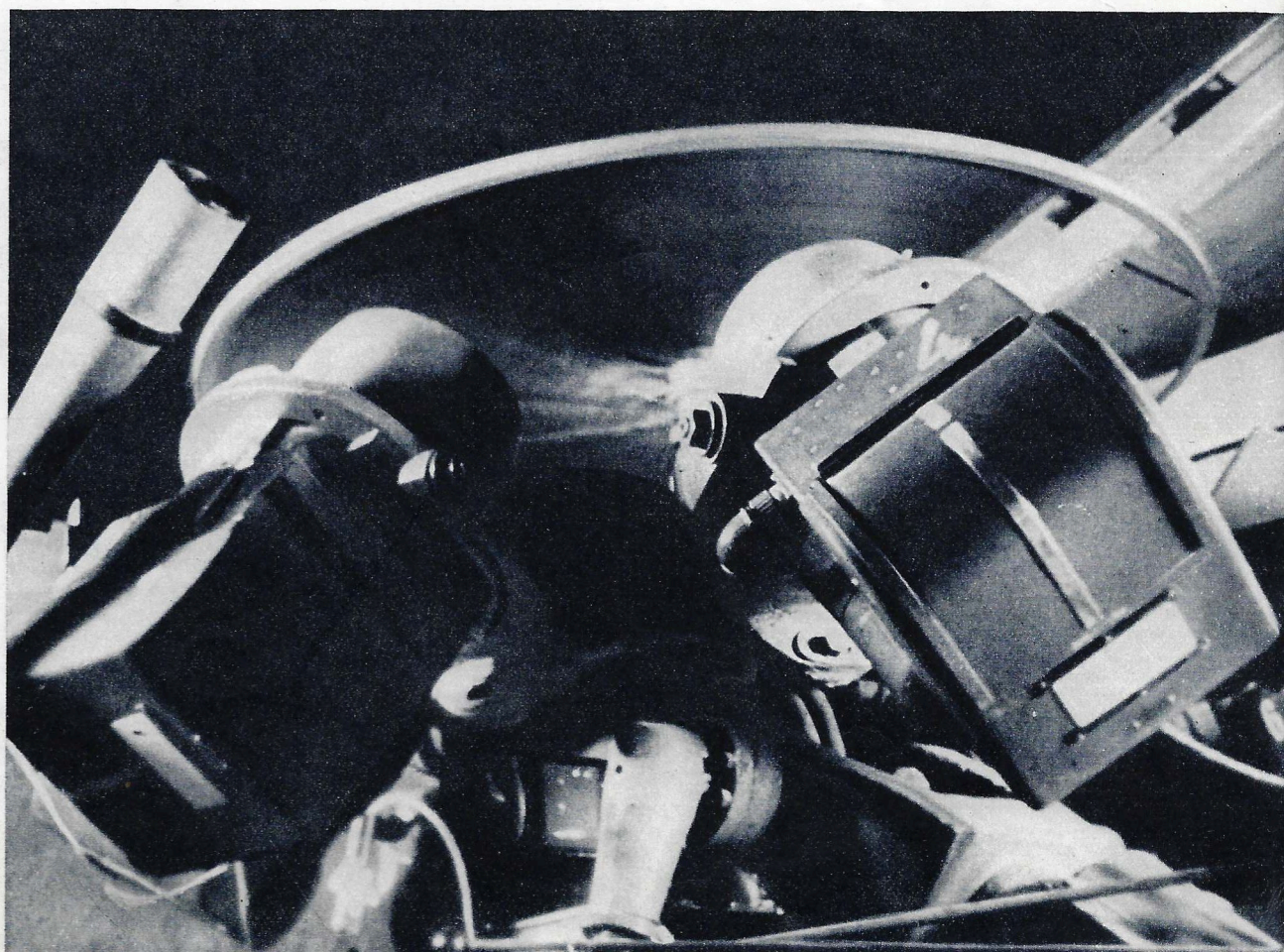

Ljubov Kozyreva.

KULTAHIUTALEITA

Kirj. **Boris ISAJEV.**

Soitan ovikelloa. Avaamaan tulee neitonen, melkeinpä tyttöseltä vaikuttava. Tiedustelen Kozyrevaa.

— Minä olen Kozyreva.

— Tahtoisin tavata Ljubov Kozyrevan.

— Minä olen Ljubov Kozyreva.

— Anteeksi, mutta saanko puhutella hiihdon maailmanmestaria...

Eteiseen syttyy valo. Huomaan erehtyneeni: edessäni onkin keskikokoinen nuori nainen. Hänen yllään on vihreä villapusero.

Siirrymme peremmälle. Tullessamme huoneeseen näen oikealla lasikaapin, jonka hyllyillä kimaltelee palkintomitaleita. Monia kulta- ja yksi hopeasellainen. Vastapäiselle seinälle kiinnitetyssä ryijyssä riippuu myös useita mitaleja.

Tämä pienissä kirjailluissa aamutossuissa tepasteleva nainen on siis hiihtäjä "numero yksi"!

Ljubov Kozyreva oli ollut vasta 12-vuotias kuullessaan eräänä kesäisenä päivänä kaamean sanan "sota". Siihen oli päättynyt hänen lapsuutensa. Heidän perheensä asui silloin Leningradin lähellä sijaitsevalla neuvostotilalla Bugry, jonne sodan puhjettua jäi työvoimaksi vain naisia ja lapsia — Ljuba heidän joukossaan. Työ ei ollut hänelle suinkaan helppoa. Käsiä kirveli ja selkää pakotti. Olisi tehnyt mieli pysähtyä ja levähtää, mutta tyttö kumartui yhä uudestaan kitkemään ja möyhimään kasvipenkkiä...

Ljuba ei osannut aavistaakaan, että noina vuosina saatu karaisu sekä taito voittaa väsymys ja kerätä kaikki ruumiin ja tahdon voimat yhdeksi teräskimpuksi, olisivat hyvään tarpeeseen siinä urheilullisessa kilvoittelussa, jonka merkeissä hänen myöhemmät vuotensa tulisivat vierimään. Opettajaseminaarin voimistelunopettaja ja sittemmin urheilukorkeakoulun valmentaja Bazhenov havaitsivat kuitenkin nämä Kozyrevan avut ja auttoivat häntä kehittämään niitä edelleen.

Oli käsillä vuosi 1954. Maailman hiihtovaliot olivat koolla Ruotsissa, Falunin lähellä. Naiset valmistautuivat 10 kilometrille. Odotettiin kovaa koitosta: edellä suoritetussa viestissä Kozyreva oli hävinnyt Suomen Polkuselle. Nyt hän tapaisi lisäksi Hietamiehen ja Rantasen, jotka olivat vielä vahvempia kuin Polkunen. Lisäksi Kozyreva oli vioittanut jalkansa, mikä pakotti äärimmäiseen varovaisuuteen...

Lähtömerkki! Kozyreva lähtee lykkimään, nousee ja laskee mäen toisensa jälkeen. Kunpa jalka vaan kestäisi. Eräässä alamäessä valmentaja huutaa: "Varovasti!" Entä aika? Tyttö koettaa ajatella vain alasmenoa ja rauhoittuu. Vielä kilometri. Jostain kuuluu äkkiä ääni: "Ljuba, kaikki toivo on sinussa!" Täytyy siis vielä kiriä!

Maali onkin jo lähellä. Suosionosoituksia. Neuvostoliiton lippu nousee salkoon.

Ruotsista voittajat toivat kotiin lumihiutaleen muotoon tehdyt

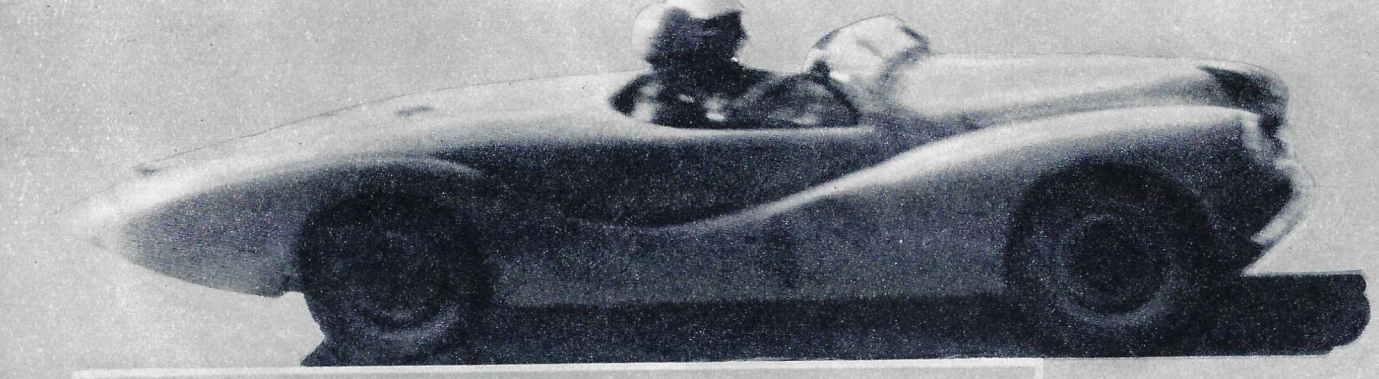

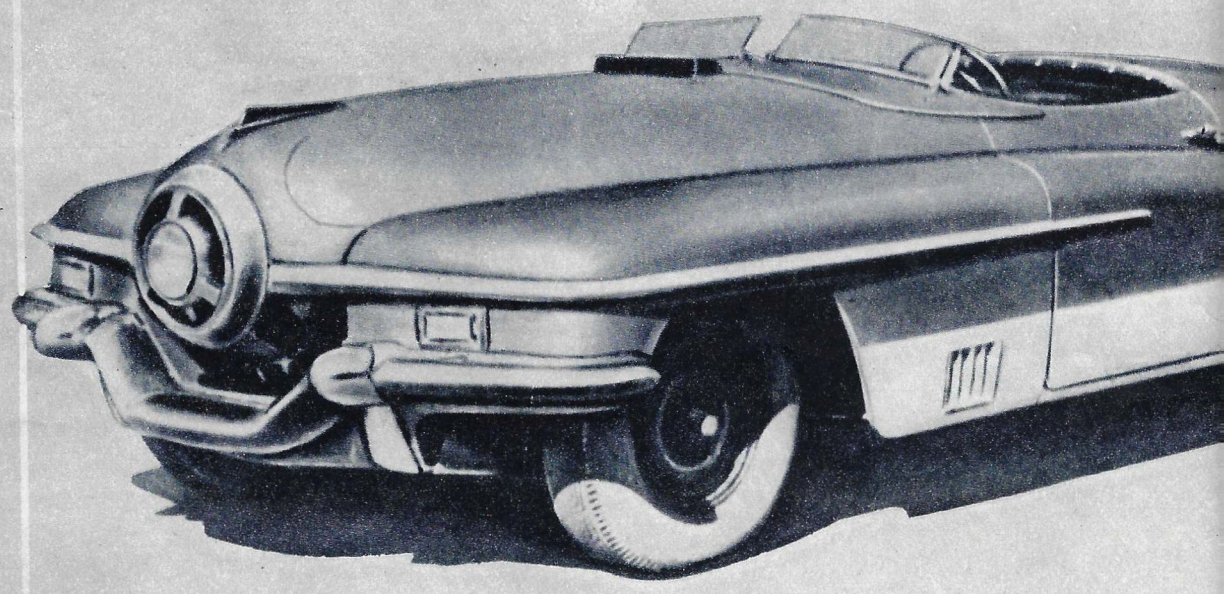

Neuvostoliiton maantieajon **mestaruus** oli vetänyt tavoittelijoikseen yli kolmekymmentä erimallista 500—6 000 cm³ urheilu- ja kilpa-autoa.

Uusien autojen näin laaja "esiinmarssi" oli yleisölle täysi yllätys. Selitykseksi mainittakoon, että näihin asti Neuvostoliitossa on järjestetty pääasiallisesti maastoajoja, joissa on kilpailtu ohjaustaidosta ja polttoaineen säästöstä. Nopeusajot maantieradoilla on pidetty yleensä standarttiautoilla ja ilman suurempaa urheilullista merkitystä.

Neuvostoliiton autoiluliitto liittyi hiljattain kansainväliseen autoiluliittoon. Neuvostoliiton urheiluautoilijat lähtevät siis ottamaan mittaa Euroopan ja Yhdysvaltojen ajajista — ja siellähän kilpaillaan eniten juuri nopeudesta maantieradoilla.

Kilpa-autoja ei suotta sanota tulevaisuuden uranuurtajiksi autoilun alalla. Niissähän ensimmäisinä kokeillaan rakenteellisia uutuuksia, jotka — kestettyään kokeilut äärimmäisnopeuksilla — siirtyvät sitten tavallisiin vaunuihin. Neuvostoliiton autoteollisuudessa toimivat insinöörit saavat uusia mahdollisuuksia maansa henkilöautojen rakenteen parantamiseksi.

Insinööri **J. Kleinerman.**

Valok. M. Botashev.

kultamitalit. Kaksi sellaista sai haltuunsa Kozyreva.

Vuonna 1956 maailmanmestaruushiihdot sattuivat yhteen VII Talviolympialaisten kanssa. Pohjoismaalaiset halusivat luonnollisesti vallata takaisin hiihtokuninkuutensa — ja onnistuivatkin siinä miesten osalta. Neuvostoliiton joukkueen yleismenestys joutui riippuvaiseksi naisista. Arvonta ei erikoisemmin suosinut heitä: vaarallisimmat kilpasiskot — Suomen Rantanen ja Ruotsin Edström — olivat lähtövuorossa Kozyrevan ja Jeroshinan jälkeen. Tietäen neuvostotyttöjen ajan he voisivat rakentaa nyt laskelmansa sen mukaan.

Kaikki odottivat Edströmin ja Rantasen tuloa maaliin. Jännitys kasvoi. Lopulta he tulivatkin näkyviin. Mutta liian myöhään! Kozyreva ja Jeroshina osoittautuivat paremmiksi ja jakoivat ensi paikat. Heitä onniteltiin ja syleiltiin, valokuvattiin ja filmattiin.

Ljubov Kozyreva palasi jälleen voittajana maailman hiihtovalioiden kisoista.

* * *

Kozyrevalle tulee paljon kirjeitä. Kaikkiin pitäisi vastata. Mutta puuhaa on niin paljon — vielä korkeakoulutenttien jälkeenkin. Ja tärkeintä on valmistautua Lahden MM-hiihtoihin. Tuleekohan sieltä lisää "kultahiutaleita"? Urheilijoillahan on tapana sanoa: "Mestaruus on vaikea saavuttaa ja vielä vaikeampi säilyttää."

Cortina d'Ampezzo 1956. Ljubov Kozyreva tulee voittajana maaliin.

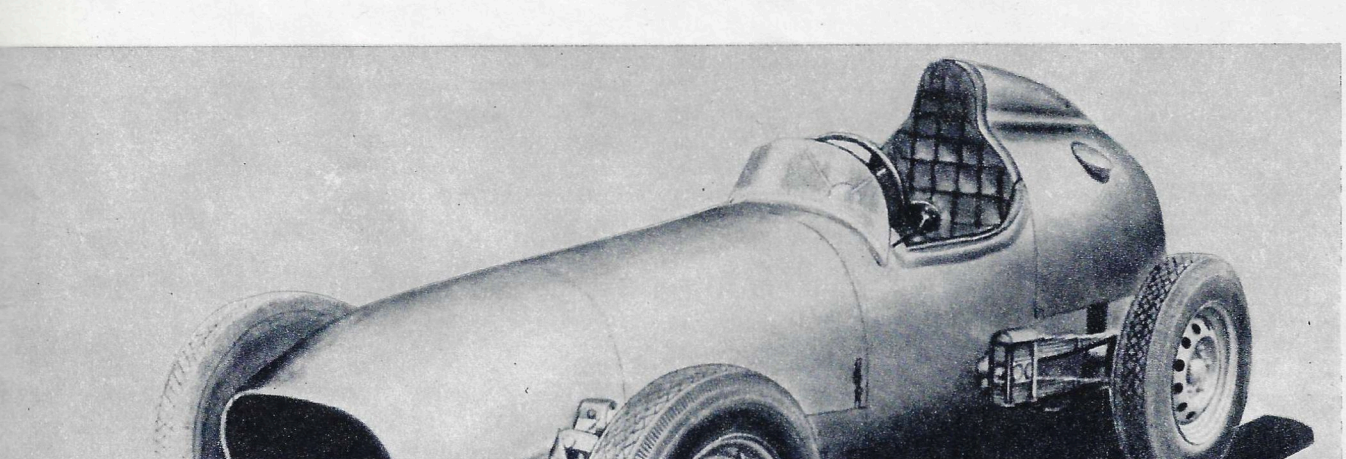

Huimaa menoa

NÄYTTELYSTÄ LÄHTIESSÄ...

Aikakautemme taide on sekavaa ja moniselitteistä. Se kehittyy ristiriitaisesti ja laajalla rintamalla, äärimmäisyyksinään toisaalta primitiivinen kopioiva naturalismi ja toisaalta abstraktionismi. Riidellään ja väitellään. Jos kuitenkin tarkastellaan tapahtuvaa tarkemmin, niin havaitaan, että primitiivinen naturalismi on jo väistymässä, sen esteettiset liput ovat riekaleina. Abstraktionismilla sensijaan on vielä sekä taisteluhenkeä että kriitillisiä julistajia, jopa jonkun verran kannattajiakin, joiden mielestä taiteessa on tärkeintä muoti. Tosiasiallisten saavutusten kannalta arvioituna abstraktionismikin paljastuu yhä selvemmin hedelmättömäksi viikunapuuksi; sen kiireesti kyhätyt ja äärimmäisen subjektivismin raunioille rakennetut teoreettiset konseptiot kaatuvat kuin korttitalo raikkaan tuulen henkäyksestä. Vaikka abstraktionistit syövät samaa ruokaa ja hengittävät samaa ilmaa kuin muutkin ihmiset he suhtautuvat ylenkatseellisesti ihmisen ja luonnon kuvaamiseen ja täyttävät tuotteensa muodottomien väriläiskien ja viivojen sekasotkulla. Se taas asettaa heidät terveen järjen ja kumoamattomien tosiasioiden ankarien hyökkäysten maalitauluksi. Niinpä Yhdysvaltojen Lawrence Collegen presidentti Douglas Knight sanookin, että surrealistisen maalaustaiteen tarkoituksen selvittämiseen kannattaisi pyytää psykiatrien apua! Toisaalta "abstraktionismin nerot" ovat saaneet vaarallisia kilpailijoita — niin kertovat lehdet — kahden apinan taholta. Nämä pensselinheiluttajat kuuluvat luovan abstraktisen taiteen helmiä. Mutta jos apinoiden perässä taiteeseen työntyvät myös norsut, giraffit ja kotieläimet, niin mitä tekemistä siinä jää ihmiselle? Eräs tuttavamme sanoi: nauraa. Hän on ehkä oikeassa.

Abstraktionismin pääasiallisimpana tarkoituksena ei olekaan maailmankuulujen taidearvojen luominen vaan herkeämätön hyökkäily kaikkea realismia, varsinkin sosialistista realismia vastaan. Siinä puuhassa abstraktionisteilla ei ole aikaa antautua tutkimaan estetiikan peruskysymystä — "mitä on kauneus?", tahi penkomaan inhimillisen psykologian syvyyksiä, vaan he rajoittuvat vain siihen, että hoilottavat kaikissa kadunkulmissa: "Realistit ovat vanhoja, me olemme uusia!" Tällä he mainiosti todistavatkin olevansa taidehistorian alkeiden kanssa vain hyvänpäivän tuttavia. Todellisuudessa abstraktionismilla on jo aika pitkä parta, sillä sen sortin taiteilijoita oli paitsi Ranskassa myös Venäjän kuvataiteessa jo ennen vallankumousta, yli neljäkymmentä vuotta sitten. Aika on vain pidentänyt partaa ilman että sen kantaja olisi saanut vakavampaa tunnustusta — eli sanokaamme, vakavampien ihmisten tunnustusta — enempää kuin mainettakaan. Sanottakoon muutoin, että huomattava ranskalainen taiteilija Fernand Léger on lausunut: — Kuka tietää paremmin kuin minä, mitä on abstraktinen maalaustaide? Minähän se olin joka ystävieni kanssa keksin sen monta vuotta sitten. Uskokaa pois, se ei ollut vaikeata.

. . .Tällaisia ajatuksia virisi näiden rivien kirjoittajan mielessä, kun poistuimme valtavasta (kahdeksan tuhatta tuotetta käsittävästä) taidenäyttelystä, joka on täyttänyt useita suuria näyttelyhuoneistoja Moskovan keskustassa. Näyttelyesineet eivät tietenkään ole kaikki yhtä arvokkaita ja onnistuneita, mutta parhaat niistä ovat havainnollisena esimerkkinä sosialistisen realismin hedelmällisyydestä ja sen suuresta muotorunsaudesta.

Tunnettu lehtimies, filosofi ja kriitikko N. G. Tshernyshevski sanoi aikoinaan: "Kauneus on elämää." Näytteille asetetuista töistä valtaosa on todellakin omistettu ihmiselle ja hänen toiminnalleen, haaveilleen ja rakkaudelleen, alati etenevälle historialle ja ikuisesti kauniille luonnolle. Toisten taulujen edessä voi seistä mietteliäänä pitkänkin aikaa, toisista voi kiistellä, mutta kaikille yhteistä on vaikutelma: luomislahjat kasvavat tunnustetuksi kyvyksi vain silloin, kun luomisen tulos tuottaa ihmisille esteettistä nautintoa, panee liikkeelle heidän parhaimmat tunteensa ja rikastaa heidän hen-

Venäläisille taiteilijoille tällainen merkitsee jo aikoja sitten sivuutettua vaihetta. V. Kandinskin maalaus **"Musta kehys"** (1912).

kistä maailmaansa eikä kaivertele kiveen ajatuspähkinöitä tai maalaa kankaalle kuva-arvoituksia. Sosialistinen realismi on historiallisesti otettuna nuorta, se aukoo vasta ensimmäisiä vakoja, mutta se esiintyy jo nyt niin teorian kuin käytännönkin alalla suurimpia toiveita herättävänä tulevaisuuden taiteena. Huomattu puolalainen arvostelija Stefan Zhulkiewski onkin aivan aiheellisesti sanonut, että sosialistinen realismi on menetelmä, jota luonnehtivat ajankohtaisuus ja uudistusmieli, sitä sävyttää usko ihmisjärjen korkeaan kutsumukseen.

Näyttelyssä käy paljon kansaa, ja jokainen taideteos saa ilmeisesti aikaa myöten konkreettisempia arvioita, me rajoitumme toistaiseksi esittämään vain ensivaikutelmamme.

Lehtimies.

❄

Näillä sivuilla julkaistaan näyttelyn kolmen osanottajan töitä.

F. Fiveiski.
Kuolemaa väkevämmät.

G. Nisski.

Moskovan ulkopuolella. Helmikuu.

A. Toropin.

Aallokossa.

Stalingrad

Mitä sota teki Stalingradille.

Valok. G. Zelma.

Ivan PADERIN, kirjailija.

''Stalingrad!'' Tuon nimen tuntevat ja muistavat ihmiset kaikkialla. Monien maiden pääkaupungeissa, teollisuuskeskuksissa ja kylissä tapaa kilpiä ''Stalingradinkatu''. Ne ilmaisevat kiitollisuutta kansalle, jonka maalla tuo legendaarinen kaupunki sijaitsee.

Täällä, Volgan rannalla, kumottiin lopullisesti myytti Hitlerin armeijan voittamattomuudesta ja pantiin toimeen täydellinen käänne toisen maailmansodan kulussa. Vihollisjoukkojen murskaaminen Stalingradin edustalla joudutti Euroopan kansojen vapautumista fasismin hirmuvallasta.

Elokuussa 1942 Hitlerin joukot epätoivon vimmalla murtautuivat Venäjän mahtavimman virran varrelle viedäkseen voittoon ''salamasotansa'', joka yllätyksenä ''fyyrerille'' oli pitkistynyt uskomattomasti. Aina helmikuuhun 1943 jatkui tämä ennenkuulumaton taistelu Stalingradin muurien juurella. Yksistään saksalaiset lentokoneet pudottivat kaupunkiin miljoona pommia. Vihollisen lentokoneet — hävittäjät, ryntääjät ja pommittajat — tekivät esim. lokakuussa yli 40 000 hyökkäystä yksistään 62. armeijan asemiin välittömästi kaupungin raunioissa. Oli päiviä, jolloin Stalingradin puolustajien yllä kaarteli kaksikin tuhatta fasistien lentokonetta...

Suuri kaupunki, joka levittyi yli neljänkymmenen kilometrin pituudelta Volgan rantaa pitkin, muuttui rauniokasaksi. Asuintaloista ja tehtaista jäi jälelle vain tiilimurskakasoja, ja tiilimurskakin monin paikoin oli hieroutunut jauhoksi. Tuli ja rauta riehui kaduilla kuin hirmumyrsky. Kaupungissa oli vaikea hengittää: kivet halkeilivat kuumuudesta ja maa paloi, mutta Volgan rantojen puolustajat seisoivat, kestivät ja voittivat. Kaksi Hitlerin valioarmeijaa lakkasi olemasta.

Näiden rivien kirjoittaja joutui 62. armeijan sotilaana elämään mukana ja näkemään nuo tapahtumat, joista historikot tulevat vielä kauan julkaisemaan tutkielmia, silminnäkijät kertomuksia, kirjailijat romaaneja ja runoja.

Volgaa vasten painetut joukko-osastomme kadottivat monina päivinä yhteyden toisiinsa ja jäivät vihollisen selustaan, muuttaen jokaisen kellarin ja rauniokasan linnoitukseksi. Tuollaisten linnoitusten varuskuntiin kuului useinkin vain kolme—neljä miestä, jotka kuitenkin paitsi puolustautuivat myös hyökkäsivät. Hitleriläisen sodanjohdon oli vaikea käsittää tuota neuvostosoturien ''röyhkeyttä'' ja niitä tunteita, jotka kannustivat heitä sankaruuteen. Noiden tunteiden selityksenä on uskollisuus kansalle ja tietoisuus, että jokainen neuvostoihminen on maansa isäntä.

Stalingradin taistelun taukoamisesta on kulunut 15 vuotta. Hyökkäykseen siirtyneet neuvostojoukot puristivat silloin pihteihin 22 vihollisdivisioonaa. Sotamar-

Tämänpäivän Stalingradia.

Näin päättyi Stalingradin taistelu hyökkääjille. Neuvostojoukot tuhosivat 22 divisioonaa ja ottivat 91 000 sotavankia, joukossa 24 kenraalia.

salkka von Pauluksen joukot laskivat aseensa, ja perustuksiaan myöten tuhoutuneeseen kaupunkiin tuli outo hiljaisuus. Helmikuun 3 päivänä kaupungin keskustorilla pidettiin kansalaiskokous. Syleiltyään 62. armeijan komentajaa V. I. Tshuikovia ja hänen apulaisiaan sotaneuvoston jäsen N. S. Hrushtshev nousi puhujakorokkeelle. Levittäen kätensä hän ikäänkuin syleili kaikkia läsnäolijoitakin ja onnitteli taistelun osanottajia hitlerfasismista saavutetun voiton johdosta.

Lähtiessämme Stalingradista armeijan mukana länttä kohden meistä tuntui, että kaupunki saadaan jälleenrakennetuksi vasta vuosikymmenien kuluttua, ja että Volgan stalingradinpuoleinen ranta ja Mamajev-kukkula jäävät ikiajoiksi mustiksi, palaneiksi. Mutta jo seuraavana keväänä ne alkoivat virvota henkiin.

Nyt Mamajev-kurgaanilta avautuu jälleenrakennetun Stalingradin sykähdyttävä panoraama. Kaupunki on kohonnut raunioista entistä ylväämpänä, neuvostomaan mahdin symbolina ja todistuksena siitä millaisiin tekoihin vapauttaan puolustava kansa kykenee.

Kaupungissa käy eri kansojen edustajia maapallon kaikilta puolilta. Jokainen heistä haluaa käydä Mamajev-kurgaanilla. Heidän joukossaan saattaa nähdä hindulaisnaisen ruusunpunaisessa sarissaan, sudanilaisnuorukaisen lumivalkoisessa turbaanissaan, englantilaisen hillityssä arvokkuudessaan ja eteläamerikkalaisen elävässä ekspansiivisuudessaan. Vaieten he pysähtyvät Stalingradin puolustajan koruttomalle haudalle. Käsitän heidän liikutuksensa: lepäähän siinä soturi, joka puolustaessaan tätä kaupunkia taisteli fasistisen hakaristin hävittämiseksi kaikkien kansojen yltä — jotta pellot saisivat viheriöidä ja kaupungit kasvaa, jottei pommien penkomalla planeetallamme olisi enää koskaan sotia.

Valok. A. Makletsov.

SANKARIKAUPUNGILLE

Kunniakalpa, jonka Englannin kuningas Yrjö VI lahjoitti stalingradilaisille Britannian kansan ihailun ilmauksena. Alempana Yhdysvaltojen presidentin F. D. Rooseveltin sankarikaupungin kansalaisille lähettämä kirje sekä Port Saidin lahjoittama viiri.

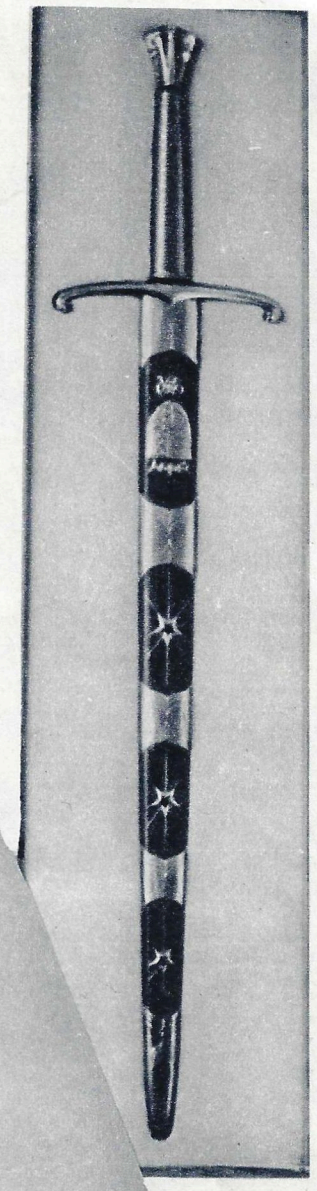

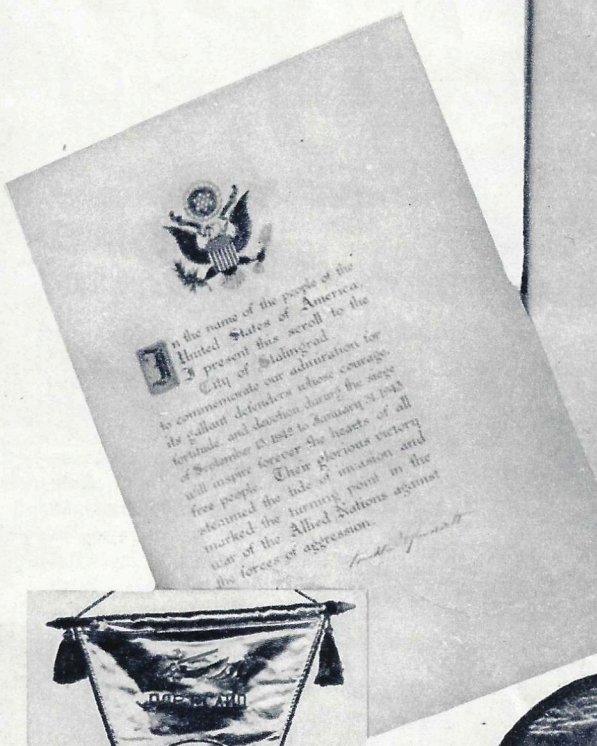

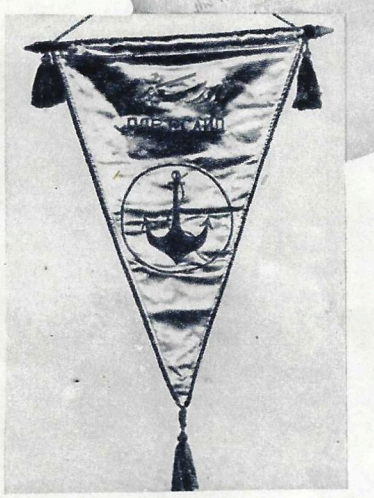

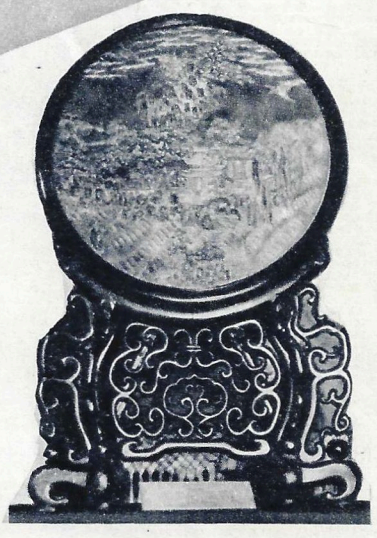

Kiinan kansan lahja. →

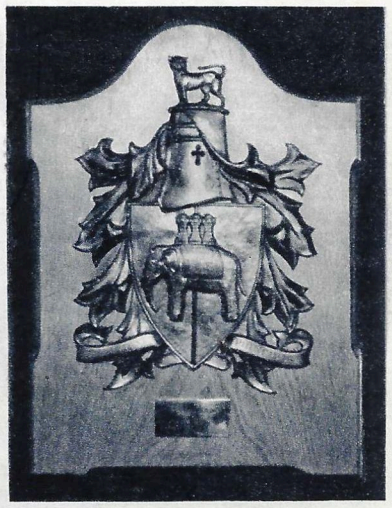

Ranskan kansalliskokouksen mitali, jonka ranskalainen parlamenttivaltuuskunta toi stalingradilaisille.

''Coventrylta Stalingradille ystävyyden merkiksi''. Coventryn kaupungin vaakuna.

Tshekkoslovakiasta lähetetty veistos ''Voitto''.

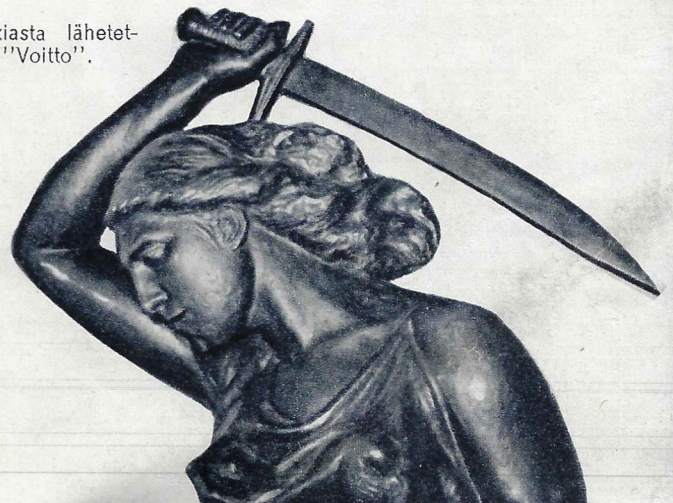

John Heartfeld moskovalaisten taiteilijoiden parissa. Alempana hänen valokuvamontaashinsa ''Antakaa tietä rauhalle!''
Valok. V. Ruikovitsh.

JOHN HEARTFELDIA PUHUTTELEMASSA

Toimitukseemme soitettiin:

— Huomenna kuvataiteen museossa tapahtuu laatikkojen luovutus...

— Anteeksi, mistä laatikoista puhutte?

— John Heartfeldin kuvien...

Saimme tietää tämän lahjakkaan mestarin, valokuvamontaashin perustanlaskijan, saapumisesta Moskovaan, missä hän ei ole käynyt sitten vuoden 1931. Silloin Neuvostoliiton pääkaupungissa järjestettiin suuri näyttely, jossa esiteltiin Heartfeldin sodanvastaisia kuvasommitelmia. Monet niistä, hänen omia sanojaan käyttääksemme, ovat ''valitettavasti ajankohtaisia tänäänkin''. Saimme tutustua myös hänen uusiin luomuksiinsa. Eräässä niistä nähdään nääntynyt harmaantunut nainen, joka painaa kahta lasta rintaansa vasten. Heidän kasvojaan verhoaa savu ja jossain taka-alalla kohoaa ilmoille atomipommiräjähdyksen kammottava jättiläissieni. Alle on kirjoitettu: ''Jollemme tahdo, tämä ei tapahdu''.

Vuoden 1931 näyttelykuvia ei ymmärrettävistä syistä viety takaisin Saksaan. Fasisminvastustajana taiteilija joutui itsekin olemaan monia vuosia maanpaossa. Hänen tuotteitaan säilytettiin eräässä Moskovan museossa. Nyt Heartfeld asuu jälleen Saksassa.

Saavuttuaan Moskovaan ja kuultuaan näyttelykuviensa säilyneen Heartfeld lausahti leikkisästi:

— Ja minä kun ajattelin, että näistä laatikoista tehtiin barrikaadeja Moskovan sankarillisen puolustuksen aikana. Suuri kiitos teille!

— Miksi rakentaa barrikaadeja ammuksista! — vastasivat museovirkailijat samassa sävyssä ja luovuttivat laatikot sisältöineen omistajalleen.

26 vuotta myöhemmin. Heartfeld tapaa jälleen luomuksensa.

MERIMIESTEN PARISSA

Kirj. **A. OHRIMENKO.**

Valok. V. Shahovskoi.

Merisotilaan päivä on täynnä monenlaista, usein vaikeatakin touhua, joka alkaa siitä juhlallisesta aamuhetkestä, jolloin laivan ylle nostetaan Neuvostoliiton sotalaivaston lippu, ja jatkuu aina iltahuutoon asti. ''Maamyyrät'' ovat tottuneet näkemään merisoltussa vain reilun pojan, joka lipaton lakki kallellaan viillettää komeana pitkin katua. Sama poika on kuitenkin palvelusaikana ainainen uurastaja, joka häärii purjekankaisessa puserossa milloin öljykannu kädessä koneita rasvaten, milloin kantta kiillottaen — ja aina hienouksia myöten halliten nykyaikaisen sotalaivan monimutkaisen teknillisen välineistön.

Kävimme hiljan eräällä tuollaisella aluksella, Mustanmeren laivastoon kuuluvalla risteilijä Kuibyshevilla.

Merimiehen on nopeasti ja tarkasti täytettävä kaikki käskyt, joista monet vaativat hyvinkin suurta kekseliäisyyttä, taitoa ja tietoa. Tuollaisina hetkinä matruusi on äärimmäisen keskittynyt ja sisäisesti ryhdistynyt. Mutta on sellaisiakin käskyjä, jotka laukaisevat jännityksen ja vetävät hymyn huulille:

— Kaupungillelähtevät, rivistöön!

Toiset kyllä pitävät hauskempana vielä lyhyempää:

— Veneeseen!

Siinä ei ole enää mitään epäilystä: silloin tietää varmasti pääsevänsä merimiestalolle, elokuviin, teatteriin, urheilusaliin — tahi tapaamaan tyttöä, joka kärsimättömänä odottaa rannalla.

Pojat pujahtavat nopeasti veneeseen, joka kääntää kokkansa kohti kaunista Sevastopolia ja lähtee halkomaan aaltoja.

Entä ne, jotka jäävät laivalle, — millä he täyttävät iltapuhteensa? Toiset tarttuvat kirjaan, toiset menevät voimistelu- tai nyrkkeilyharjoituksiin — tahi pistäytyvät seuraamaan kerho-ohjelmaa.

Eräänä sunnuntai-iltana tähystäjät pälyilivät silmä kovana rannan suuntaan. Vihdoin päivystäjäupseerille käytiin ilmoittamassa:

— Moottorivene vasemmalla!

Tiedon levittyä aluksen kerhosali täyttyi äkkiä ääriään myöten. Kaikki halusivat päästä seuraamaan kaukaisesta Uralskista saapuneiden operettitaiteilijoiden esityksiä.

Kuultiin aarioita Leharin ''Iloisesta leskestä'', Kalmanin ''Montmartren orvokista'', Strelnikovin ''Holopkasta'', nähtiin reippaita tansseja ja kuunneltiin ohjelmankuuluttajan kaskuja.

Näyttelijät palkittiin lämpimin suosionosoituksin. Niitä sai runsaasti myös sevastopolilainen merimies ja säveltäjä Aleksander Sajenko, joka vieraili risteilijällä samana päivänä. Sajenkon laulut ovat suosittuja Sevastopolissa ja kajahtelevat siellä sekä maalla että merellä.

Vieraat eivät olleet vielä ehtineet heittää hyvästejä meripojille, kun aluksen kirjapainossa ladottiin laivalehteen uutista taiteilijoiden ja säveltäjämatruusin käynnistä.

Laivan lehdellä näytti olevan riittävästi muutakin kerrottavaa. Miehistö oli suoriutunut hyvin taisteluharjoituksista. Kannella järjestettiin eri alojen urheilijoiden esittäytymisiä. ''Kuibyshevin'' shakkikerholaiset ja nyrkkeilijät osallistuivat laivaston mestaruuskilpailuihin. Aluksen kirjastoon tuli uusia teoksia. Laivan 12-miehinen harmonikkayhtye ryhtyi harjoittelemaan uutta ohjelmaa. Monet matruusit valmistuivat taidekilpailuihin ja sen vuoksi entistä uutterammin kulkivat kaupungin merimiestalolla.

Mekin kävimme merimiestalolla, joka komistaa erästä toria Sevastopolin keskustassa. Siellä on varsin hyvät mahdollisuudet vapaa-ajan harrastelutoiminnalle — 750 paikan katsomo, kirjasto ja lukusali, luentohuoneita sekä näytelmäseuran, tanssikerhon, kuoron ja orkesterin harjoitteluhuoneita, voimistelusali ym.

Merimiestalolla tapasimme heti tuttavia risteilijä ''Kuibyshevilta''. Juri Maruntshenko, jonka olimme päivää aikaisemmin nähneet vahtivuorolla, pelasi pingpongia. Hän näytti häviävän, mutta lohduttautui sillä, että oli hiukan aikaisemmin ollut risteilijän koripallojoukkueessa voittamassa Mustanmeren laivaston mestaruutta. Talolla oli järjestetty tieteellinen esitelmä maan keinotekoisista seuralaisista. Sen päätyttyä esitelmöitsijälle satoi kymmeniä kysymyksiä, joista kiperimmät kuuluivat risteilijän radiosähköttäjälle Leonid Kolesnitshenkolle. Tuttuja kasvoja vilahteli joka puolella — harjoituksissa ja tansseissa, biljardisalissa ja ulkoparvekkeella. Viimeksimainittu näytti olevan suosittu kohtaus- ja juttelupaikka. Juttelu siellä tuntui usein laajentuvan yleiskeskusteluksi, jossa pohdittiin laivaston ja kaupungin nuorten karnevaaliohjelmaa. Tämä ei tietysti merkitse sitä, etteikö siellä olisi pohdittu intiimimpiäkin aiheita ja kuiskailtu hyvinkin helliä sanoja...

Havaiten häiritsevämme jätimme rakastuneet ja lähdimme lämpiöön katselemaan tauluja ja veistoksia. Monet niistä olivat merimiesten itsensä luomia. Edelleen saimme kuulla, että lähelle legendaarista Malahov-kukkulaa, jolla viimeisten sadan vuoden aikana on kahdesti käyty kuumia taisteluja, on pystytetty muistomerkki vuosien 1854—55 Sevastopolin puolustuksen osanottajalle matruusi Pjotr Koshkalle. Senkin muotoilijat ovat olleet matruuseja. Heidän palvelusaikansa on jo päättynyt ja he ovat lähteneet kotiin, mutta sevastopolilaiset muistavat heidän nimensä: Josef ja Vasili Keiduk.

Muistomerkin pienoismallin vieressä seisoi aliupseeri, joka sanoi:

— Oletteko nähneet matruusi Tshizhin töitä? Käykääpäs katsomassa.

Noudatimmekin neuvoa ja kävimme tapaamassa Stanislav Tshizhia, joka on veistänyt mm. Leninin patsaan ja useiden merimiestovereittensa muotokuvat. Mustanmeren laivaston taidenäyttelyssä nähtävänä ollut veistos ''Tunnustus'' ja monet muutkin Tshizhin työt ovat osoituksena nuoren veistäjän erinomaisesta lahjakkuudesta.

... Seuraavana päivänä lähdimme Sevastopolista vieden mukanamme kymmeniä valokuvia ja mitä parhaimmat muistot uusista merimiesystävistämme.

Merisotilas Nikolai Rjabkov haluaa palveluksesta päästyään lukea agronomiksi. Korkeakoulussa on tiukat pääsytutkinnot, joihin on valmistuttava perusteellisesti.

Palohälytys.

Laivan orkesteri menossa merimiestalolle.

Konemies Vladimir Trushel.

Taiteilijavieraita ovat ensimmäisinä vastassa kameramiehet.

← Risteilijä Kuibyshevin merimiehet ovat innokasta urheiluväkeä.

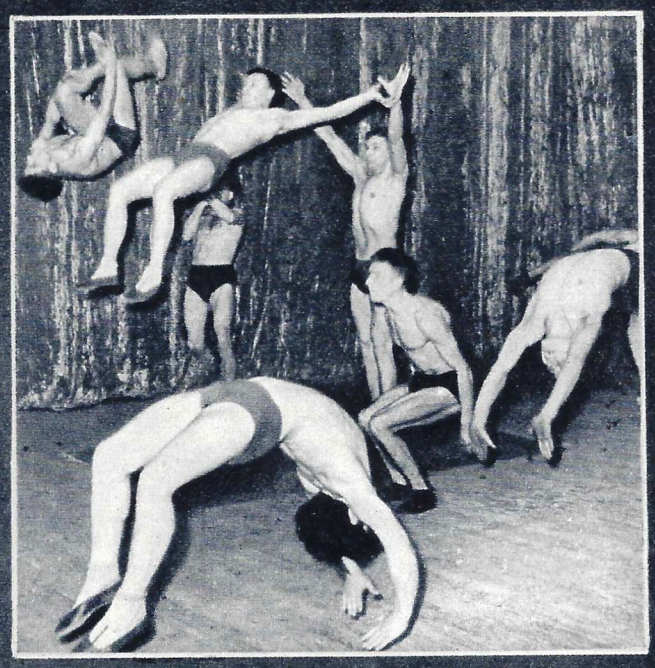

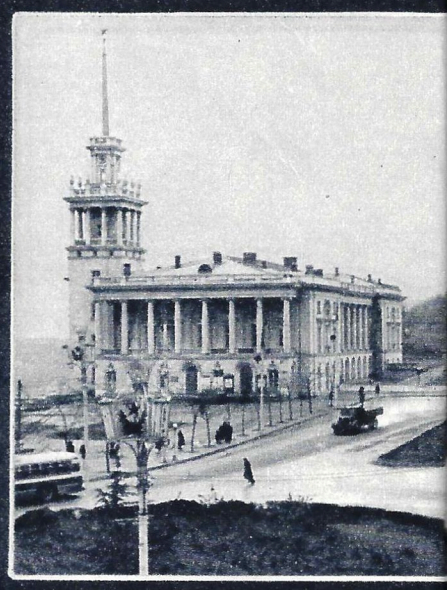

ILTA MERIMIESTALOLLA

Ylhäällä vasemmalla: kokkien tanssi ja akrobaattiesitys. Alempana: välähdys laivaston shakkimestaruusturnauksesta; vastakkain ovat I luokan pelaajat matruusi G. Makarevitsh ja everstiluutnantti M. Bogdanov. Vieressä: lukusalin tunnelmaa. Keskellä: Merimiestalo. Alhaalla: merimiesten viihdeorkesteri, ilonpitoa lämpiössä, kuvanveistäjä-matruusi Stanislav Tshizh uuden hahmotelmansa ääressä. Iso kuva oikealla merimiesten tanssiaisista.

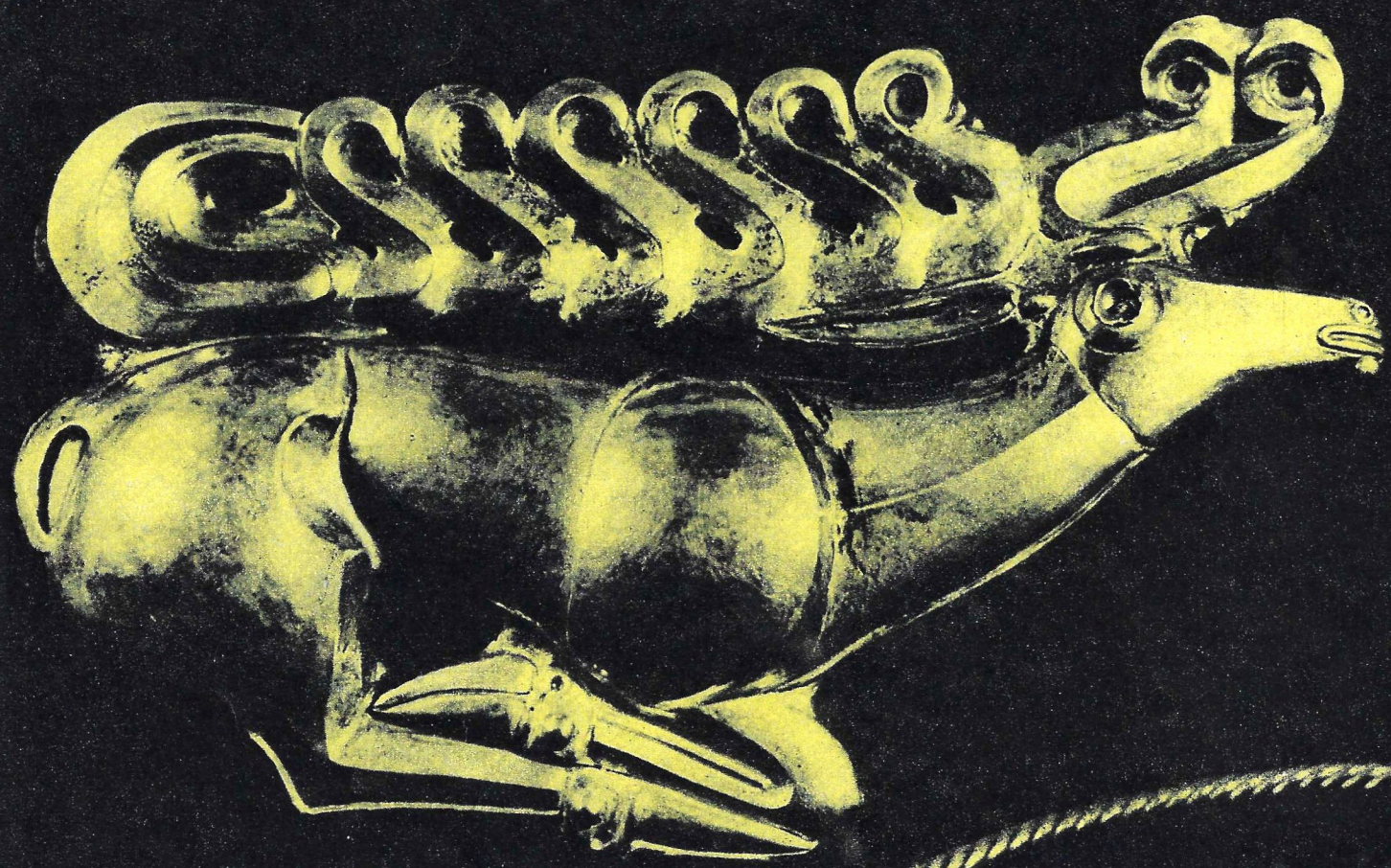

KUMPUJEN KÄTKÖISTÄ

Kaikki nämä esineet ovat vähintään 2 500 vuoden vanhoja. Monet niistä ovat varmaankin siirtyneet käsistä käsiin ja joutuneet historian sivuilta jo aikoja sitten unholaan jääneiden valloittajien saaliiksi. Mutta taide on kuolematonta. Vielä vuosituhansienkin takaa me ihailemme muinaisten mestaritöiden muotokauneutta ja puhdaslinjaisuutta. Näitä menneisyyden muistomerkkejä silmäillessä saamme käsityksen kaukaisten esi-isiemme elämästä ja olemuksesta, heidän suhtautumisestaan luontoon ja kauneustajustaan.

Skyyttien ym. hautakumpujen kaivauksissa löydetyt koristukset, aseet ja talousesineet on koottu Leningradin Eremitaashin ns. ''Kultasäliöön''. Yhdessä täällä säilytettävien XVI—XIX vuosisatojen venäläisten ja ulkomaalaisten kultaseppien ainutlaatuisten taidonnäytteiden kanssa ne muodostavat erittäin arvokkaan ja merkityksellisen kokoelman.

Ylh. vasemmalla — kilpikoriste: pakottamalla tehty kultainen peura (Kuban, VI vuosis. e.aj.alk.). Ylh. oikealla — turkoosilla koristettu kultalevy, joka kuvaa eläinten taistelüa (Siperia, III vuosis. e.aj.alk.). Vasemmalla voimakkaasti suurennettu kuva ateenalaista filligraanitaidetta edustavasta kultaisesta korvarenkaasta (Krim, IV vuosis. e. aj. alk.). Keskellä paksu kultainen kaularengas, jota koristavat skyyttiläiset ratsastajakuvat (Krim, V vuosis. e. aj. alk.). Oikealla kultainen päähine (Krim, IV vuosis. e. aj. alk.). Alla kultainen kampa, jossa kuvataan toisilleen vihamielisten skyyttiläisheimojen yhteenottoa (Ukraina, Zaporozhjen alue, IV vuosis. e. aj. alk.). Alh. oikealla — kulta-astia, jossa on kuvia skyyttien elämästä (Krim, V—IV vuosis. vaihde e. aj. alk.).

Valok. N. Horunzhi.

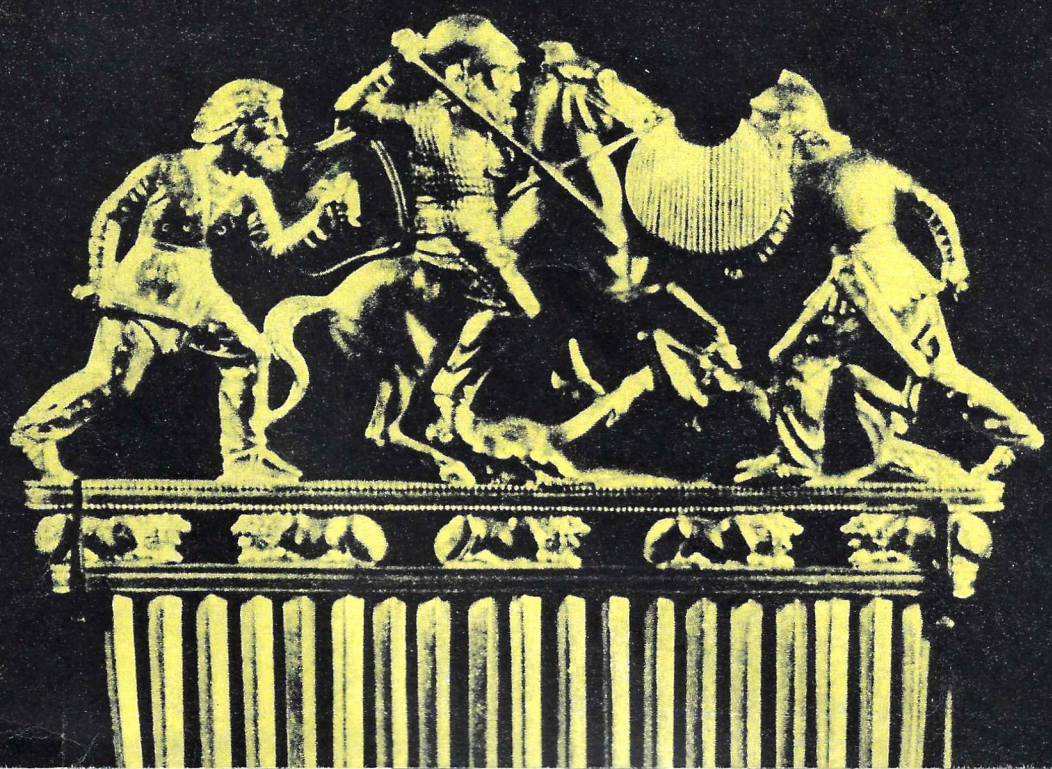

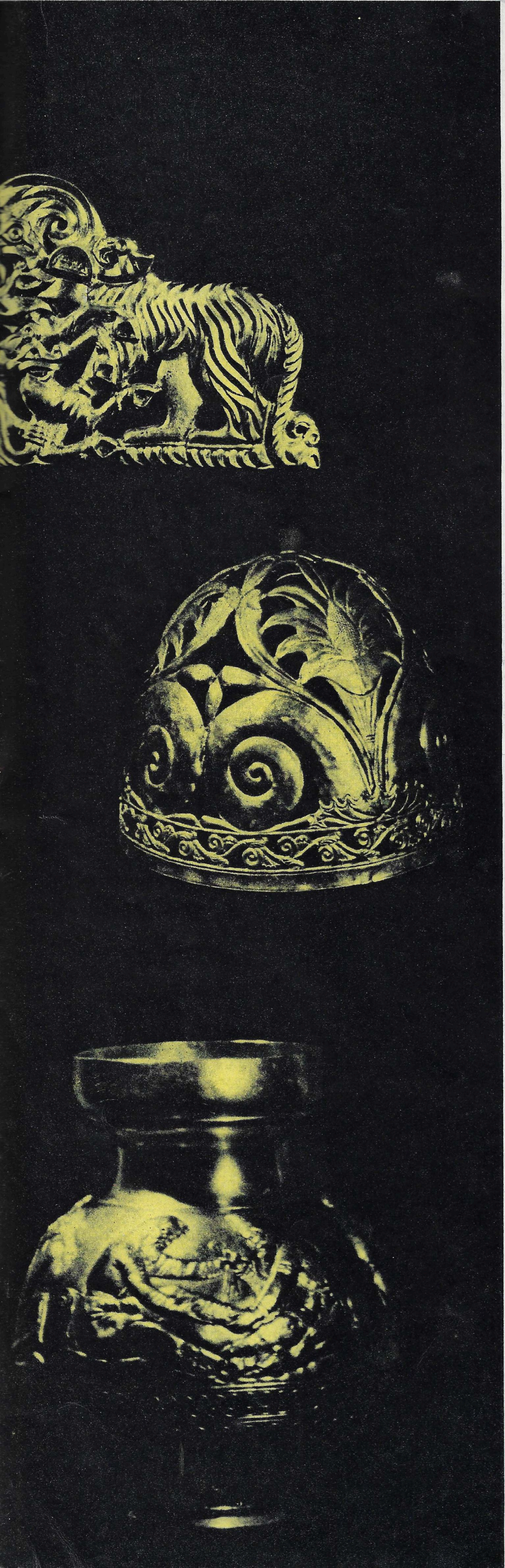

TASAVALLAN NIMESSÄ

Kirj. **S. BORODIN,** VSFNT:n korkeimman oikeuden jäsen. **Valok. A. Garanin.**

— Tasavallan nimessä. . .

Näillä sanoilla alkaa jokainen tuomio, jonka kansanoikeus langettaa.

Kerron seuraavassa lyhyesti noiden oikeuselinten toiminnasta. Niiden käsiteltäviksi kuuluvat melkein kaikki siviiliasiat ja suurin osa rikosjutuista.

Kansanoikeuksia on kaikissa hallinnollisissa piireissä ja niihin kuuluu tuomarin ohella 50—75 lautamiestä, jotka vuoron perään osallistuvat oikeuden istuntoihin. Niin tuomarin kuin lautamiestenkin virat ovat valinnallisia. Valituksi voi tulla kuka tahansa kansalaisluottamusta nauttiva Neuvostoliiton kansalainen.

Tehtäviään täyttäessään lautamiehillä on samat oikeudet ja yhtä suuri äänivalta kuin tuomarilla. Lautamiesten enemmistön langettama päätös saa lain voiman ja pannaan täytäntöön.

Tuomarit ovat velvollisia tekemään työstään ja kansanoikeuden toiminnasta selkoa valitsijoilleen. Mikäli valitsijat toteavat, että tuomari tahi lautamies ei ansaitse heidän luottamustaan, heillä on oikeus asettaa kysymys hänen vapauttamisestaan ennen vaalikauden päättymistä. Samanaikaisesti tuomarit ovat täysin riippumattomia ja vain lain alaisia. Oikeus tekee päätöksensä noudattaen lakia ja sisäistä vakaumustaan, joka sille on syntynyt asiaan liittyvästä aineistosta.

Tuomareiden ja lautamiesten neuvottelussa ei syrjäisten läsnäoloa sallita. Itse oikeusistunnot ovat julkisia ja niitä voi käydä seuraamassa kuka tahansa.

Asian käsittely kansanoikeudessa tapahtuu sillä kielellä, jota asianomaisen seudun väestö valtaosaltaan käyttää. Jos oikeuteen haastettu ei osaa tätä kieltä, hänelle varataan mahdollisuus perehtyä asiaa koskevaan aineistoon kääntäjän välityksellä sekä esiintyä oikeuden istunnossa äidinkielellään.

Tässä piirissä on kansantuomariehdokkaana V. M. Potemkin. Tuomarivaalit suoritetaan joka kolmas vuosi. Tuomari- ja lautamiesehdokkaiden nimeäminen tapahtuu kansalaisjärjestöjen sekä tuotantolaitosten, virastojen ja kolhoosien työntekijäkuntien toimesta. Ehdokkaiden nimet on saatettava valitsijoiden tietoon vähintään 15 päivää ennen vaaleja.

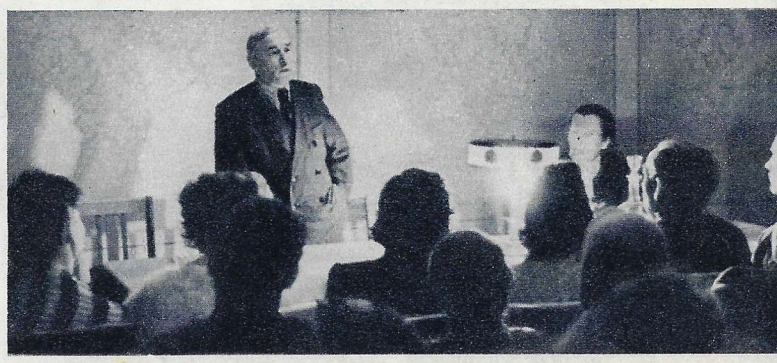

V. M. Potemkin tekemässä selkoa toiminnastaan valitsijoille. He valvovat kansantuomarin toimintaa, lausuvat toivomuksia vastaisen varalta ja arvostelevat tuomaria sekä lautamiehiä.

Moskovan kaupungin joentakaisen piirin vaalialue n:o 30, jossa V. M. Potemkin on kansantuomariehdokkaana. Vaalit tapahtuvat yleisen, välittömän ja yhtäläisen äänioikeuden pohjalla ja salaisella äänestyksellä. Käytännöllisesti katsoen se merkitsee sitä, että vaaleihin osallistuvat kaikki 18 vuotta täyttäneet kansalaiset.

Kansanoikeuden lautamies, Iskra-tehtaan työntekijä Anna Suhova.

Kansantuomari Vasili Potemkin.

Kansanoikeuden lautamies, Iljitshin tehtaan teknologi Feodor Sonnov.

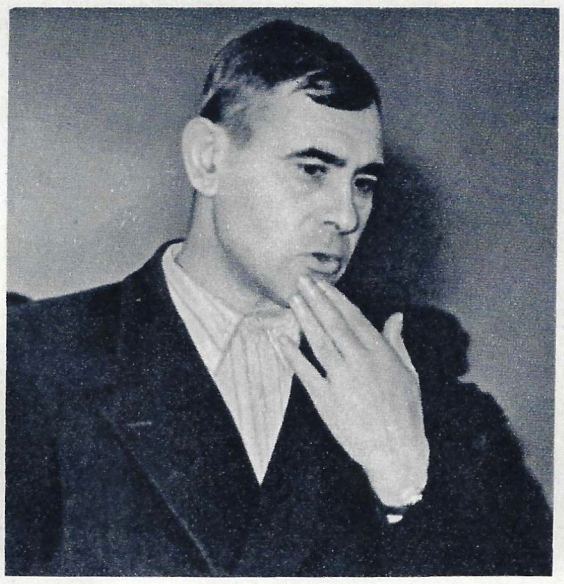

Todistajia. Selvyyden saamiseksi Aleksander M:n asiaan oikeus kuuli todistajia. Syytetyllä oli oikeus tehdä heille kysymyksiä sekä selostaa asian sisältöä hetkellä millä hyvänsä.

Kuvia oikeussalissa olleesta yleisöstä. Samoin kuin muutkin asiat Aleksander M:n juttu käsiteltiin julkisesti.

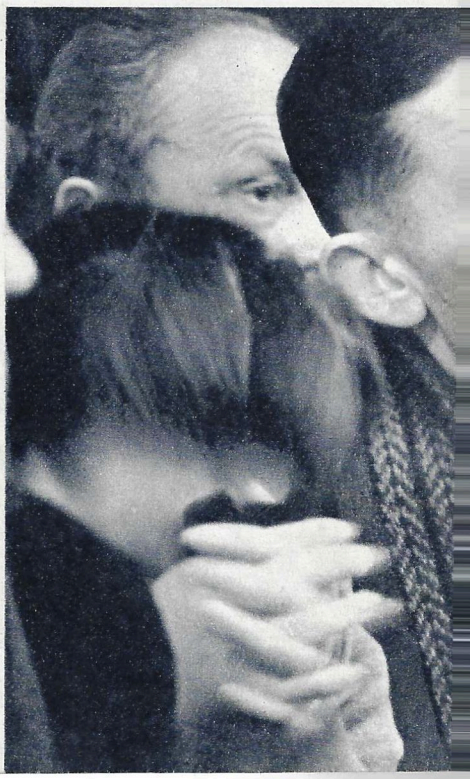

Kirj. Juri **SMIRNOV.**

Oikeuden istuntosalin vieressä sijaitsevassa pienemmässä huoneessa olevan kirjoituspöydän ääressä istuu harmaapäinen ja vilkaskatseinen mies selaillen Aleksander M:n jutun asiapapereita. Jos tuo Aleksander M. olisi oivaltanut kuinka monta unetonta yötä Vasili Potemkin joutuisi viettämään hänen takiaan, niin hän olisi varmaan toisella tavalla juhlinut diplomityönsä puolustamista! . .

Jo yhdeksän vuotta on Vasili Potemkin toiminut kansantuomarina Moskovan joentakaisessa kaupunginosassa. Tänä aikana hän on joutunut langettamaan monta tuomiota, mutta ei silti vieläkään voi estyä mielenliikutukselta kysymyksen ollessa ihmisen kohtalon ratkaisemisesta.

— Ehkäpä aloitamme asian käsittelyn? — hän esittää lautamiehille tarkastettuaan vielä kerran aineiston.

Tuomari ja lautamiehet, Iskra-tehtaan työntekijä Anna Suhova ja Iljitshin tehtaan teknologi Feodor Sonnov siirtyvät istuntosaliin. Kaikki nousevat. Aleksander M:n asian käsittely alkaa.

Kuka sitten on Aleksander M. ja mihin hän on syyllistynyt?

Hän on ammatiltaan mallipuuseppä, kotoisin Muromin kaupungista. Työnsä ohella hän on opiskellut kirjeenvaihdon välityksellä eräässä Moskovan teknillisessä opistossa. Hän oli tullut Moskovaan puolustamaan diplomityötään ja siitä suoriuduttuaan ottanut ilonryypyt erään toverinsa kanssa. Mitä sitten oli tapahtunut, sitä hän ei muista. Kuten käy ilmi mies oli tehnyt koko joukon rötöksiä: käyttäytynyt sopimattomasti kadulla, loukannut monia ihmisiä, haastanut tappelua ja metelöinyt miliisilaitoksessa.

Oikeus kuulusteli tarkoin todistajia. Syytöskirjelmä osoittautui täysin paikkansa pitäväksi. A. Gosudareva ja J. Karpov olivat nähneet miehen ''kunnostautumisen'' kadulla, ja G. Bytshkov ja J. Voropajev olivat itse joutuneet hänen uhreikseen. . .

Sen jälkeen puhuivat yleinen syyttäjä ja puolustusasianajaja; sitten syytetty sai puheenvuoron loppulausuntoa varten. Asian käsittelyn aikana Vasili Potemkinille selvisi täydellisesti, että syytetyn rikkomukset olivat satunnaisia ja että tämä nyt katuu rikostaan. Oikeus oli saanut lausuntoja Aleksander M:n käyttäytymisestä myös Muromista. Kaikki kallistui sen puolelle, että tuomittavana on itse asiassa kunnon neuvostoihminen eikä paatunut rikollinen.

Oikeus poistui neuvotteluhuoneeseensa ja kun se sieltä palattuaan luki tuomionsa, niin kaikilta — sivullisilta sekä todistajilta — pääsi helpotuksen huokaus: ''Tuo oli oikea päätös!''

— Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan nimessä. . . Aleksander M. tuomitaan kolmen vuoden vankeusrangaistukseen. Mutta yhdenmukaisesti Neuvostoliiton korkeimman neuvoston puhemiehistön marraskuun 1 p. 1957 antaman asetuksen ''Armahduksesta Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen 40-vuotispäivän kunniaksi'' viidennen pykälän kanssa hänet kuitenkin vapautetaan rangaistuksesta, jättäen tuomion täytäntöön panematta ja laskien hänet viipymättä vapaalle jalalle.

— Entäpä jollei armahdusasetusta olisi ollut? — tuumi Vasili Potemkin itsekseen. — Mies olisi varmaan saanut ehdonalaisen. Suurempaa rangaistusta emme olisi voineet antaa kansalaiselle, joka erehtyi väärinkäytökseen ensimmäisen kerran.

Päätöksen lukemisen jälkeen tuomarin työhuoneeseen kokoontui lakitieteen ylioppilaita sekä lautamiehiä, jotka olivat juuri ojentaneet kompastuneen miehen oikealle tielle. Sinne tuli myös sijaistuomari Sergei Mazhbits. Potemkinilla on kaksi lautamiesten keskuudesta valittua sijaista. Tuomarihan voi sairastua ja kuten kaikille muillekin kansalaisille hänellekin kuuluu säännöllinen vuosiloma.

Potemkinin apuna on lisäksi seitsemänkymmentäviisi yleisillä vaaleilla valittua lautamiestä. Kukin heistä vapautetaan kymmeneksi päiväksi vuodessa varsinaisesta työstään tätä yhteiskunnallista tehtävää varten. Työmaa on velvollinen maksamaan heille tältä ajalta täyden palkan. Useimmilla lautamiehillä ei ole lainopillista koulusivistystä ja he langettavat tuomionsa sisäisen vakaumuksensa mukaan, kuten heidän omatuntonsa sanelee — lain henkeä, yhteiskunnan etuja sekä humaanisuuden ja oikeudenmukaisuuden yleviä periaatteita vastaavasti.

. . .Päivä on lopussa. Vasili Potemkin lähtee kotiin. Matkalla hän tapaa tuttavia — valitsijoitaan. Eräs heistä kertoo hänelle tyttärestään, joka korkeakoulun päätettyään oli lähtenyt työhön Perä-Pohjolaan. Tyttö on ollut siellä jo kaksi vuotta ja hänet on nyt valittu kansantuomariksi. Tytär on kirjoittanut isälleen ensimmäisestä oikeusjutustaan ja ensimmäisestä langettamastaan tuomiosta. Onnellinen isä selostaa seikkaperäisesti asian sisällön: erään laitoksen johtaja oli päättänyt siirtää kirjanpitäjän toiseen työhön. Viimeksimainittu ei suostunut siihen. Laitoksen johtaja suutahti ja antoi hänelle lopputilin muka työkurin rikkomisesta. Asiaan puuttui ammattiyhdistys, mutta laitoksen johtaja ei tahtonut luopua päätöksestään ja asia joutui oikeuteen.

— Tyttäreni kirjoittaa järkeilleensä näin: koska laitoksen johtaja ei kysynyt kirjanpitäjän suostumusta, viimeksimainitun kieltäytymistä ei voida katsoa päteväksi syyksi työstä erottamiselle. Oikeus määräsi kirjanpitäjän entiseen työhön ja velvoitti laitoksen johtajan maksamaan hänelle palkan niiltä päiviltä, jolloin hän ei eroittamisen vuoksi ollut työssä.

Vasili Potemkin ymmärtää puhekumppaninsa ilon. Hänellä oli itselläänkin ollut tänään mieluinen päivä: ei ollut sellaisia ikäviä juttuja, joissa yhteiskunnan etujen vuoksi olisi pitänyt asianomaiselle ihmiselle langettaa rangaistustuomio.

Koska Aleksander M. oli syyllistynyt rikokseen yhteiskunnan etuja vastaan syyttäjänä oli prokuraattori M. Orlov.

Syytetyn puolustajana toimi asianajaja J. Baranov. Jos syyttäjänä on prokuraattori, silloin on oikeudessa ehdottomasti oltava myös puolustusasianajaja.

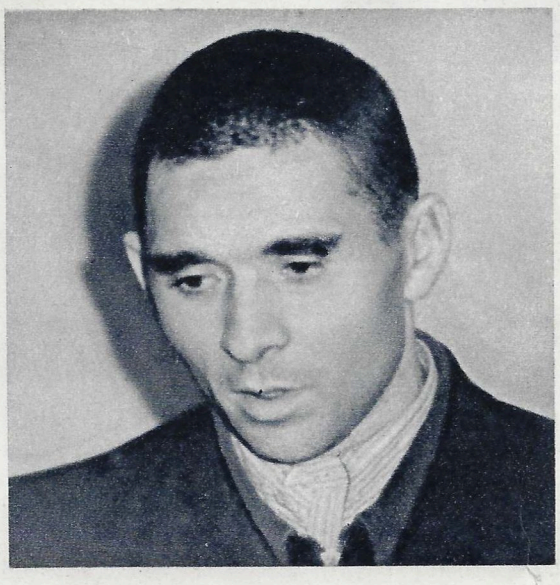

Syytetty esittää loppulausuntonsa. Hänellä oli myös oikeus vaatia lisätodistajia sekä näyttää muuten toteen syyttömyytensä.

VALITUSOIKEUS

Jos Aleksander M. olisi ollut tyytymätön oikeuden päätökseen, hän olisi voinut valittaa:

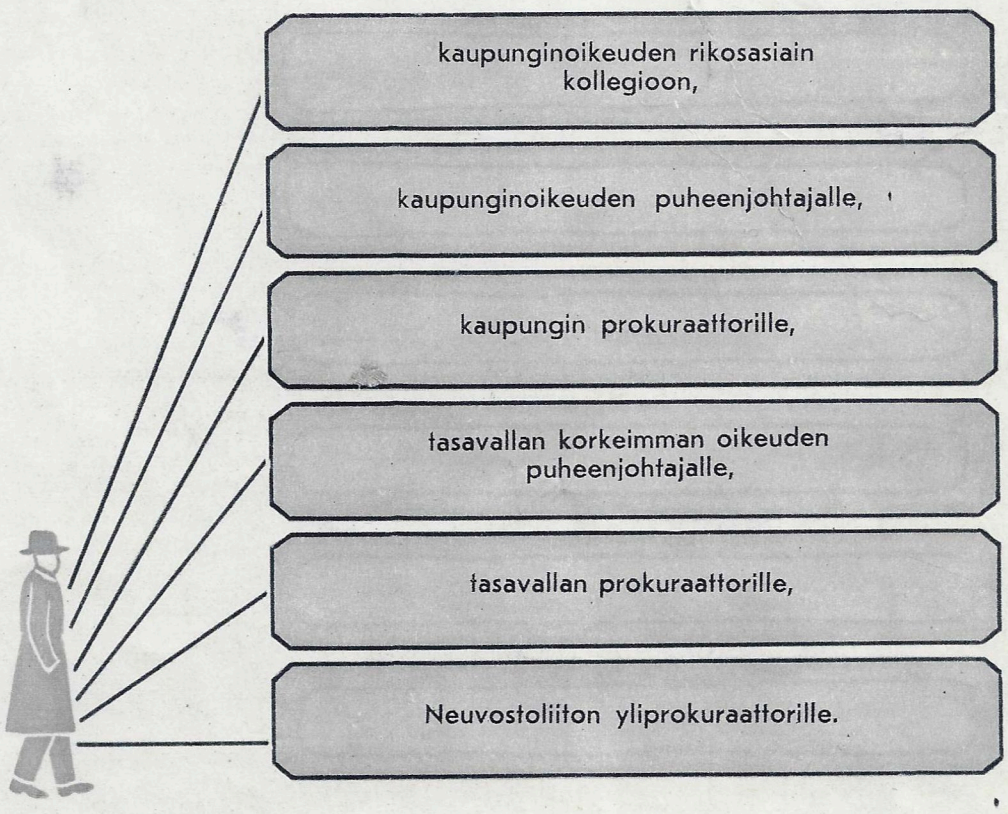

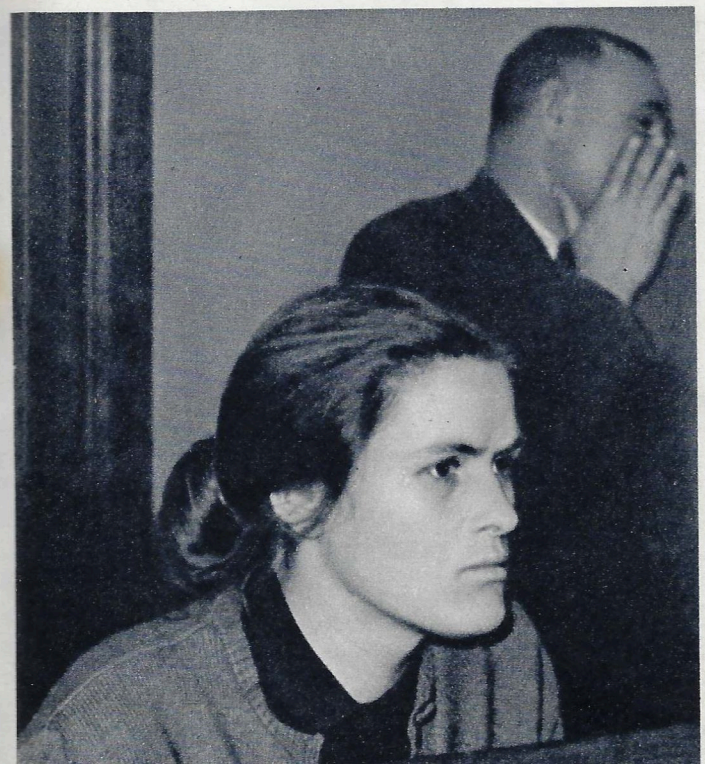

Jos kaupunginoikeus olisi hylännyt valituksen taikka kieltäytynyt ottamasta asiaa tarkastettavakseen se ei olisi estänyt valituksen tekemistä ylemmälle prokuraattorille tai oikeuden puheenjohtajalle. Sitäpaitsi tuomitulla on oikeus anoa armahdusta tasavallan korkeimman neuvoston puhemiehistöltä.

Loppukohtaus oopperasta. Sotamarsalkka Kutuzov julistamassa armeijalle ja kansalle: "Venäjä on pelastettu."

Valok. A. Garanin, piirt. P. Bunin.

"SOTA JA RAUHA"

Kirj. **D. KABALEVSKI,** säveltäjä.

Ellen Besuhova — V. Levko.

Täytyy omata todellisen taiteilijan rohkeus, uskaltaakseen yrittääkään siirtää oopperaan Leo Tolstoin "Sodan ja rauhan" tapahtumia ja hahmoja. Siihen saattoi pystyä vain sellainen uskalias luova taiteilija kuin Sergei Prokofjev — useiden sinfonioiden ja oratorioiden, konserttojen ja sonaattien luoja, oopperoiden "Tulinen enkeli", "Duenna" ja "Semjon Kotko" sekä balettien "Romeo ja Julia", "Tuhkimo" ja "Kivinen kukka" luoja. Monumentaalisen oopperansa "Sota ja rauha" hän sävelsi toisen maailmansodan alussa. "Leo Tolstoin romaani, joka kertoo kuinka Venäjän kansa v. 1812 nousi puolustamaan maataan Napoleonin sotalaumoilta ja karkoitti vihollisen kotimaansa kamaralta, on meille erikoisen läheinen ja kallis", sanoi säveltäjä. "Ajatus "Sodan ja rauhan" kääntämisestä oopperan kielelle tempasi minut kokonaan mukaansa, vaikka tiesinkin tämän tehtävän tavattoman vaikeuden."

Yksitoista vuotta uurasti Prokofjev tämän lempiluomuksensa parissa hioen sen kohtauksia ja sepittäen uusia sekä parannellen partituuria pieniä yksityiskohtia myöten.

Ensimmäisen kerran ooppera "Sota ja rauha" esitettiin Moskovassa konserttisovituksena. Sen jälkeen sitä on esitetty Leningradissa ja Kievissä ja jokin aika sitten oli sen ensi-ilta Stanislavskin ja Nemirovitsh-Dantshenkon musiikkiteatterissa Moskovassa. Viimeksimainittu tapahtui Prokofjevin musiikin mainion tuntijan ja tulkitsijan kapellimestari S. Samosudin johdolla. Samosud on ehkä enemmänkin kuin oopperan pelkkä tulkitsija. Borodinon taistelua edeltävässä sekä Andrein kuolemaa kuvaavassa kohtauksessa sointuu Natashan ja Andrein ensimmäistä kohtausta muistuttava suloisen runollinen valssi — eräs Prokofjevin musiikin kalleimpia helmiä. . . Näiden "valssimuistelmien" idea heräsi aikoinaan Prokofjevin ja Samosudin välisissä keskusteluissa.

Napoleon seuraamassa Borodinon taistelua.

Moskovassa tapahtuneen esityksen erikoisuutena on kaikkien kolmentoista kuvaelman sovittaminen yhden illan puitteisiin. Säveltäjä itsehän sanoi luomustaan "dilogiaksi", joka oli tarkoitettu esitettäväksi kahtena iltana. Yleisölle tarjoutuu täten tilaisuus kuulla ooppera kokonaisuudessaan, kaikessa omaperäisyydessään ja monumentaalisuudessaan. Ooppera loihtii esille kesäyön Otradnojessa ja loisteliaan ylimyskodin ilmapiirin, tanssiaiset Ellenin kotona ja Natashan epäonnistuneen ryöstöyrityksen, Borodinon kentän historiallisen taistelun aattona ja Napoleonin päämajan, Venäjän kuulujen sotapäällikköjen neuvonpidon ja ranskalaisten valtaaman palavan Moskovan sekä vihollisen häpeällisen perääntymisen.

Oopperan asteikko on valtaisan laaja, ulottuen lähinnä Natasha Rostovan hahmoon liittyvistä maalauksellisen herkistä ja lyyrillisistä rauhankohtauksista eepillisen reheviin sodanaikaisiin kansankohtauksiin, joiden keskipisteenä on sotamarsalkka Kutuzovin jykevä hahmo.

Aidon kansallisena tuotteena Prokofjevin ooppera "Sota ja rauha" on ansainnut paikkansa maailman musiikkiaarteiden joukossa. Sitä on esitetty Italiassa ja Englannissa, sitä harjoitellaan Bulgariassa ja sitä on näytetty suurella menestyksellä New Yorkin televisiossa.

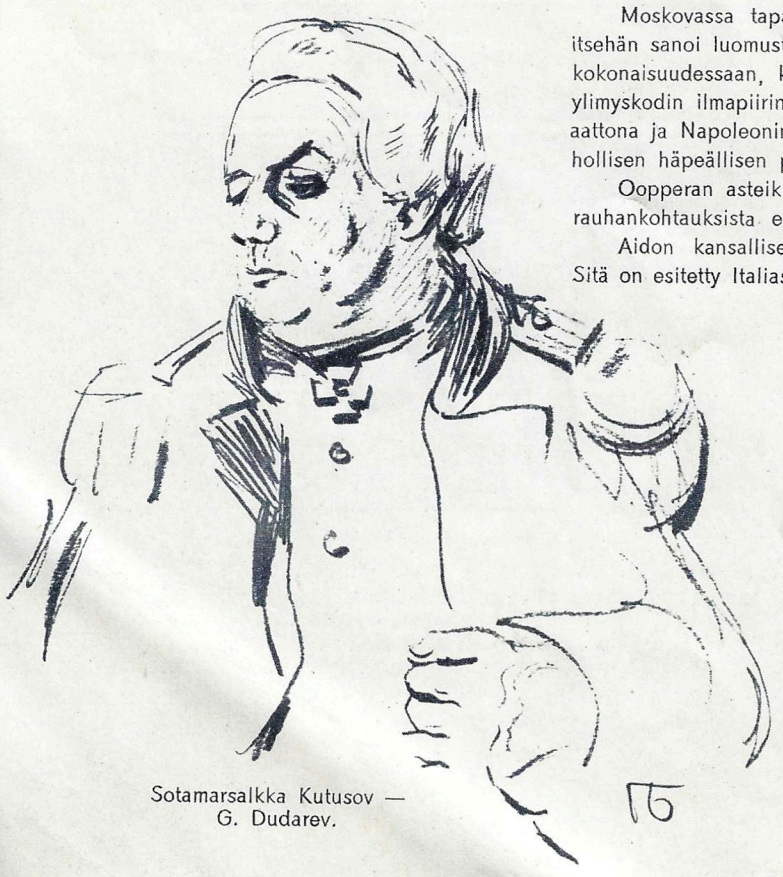

Sotamarsalkka Kutusov — G. Dudarev.

Talonpoika — A. Lukjanov.

Maalaistyttö Malasha — Dima Plotnikov.

Ranskalainen marsalkka Davout — M. Tjuremnov, luutnantti — M. Matvejev.

Kamaripalvelija Alpatytsh — V. Georgijevski.

Natasha Rostova — G. Zenkova.

Natashan ja kuolinvuoteellaan olevan ruhtinas Andrein viimeinen kohtaus.

Napoleon — L. Petrov.

Andrei Bolkonski — L. Morozov.

Ruhtinas Bolkonski vanhempi — M. Tjuremnov.

HOMEROSTA TYÖVÄENTALOLLA

Kirj. D. ZASLAVSKI.

Valok. V. Kivrin.

Kolmen vuosituhannen vaitiolon jälkeen on Homeroksen ääni alkanut jälleen kajahdella. Olemme kuunnelleet häntä työväentaloilla sekä konserttisaleissa.

— Kummallista, eikö totta? Sehän on niin vanhan vanhaa!

. . .Ei komeita kulisseja, ei naamioituja näyttelijöitä eikä kirkkaita parrasvalojakaan. Näyttämöllä on vain yksi esittäjä, joka nojatuolissa istuen lukee Homeroksen ''Odysseiaa''. Kuuntelijat siirtyvät ajatuksissaan muinaiseen Kreikkaan, seuraavat jännityksellä runoelman sankarin seikkailuja, hänen kärsimyksiään, rakkauttaan kotimaata kohtaan, uskollisuuttaan kansalle, perheelle, puolisolle.

''Odysseia''-ohjelma on kuuluisan kertojan ja lausujan Suren Kotsharjanin taiteilijauran uusi suuri voitto. Hän on käyttänyt samaa menetelmää kuin kolmessakymmenessäkolmessa aikaisemmassa ohjelmasommitelmassaan — ''David Sasunilainen'', ''Sankari tiikerinnahassa'', ''Decamerone'', ''Kreutzersonaatti'' ym. Kotsharjan on luotautunut ''Odysseiaan'' aivankuin tiedemiehet atomin uumeniin. Hän on tehnyt valtavan työn tekstin tutkimisen ja entistämisen alalla, ottanut siitä pääasian, jättänyt pois kaiken toisarvoisen ja säilyttänyt runoelman homeroslaisen tunnelman. Tämän lahjakkaan taiteilijan esittämänä ''Odysseia'' loistaa aivan uusin värein. Selvemmin kuin koskaan ennen tulee ilmi sen tärkein taiteellinen sisältö — suuri inhimillisyys.

Kotsharjanin esitys ei ole pelkkää lausuntaa, se on myös näyttelemistä. Alussa hän esittää Homerosta tai tämän kaltaista sokeata runonlaulajaa ja aloittaa kertomuksensa runoelman alkukielellä. Monta minuuttia salissa kaikuu Hellaan kieli, joka aivankuin nostaa yleisön silmissä ajan esirippua. Lausujan äänessä tuntuu vanhuuden värähtely. Mutta vähitellen Kotsharjan ikäänkuin muuttaa muotoaan, ääni soi voimakkaammin ja kasvot nuortuvat. Nyt hän on jo itse Odysseus, joka kertoo ihmeellisistä seikkailuistaan. Kuolemattoman eepoksen sankarihahmot nousevat silmien eteen elävinä, täydellisinä kuin helleeniset veistokset.

Erikoisen hurmaavia ovat runoelman naishahmot. Pygmalionin tavoin Kotsharjan on ne elävöittänyt ja antanut niille aivan erikoisen lämmön. Mielikuvituksen silmien editse kulkevat Penelope, Kalypso, Kirke, Nausikaa — kukin omalla tavallaan olennoiden rakkautta.

Kotsharjanin lausunta-illoissa käy tuhansittain eri ammatteja edustavia neuvostoihmisiä, jotka kunnioittavat ja pitävät arvossa kaikkea jaloa ja kaunista, mitä inhimillinen kulttuuri on luonut.

Armenian kansantaiteilija Suren Kotsharjan lausuu ''Odysseiaa''.

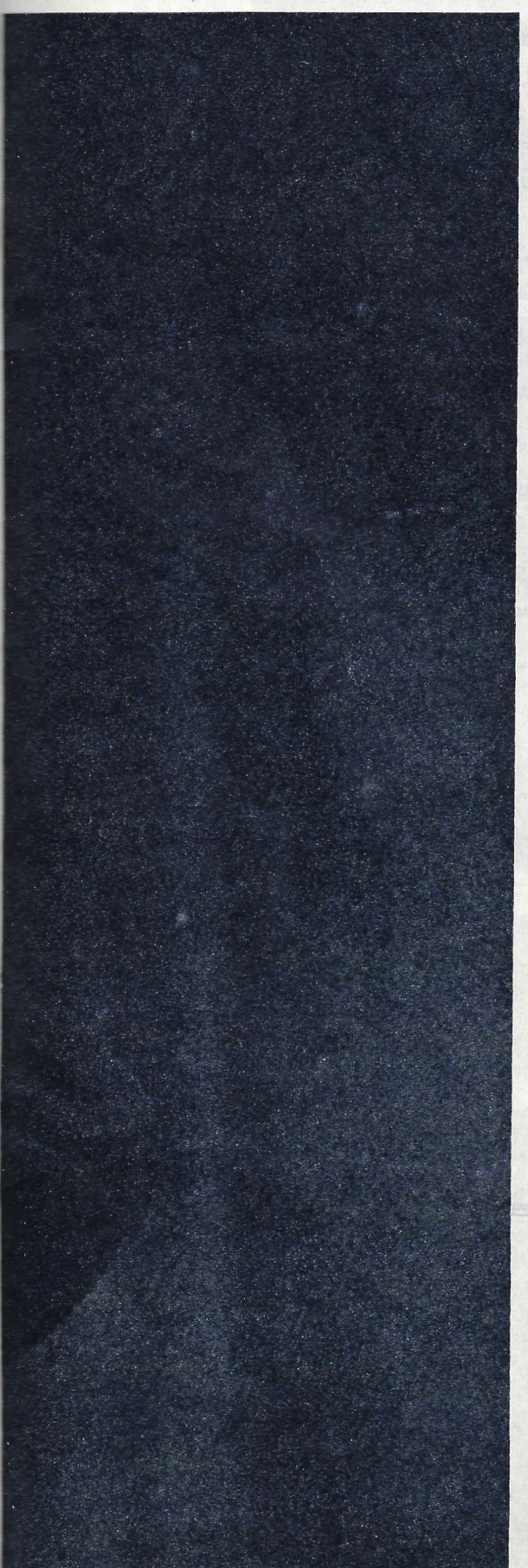

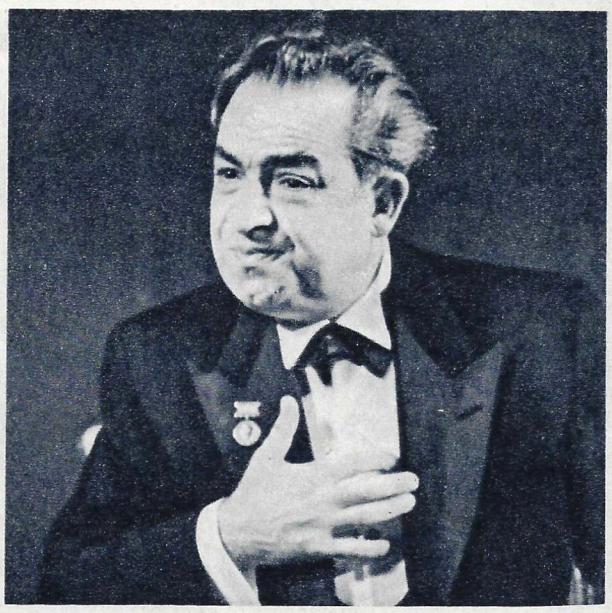

Talvella

Hauskaa kyytiä.

Valok. S. Kropivnitski.

Kirj. I. BARANOV.

Lehtemme lukijat muistanevat, että Neuvostoliitossa on viime vuosina raivattu viljelykselle 36 miljoonaa hehtaaria uudismaata. Tänä vuonna tätä työtä tullaan jatkamaan. Kevään saavuttua siihen yhtyvät myös Kauko-Idän kolhoosit ja neuvostotilat.

. . .Sadankahdenkymmenen kilometrin päässä Amurin rannalla sijaitsevasta Blagoveshtshenskin kaupungista on suuri Mihailovkan kylä. Sinne saapuva matkamies näkee maantien toisella puolella kylän katuineen, toisella puolella tehdasrakennuksia. Niiltä ne ainakin näyttävät. Todellisuudessa ne osoittautuvat Mihailo-Amurin maatalouskoneaseman verstaiksi.

— Ennen vuotta 1954 emme kovinkaan paljon raivanneet uudismaita, kertoi kirjeenvaihtajille maatalouskoneaseman johtaja Georgi Kostenko. Mutta niiltä uudismailta, jotka raivasimme, saimme erinomaisia satoja, mikä kiinnosti erikoisesti kolhoosilaisia. Nykyään ympäristön kolhooseilla on tuhansia hehtaareja uudispeltoja ja viljasatokin on noussut yli puolella. Tänä vuonna työt saavat huomattavasti suuremmat mittasuhteet; saamme paljon uusia koneita. Verstaissa kootaan pensasauroja ja muita raivausvälineitä sekä korjataan traktoreita. . .

Kolhoosilaiset eivät itsekään istu kädet ristissä. Kolmenkymmenen asteen pakkasesta huolimatta katosten alla puhdistetaan viljaa ja aitoissa tarkastetaan siemeniä.

— Meillä on siemenviljaa 1 400 tonnia, sanoi kolhoosin puheenjohtaja Nikolai Atroshtshenko.

— Mitä varten niin paljon?

— Ryhdymme laajentamaan viljelmiä. Muutaman viime vuoden aikana niitä on tuntuvasti jo laajennettukin, mutta nyt olemme ottaneet asian koko aluepiirin kannalta: Kauko-Idän on tuotettava omiksi tarpeikseen riittävästi kaikkia maataloustuotteita.

Mihailovkan kaduilla syttyivät sähköt. Ne syttyivät myös valistustalon, elokuvateatterin ja kirjaston ikkunoissa. Kaupat ym. liikkeet pantiin kiinni. Kolhoosilaisten kodeissa alkoivat laulaa radiot. Kohta täällä ryhdytään katselemaan näköradio-ohjelmiakin. Lähimmässä kaupungissa Raitshihinskissa rakennetaan parhaillaan televisioasemaa.

Tshehov kirjoitti aikoinaan näistä seuduista, että sanonta: "Ihminen on luonnon herra, ei kuulosta missään niin irvokkaalta kuin täällä." Nykyinen kaukoitäläinen talonpoika saattaisi suutahtaa tällaisesta väitteestä. Hän ei ole enää irrallaan elämästä ja kulttuurista, hän on luonnon lannistaja, joka panee palvelukseensa kotiseutunsa rikkaudet. Aluepiirillä on suuri tulevaisuus.

Sunnuntaina.

Talvi on maatalouskoneasemalla korjaustöiden aikaa.

Kolhoosin uusia rakennuksia varten.

Postinkantaja toi kirjeen karjafarmille kun asianomaista ei ollut kotona.

Tällaisilla leikkuupuimureilla korjataan vilja pehmeiltä vesiperäisiltä pelloilta.

Nigein pariskunta saa eläkettä kolhoosista.

Keväällä on suoritettava suuria töitä uudismailla: kolhoosilaiset puhdistavat siemenviljaa ja konemiehet korjaavat koneita.

Kansantalousneuvostojen perustaminen on edistänyt työtätekevien osallistumista teollisuuden ja rakennustoiminnan järjestämiseen. Suuri osuus tässä asiassa on kansantalousneuvostojen neuvoa antavilla elimillä — teknillis-taloudellisilla neuvottelukunnilla. Kemerovon teknillis-taloudellisessa neuvottelukunnassa on 220 työläistä, mestaria, insinööriä, tehtaanjohtajaa, ekonomia ja tiedemiestä. Heidän tietonsa ja käytännöllinen kokemuksensa auttaa kansantalousneuvostoa seudun talouselämän ohjaamisessa. Esiteltäköön tässä eräitä neuvottelukunnan jäseniä. Vasemmalta: A. Jerofejev, kaivosmies; S. Pilipets, NKP:n Kemerovon aluekomitean ensimmäinen sihteeri; K. Shishkina, kemiallisen tehtaan työntekijä; P. Oturin, rakennustaiteellisen akatemian kirjeenvaihtajajäsen.

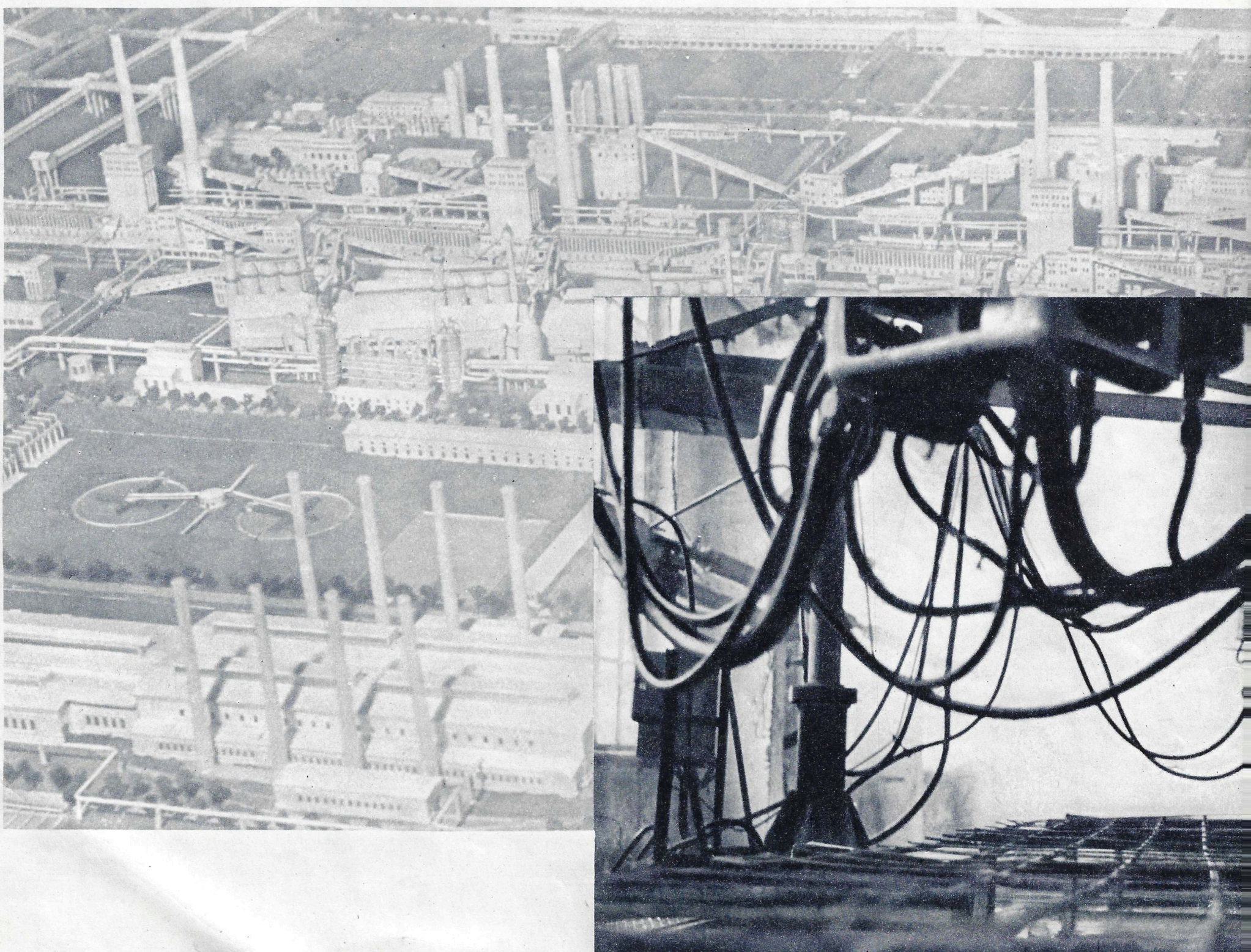

KEMEROVON KANSAN-TALOUSNEUVOSTO

Kirj. **V. ILJIN.**

Valok. J. Korolev.

SEITSEMÄN KUUKAUDEN KULUTTUA. Korkeimman neuvoston päätöksen mukaisesti Neuvostoliitossa pantiin seitsemän kuukautta sitten toimeen teollisuuden ja rakennustoimen johtoelinten uudestijärjestäminen. Sitä ennen kysymystä käsiteltiin laajasti kansan keskuudessa; työläiset, insinöörit, ekonomit ja tiedemiehet tekivät asian johdosta tuhansia ehdotuksia. Kaiken tämän tuloksena lakkautettiin useita ministeriöitä ja perustettiin 103 kansantalousneuvostoa, — sovnarhoosia — maan talousalueiden luvun mukaan. Tämä teki mahdolliseksi eri teollisuusaloja ja tuotantotehtäviä koskevien kysymysten nopean ratkaisemisen välittömästi paikan päällä. Samalla luotiin otolliset ehdot paikallisten elinten aloitekyvyn kohottamiselle ja voimavarojen täydellisemmälle käyttämiselle.

Miten sovnarhoosin toiminta sitten käytännöllisesti tapahtuu?

KESKI-SIPERIASSA. Tavallisilla matkustajakoneilla, sanokaamme sellaisilla, jotka lentävät Pariisin ja Lontoon taikka Rooman ja Ateenan väliä, matka Moskovasta Kemerovoon kestää vähintään 15 tuntia. Kemerovon talousalue, josta tässä tulee puhe, sijaitsee Länsi-Siperian kaakkoisosassa miltei yhtä pitkän matkan päässä valtakunnan sekä länsi- että itärajalta. Se on kaukana Moskovasta ja kaukana Vladivostokista.

10 000 VAUNUNLASTIA VUOROKAUDESSA. Kun kysyimme eräältä huomattavalta talousmieheltä kuinka suuri on Kemerovon talousalueen teollisuustuotanto, hän sanoi:

— Kemerovon alueen teollisuuden päivittäin tuottaman tavaramäärän lähettämiseen maamme eri puolille tarvitaan joka vuorokausi yli 10 000 rautatievaunua. Alueen teollisuustuotteita menee osittain ulkomaillekin.

Luonto on lahjoittanut Siperian tälle seudulle miltei kaikkia mineraalirikkauksia, mitä geologiselta kartalta voi löytyä. Siellä on kuparia ja sinkkiä, hopeaa ja kultaa, mangaania ja boksiitteja, lyijyä ja kvartsiittia... Kemerovon alueella lasketaan olevan yli 500 miljoonaa tonnia rautamalmia. Mutta seudun suurimman rikkauden muodostaa kivihiili. Sitä on Kemerovon alueella enemmän kuin Englannissa, Italiassa ja Ranskassa yhteensä. Tarkemmin sanoen yli 900 miljardia tonnia. Se on maailman suurin kivihiilialue.

Siksi onkin ollut luonnollista, että tälle rikkaalle raaka-ainealueelle on neuvostovallan aikana keskitetty paljon raskaan teollisuuden tuotantolaitoksia. Kemerovon kansantalousneuvoston johdettavana on kuudettasataa suurta teollisuuslaitosta.

LENININ TORILLA. Kemerovon aluetta ajellessa tuntuu toisinaan kuin huristaisi loputonta suurkaupunkikatua — niin lähellä toisiaan ovat sen isot teollisuuskeskukset. Jo ennen toista maailmansotaa Kemerovon alueen asukkaista oli 70 prosenttia kaupunkilaisia. Nyt on tämä prosenttiluku vielä suurempi.

Kemerovon kaupunki on taloudellisen hallintoalueen sydän. Kaupungin keskustassa Leninin torin laidassa sijaitsee Kemerovon kansantalousneuvoston talo. Kuljemme sen pitkiä käytäviä. Ovissa on monenlaisia kilpiä: kivihiiliteollisuuden hallinto, rauta- ja värimetalliteollisuuden hallinto, rakennustöiden, geologian, koneteollisuuden ym. hallinnot... Nämä hallinnot johtavat teollisuushaaroittain koko seudun tuotannollista elämää.

Ensi vaikutelma: kansantalousneuvosto on jonkinlainen välimuoto valtavan tuotantolaitoksen hallinnosta ja suuresta tieteellisestä tutkimusinstituutista. Eräässä huoneessa insinööri ottaa puhelimitse vastaan tietoja rautabetonitehtaan tuotantosuunnitelman täyttämisestä, toisessa huoneessa kemisti suorittaa mutkallisia laskelmia typpitehtaan työläisnaisen lähettämän rationalisointiehdotuksen johdosta...

Halusimme tutustua mahdollisimman moneen talousneuvoston työntekijään nähdäksemme mitä he tekevät ja miten he johtavat. Mutta meitä vainosi epäonni: insinööri, jota halusimme tavata, oli juuri lähtenyt kaivokselle, energeetikko oli höyryvoimalaitoksen rakennuksella, suunnittelija oli mennyt pankkiin neuvottelemaan raha-asioista jne... Meille sanottiinkin, että tämä nyt olikin sitä elävää, käytännöllistä ja operatiivista johtamista, joka eroaa edukseen entisistä johtomenetelmistä.

KANSANTALOUSNEUVOSTO TOIMINNASSA. Kun jokin tuotantolaitos aikaisemmin ryhtyi valmistamaan uusia tuotteita, sen piti tilata koneet Moskovassa olleen ministeriön kautta. Nyt ei tilausten tarvitse tehdä tällaista mutkaa. Kunkin teollisuushaaran paikallinen hallinto saa tehdä konetilauksensa oman kansantalousneuvostonsa alaisilta tuotantolaitoksilta, taikka yksinkertaisesti siirtää toisesta tuotantolaitoksesta koneita ja tarveaineita toiseen taikka sitten tilata niitä joltain muulta kansantalousneuvostolta.

Muihin talousneuvostoihin suuntautuvia yhteyksiä hoitavassa osastossa meille näytettiin mielenkiintoista karttaa. Keskellä isossa ympyrässä oli Kemerovon talousalue, josta lähtevät

Kemerovon talousalueella on pantu alulle Länsi-Siperian rautasulattimon rakentaminen. Vasemmalla tehdaskompleksin pienoismalli. Kahdessa muussa kuvassa: Rautabetonilaattojen valmistusta sulattimon rakentamista varten; kaatoautoja tuodaan rakennustyömaalle.

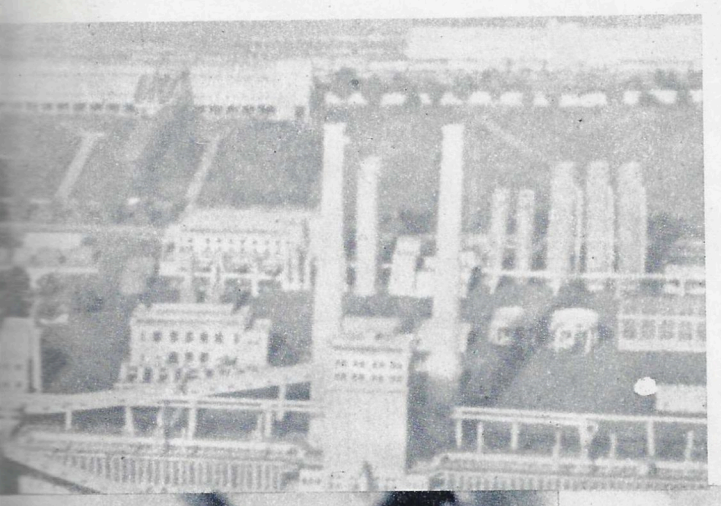

Kemerovon sovnarhoosin taloudellisten yhteyksien kartta.

yhteyslangat säteilivät joka suunnalle. Kartasta saimme nähdä, että Kemerovon talousneuvosto on sopimussuhteissa 55 muun kansantalousalueen kanssa.

Eräs esimerkki siitä, miten talousneuvosto ratkaisee elämän esille nostamia kysymyksiä. Ensi näkemältä asia ei ole mikään suuri, mutta se on sangen kuvaava. On tunnettua, että jokainen konetehdas tarvitsee paljon aivan yksinkertaisia metallivalmisteita — pultteja, muttereita, ruuveja, teräsköysiä ym. Kemerovon alueella niitä valmisti ennen 12 tuotantolaitosta. Useammille tällaisten tarpeiden valmistus tuotti suurta haittaa, koska se vaikeutti perustuotantoa. Kansantalousneuvosto on nyt keskittänyt tällaisten tarvikkeiden valmistamisen kahteen isoon tehtaaseen ja varustanut ne kaikilla sitä varten tarvittavilla välineillä. Nykyään alueella tuotetaan näitä tarpeita paljon enemmän, halvemmalla ja parempia.

Moskovassa käyvät ulkomaalaiset ihmettelevät kaupungin rakennustöiden suuria mittasuhteita. Moskovalaiset sensijaan ovat tottuneet siihen. Mutta Siperiassa joutuvat moskovalaisetkin ihmettelemään rakennustöiden suunnattomia mittoja. Esimerkiksi Kemerovon talousalueella on parhaillaan rakenteilla viitisenkymmentä suurta tuotantolaitosta, kaupunkeihin syntyy tavan takaa uusia katuja ja työläisasutukset kasvavat kaupungeiksi. . .

Aikaisemmin alueella suoritti rakennustöitä monta eri järjestöä, mikä ei ollut edullista varojen paremmin kuin tekniikankaan käytön kannalta katsoen. Nykyinen kansantalousneuvosto on antanut pienet rakennuskonttorit suurten trustien käsiin. Rakennusjärjestöjä on nyt vähemmän, mutta työt edistyvät paremmin.

SAMAN PÖYDÄN ÄÄRESSÄ. Teollisuuden ja rakennustoimen uusi johtomuoto edellytti jo alun alkaen työtätekevien aktiivisempaa osallistumista talouselämän johtamiseen. Tämä tapahtuu mm. kansantalousneuvostojen neuvoa antavien elinten — teknillis-taloudellisten neuvottelukuntien kautta. Kemerovon teknillis-taloudelliseen neuvottelukuntaan kuuluu 220 henkeä, joista 50 on työläisiä ja mestareita. Neuvottelukunnan vaikutuspiiri on hyvin laaja, kuten osoittavat sen jaostojen toimialatkin: vuoriteollisuus, voimatalous, metallurgia, kone-

Kemerovon alueellà rakennetaan paljon taloja tehdasvalmisteisista osista.

Kemerovon talousalueella laajennetaan hiilen louhintaa paineveden avulla. K u v i s s a: painevesilouhimon kaaviokuva; isotehoisen hiili-imurin kokeilua.

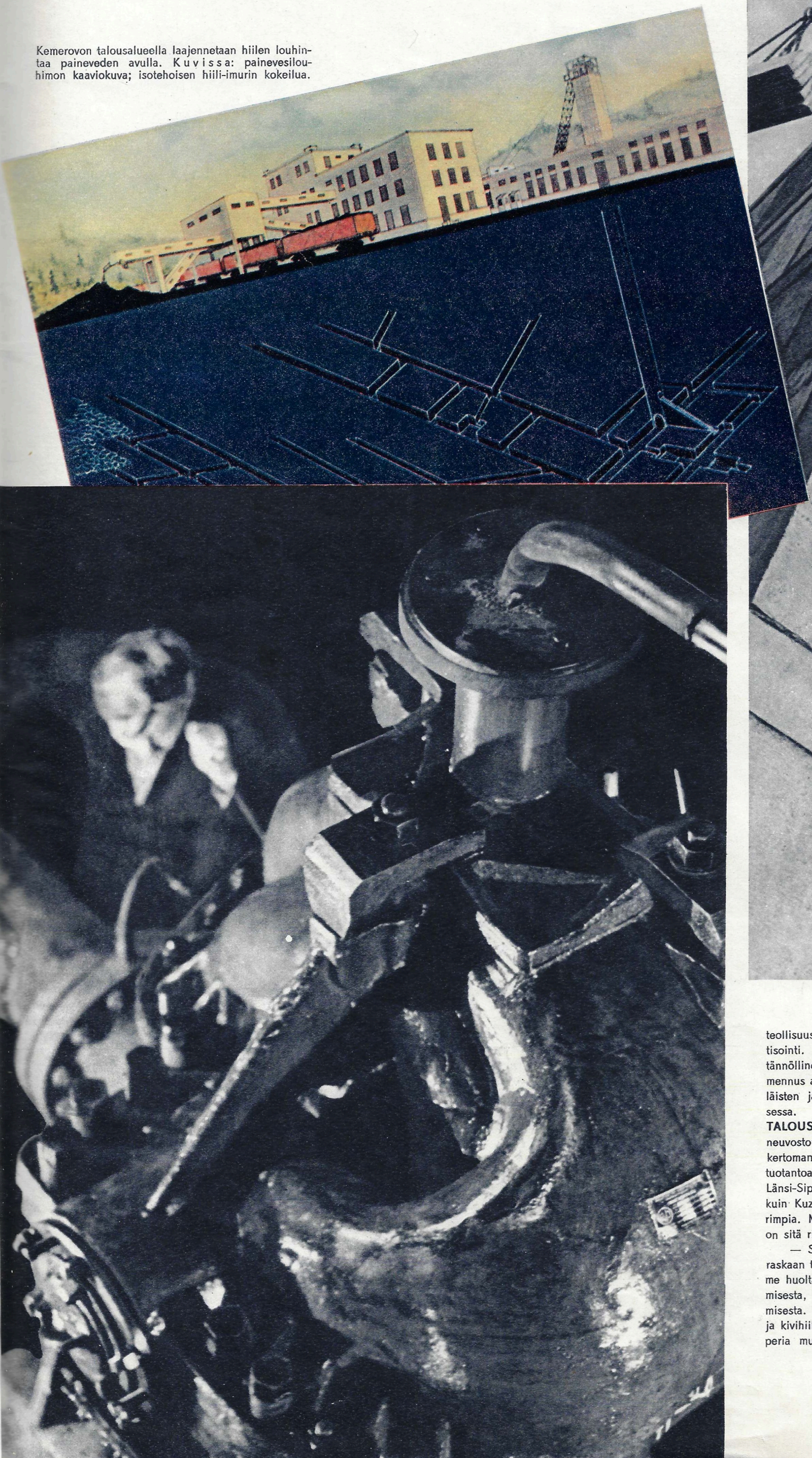

teollisuus, kemiallinen teollisuus, kannattavaisuus ja automatisointi. Neuvottelukuntaan kuuluvien työntekijäin rikas käytännöllinen sekä hallinnollinen kokemus ja teoreettinen valmennus auttaa talousneuvostoa alueensa johtamisessa sekä työläisten ja asiantuntijoiden arvokkaiden alotteiden toteuttamisessa.

TALOUSALUEEN HUOMISPÄIVÄ. Kemerovon kansantalousneuvoston ensimmäisen varapuheenjohtajan V. Kozhevinin kertoman mukaan lähimpien 10—15 vuoden aikana koksihiilen tuotantoa lisätään puolella. Parhaillaan tänne rakennetaan Länsi-Siperian rauta- ja terästehdasta. Siitä tulee tehokkaampi kuin Kuznetskin sulattimosta, joka on nykyisin maailman suurimpia. Malmia ei tarvitse tuoda muualta, sillä paikan päällä on sitä riittävästi.

— Sovnarhoosin toiminta ei tietenkään rajoitu yksinomaan raskaan teollisuuden piiriin, jatkoi V. Kozhevin. — Me pidämme huolta myös kaupunkien kehittämisestä, teatterien rakentamisesta, puistojen istuttamisesta, vieläpä lelujenkin valmistamisesta. Tarvitaan kaikkea — terästä ja kukkia, lastenvaunuja ja kivihiiltä, uusia asuntoja ja kaikenlaisia koneita — jotta Siperia muuttuisi vielä kukoistavammaksi seuduksi.

Akateemikot M. Lavrentjev (v a s e m m a l l a) ja L. Sedov hiukan ennen räjäytystä.

— MAANJÄRISTYSKÖ? — VAIKO SPUTNIKIN LÄHTÖLAUKAUS?

Valok. V. Kivrin.

Neuvostoliiton sekä ulkomaiden seismiset asemat rekisteröivät hiljattain maanjäristyksen, jonka keskus oli 93 kilometrin päässä luoteeseen Uzbekian pääkaupungista Tashkentista. Maanjäristys oli kahdeksatta voimakkuusluokkaa...

Ulkomaiset tietotoimistot ja lehdet esittivät sen johdosta monenlaisia olettamuksia. Eräät kirjoittivat luonnononnettomuudesta, toiset, mm. amerikkalainen aikakauslehti Missiles and Rockets, kirjoittivat neuvostoliiton tiedemiesten "epäonnistuneen yrityksessä ampua kolmas sputnik maailmanavaruuteen"...

Todellisuudessa ei tapahtunut kumpaakaan. Seismologiset asemat rekisteröivät räjäytyskokeen, joka oli pantu toimeen ehdottoman rauhanomaisessa tarkoituksessa.

Neuvostoliitossa on erikoinen trusti "Sojusvzryvprom", joka suorittaa poraus- ja räjäytystöitä. Tämän trustin yli-insinööri M. Dokutshajev on kertonut kirjeenvaihtajallemme:

— Keinotekoinen "maanjäristys" johtui valtavasta koeräjäytyksestä, jonka panivat toimeen Neuvostoliiton tiedeakatemia ja räjäytystöiden trusti. 1 000 tonnia räjähdysainetta sijoitettiin 40 metrin syvyyteen. Ja seismiset asemat rekisteröivät tämän panoksen räjähtämisen. Räjähdys synnytti noin 200 metrin läpimittaisen kuopan, mutta ei tehnyt minkäänlaista tuhoa, sillä se tapahtui autiolla arolla kaukana asutuspaikoista.

— Mikä tarkoitus oli tällä räjäytyksellä, joka on aiheuttanut ulkomailla niin monenlaisia arvailuja?

— Tämän räjäytyskokeen tarkoituksena oli täsmentää tietoja maansiirron lainmukaisuuksista räjähdysaineiden määrästä ja laadusta riippuen.

— Mitä käytännöllistä merkitystä on tämänsuuruisilla räjäytyksillä?

— Niitä käytetään kansantalouden eri aloilla varsinkin vuoriteollisuudessa sekä tie- ja vesirakennustöissä. Viime aikoina suoritetuista mielenkiintoisimpia ovat joukkomittaiset räjäytykset Altyn-Topkanin mineraaliesiintymän seudulla Uzbekiassa ja neuvostospesialistien

Räjähdyksen kohokohta.

johdolla Kiinan kansantasavallassa suoritetut suuret räjäytykset malmilöytymän paljastamiseksi. Altyn-Topkanissa räjähdys pantiin toimeen kolmessa vuorossa, joiden avulla siirrettiin maata noin miljoona kuutiometriä. Kiinan malmilöytymällä antoi parhaimman tuloksen räjäytys, jonka panoksessa oli räjähdysainetta yli 9 000 tonnia.

Vesirakennustöissä sekä kastelulaitoksia luotaessa kaivetaan räjäyttämällä suuria monttuja ja kokonaisia kanavia. Kazakhian kuiville aroille on sillä tavoin "kaivettu" satoja vesisäiliöitä.

Kokemus osoittaa, että räjäytyksien mittasuhteita voidaan suuresti laajentaakin. Lähivuosina on aikomus luoda tällä menetelmällä 92 metriä korkea pato. Tarkoituksena on suorittaa myös ainutlaatuinen räjäytys veden alla. Angarajoen pohjaan lasketaan 7 kilometriä pitkä panos, johon sijoitetaan räjähdysainetta noin 30000 tonnia. Täten tuon siperialaisjoen pohjaan kaivetaan kanava, joka päästää Baikal-järvestä enemmän vettä Bratskin voimalaitoksen yläpuolelle muodostuvaan vesisäiliöön.

Voidaan varmuudella sanoa, että seismiset asemat joutuvat vielä monta kertaa rekisteröimään tällaisia "maanjäristyksiä" ja tietotoimistot kommentoimaan niitä. Toivokaamme kuitenkin, että kaikenlaiset mielikuvituskertomukset vähenevät sitä mukaa kun räjähdysvoima kasvaa.

Räjähdyksen eri vaiheita. Ilmaan lentänyt maa laskeutuu tasaiseksi renkaaksi räjähdyskuopan ympärille.

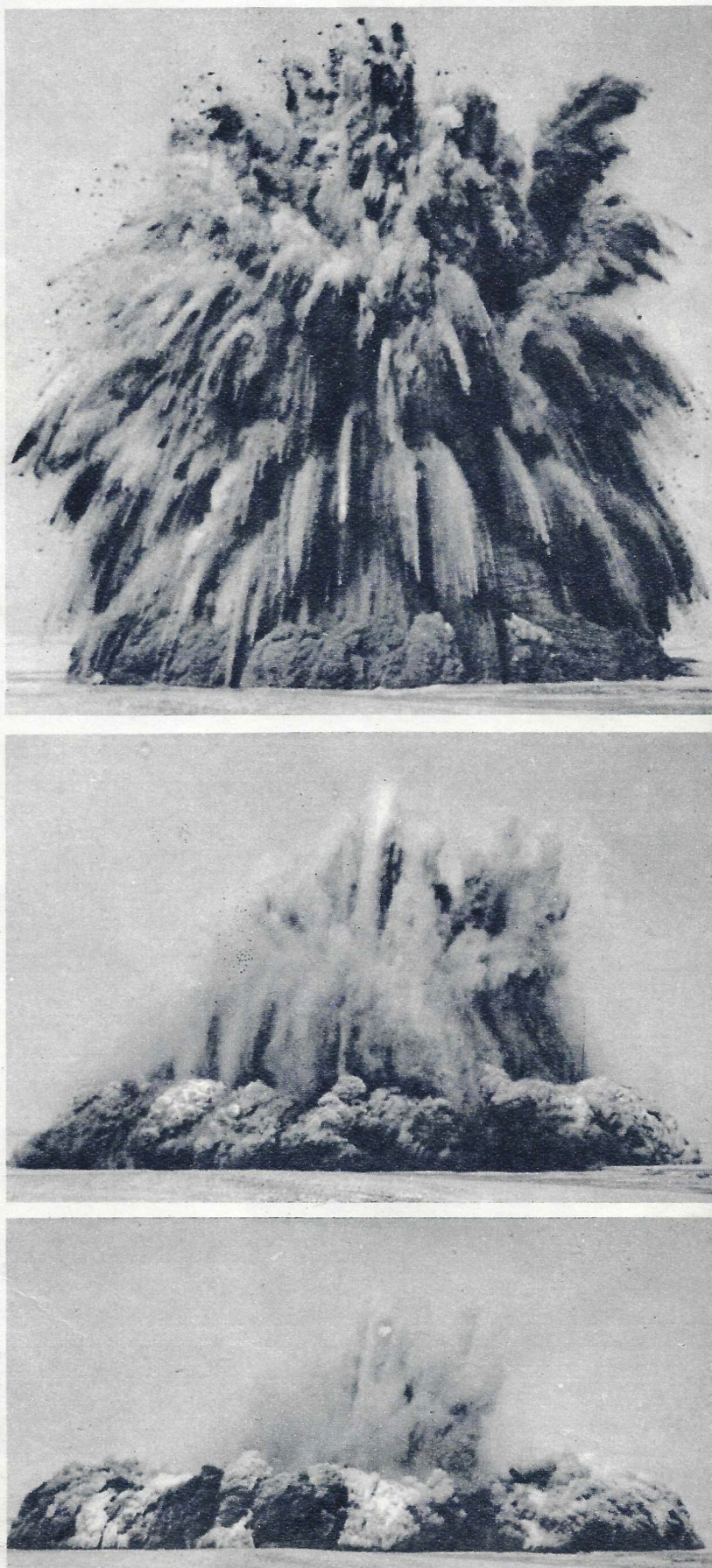

VÄLÄHDYKSIÄ

VIELÄ KERRAN SPUTNIKISTA

Mitä erilaisimpiin ammatteihin kuuluvat ihmiset tahtovat omalla tavallaan ikuistaa ihmisjärjen suuren saavutuksen — tekokuiden lähettämisen maailmanavaruuteen. Kuvanveistäjät laativat luonnoksia obeliskiksi, jo-

ka pystytetään Moskovaan, taidemaalarit valmistavat julisteita, runoilijat sepittävät lauluja...

Jokin aika sitten lisääntyi noihin huomionosoituksiin vielä Moskovan rahapajan valmistama merkki ensimmäisen sputnikin kunniaksi. Sen nuoremmalle "veljelle", sputnik-kakkoselle on omistettu postimerkki. Sputnik-I sai postimerkkinsä jo aikaisemmin.

Aivankuin Conan Doylella...

"...Ovi aukeni ja sisään lennähti Peterson suuren kiihtymyksen ja järkytyksen vallassa. Hänen poskensa hehkuivat.

— Hanhi, tiedättekö Mr. Holmes, hanhi! — huudahti hän hengästyneenä.

— No, mitä on tapahtunut? Mikä hanhelle on tullut? Onko se herännyt henkiin ja lentänyt keittiön ikkunasta ulos?

Holmes pyörähti sohvalla nähdäkseen paremmin Petersonin.

— Katsokaa, Sir! Katsokaa, mitä vaimoni löysi sen kuvusta!

Hän ojensi kätensä, ja me näimme hänen kämmenellään kirkkaasti kimaltelevan, hiukan hernettä pienemmän vaaleansinisen kiven. Vesipuhdas jalokivi kimalteli kämmenellä kuin sähkökipinä.

Holmesilta pääsi vihellys ja hän laskeutui jälleen sohvalle.

— Toden totta, Peterson, olette löytänyt aarteen! — hän sanoi."

Lukijat lienevät jo huomanneet, että nämä rivit on otettu A. Conan Doylen kertomuksesta "Vaaleansininen jalogranaatti". Se muistuu tahtomatta mieleen Pohjois-Kazakhiassa äskettäin sattuneen tapauksen yhteydessä.

... Ishimin neuvostotilalla valmistauduttiin juhlaan. Kaikilla oli paljon touhua, varsinkin emännillä, jotka halusivat loistaa keittotaidollaan. Muistellen mielessään kymmeniä ruokalajeja S. Zhaparova päätti valmistaa juhlapöytään erikoistavalla paistetun ankan. Millainen olikaan Zhaparovan ihmetys, kun hän löysi ankan kuvusta kimaltelevia kultarakeita. Mitä tämä on? Kultaako? Kultaa! Kaksitoista grammaa kultaa!

Ihmettelevä emäntä kertoi asiasta naapureille. Hekin alkoivat etsiä aarteita ankkojensa kuvuista. Eikä turhaan: kolmen ankan vatsasta sitä löytyikin.

Mistä se on joutunut ankkojen sisuskaluihin? Tämä arvoitus alkoi askarruttaa monia. Ja vaikka neuvostotilalla ei ollutkaan omaa Sherlock Holmesia, monille valkeni, että jossain lähellä on kultasuoni.

Mutta mitä varten ankat nokkivat kultajyviä? Voidaan olettaa, että ne — arvoteorioista tietämättöminä — noukkivat kultajyviä samoin kuin hiekkajyviä taikka muita sulamattomia aineita, jotka suorittavat kuvussa jauhinkiven tehtäviä.

Entä kultasuoni? Löydetäänkö se? Emme ryhdy arvailemaan — aika näyttää!

PELOTTOMIA POIKIA

"Kursk, 11 sankarille"... Tällaisella osoitteella varustettuja kirjeitä saapuu loppumattomana virtana Jakutiasta ja Moldaviasta, Leningradista ja Kievistä, Moskovasta ja Vladivostokista.

Keitä ovat nämä sankarit? Millaisen urotyön he ovat tehneet? Miksi heidän nimensä ovat tulleet tunnetuiksi ympäri maata?

... Asian alkujuuria on etsittävä sodan ajalta, viidentoista vuoden takaa. Kun saksalaiset miehittäjät perääntyivät Kurskista he jättivät kaupunkiin miinoitettuja ammusvarastoja. Jos ne olisivat räjähtäneet, niin suunnaton alue olisi tuhoutunut.

Kurskiin tulleet neuvostojoukot puhdistivat kaupungin tästä hengenvaarallisesta "perinnöstä". Mutta yhteen paikkaan, joka oli lähellä rautatieasemaa sekä eräitä tehtaita ja suurta työläisasutusta, oli jäänyt maahan kätketty ja miinoitettu suuri ammusvarasto. Se havaittiin hiljan aivan sattumalta. Ruoste ja hapettuminen olivat tehneet ammukset niin räjähdysherkiksi, että pieninkin varomattomuus niitä poistettaessa olisi johtanut katastrofiin.

Ainoana pelastuksena näytti olevan koko varaston räjäyttäminen, — mutta se olisi tuhonnut suuria aineellisia arvoja, mm. taloja, joissa asuu tuhansia ihmisiä. Silloin ryhmä Kurskin varusväen pioneereja tarjoutui vapaaehtoisesti purkamaan miinoituksen ja viemään koko ammusvaraston pois kaupungista.

Mutta sitä ennen oli 10 000 asukasta muutettava pois taloista, pantava tehtaat seisomaan ja puhdistettava kadut kansasta. Vaara-alueelle jääneet uskalikot suorittivat kultasepän tarkkuutta vaativeen työn suurten maamassojen kaivamiseksi, isojen teräs-, rauta- ja kuparijärkäleiden siirtämiseksi sekä räjähdysaineiden nostamiseksi ja satojen räjähdysnallien vaarattomaksi tekemiseksi.

"Kurskin operaation" osanottaja luutnantti A. Selivanov (vasemmalla) taktillisissa harjoituksissa.

He saavat kirjeitä maan kaikilta puolilta. Räjähdyspanoksen purkajat yliluutnantti G. Porotikov, komppanianvanhin M. Tjurin, luutnantti V. Ivashtshenko, alikersantti I. Mahalov, sotamiehet D. Margishvili ja K. Hakimov lukemassa Kalugasta saapunutta kirjettä.

Kahdeksan tuntia kesti sankarien kamppailu kuolemaa vastaan. Viimeinenkin panos tuli vihdoin nostetuksi kätköstä ja lastatuksi panssaroituun kuljetusvaunuun, jolla ammukset vietiin kaupungin ulkopuolelle hiekkakuoppaan. Siellä ne räjäytettiin vähin erin.

"Kyynelet kihosivat silmiini saatuani tietää urotyöstänne", kirjoittaa moskovalainen N. Shishkova sotilaille. "Olen niin liikuttunut, etten voi ilmaista sanoin tunteitani."

"Keitä ovat nämä nuoret ihmiset, jotka rauhan aikana ovat tietoisesti uskaltautuneet noin suureen vaaraan?", kysyy kirjeessään V. Kirjuhin Kalugasta. "Mikä pakotti heidät siihen? Raha, maine vaiko kunnia? Ei, ei, ei! En voi sanoin ilmaista, mutta sisimmässäni tunnen, että se oli neuvostoihmisen velvollisuudentunto, tietoisuus, että he henkensä uhalla turvaavat rauhallisen elämän kymmenille tuhansille ihmisille."

On itsestään selvää, ettei ammusvaraston purkamispaikalle päästetty yhtään sanomalehtimiestä. Tässä julkaistut kuvat on otettu myöhemmin joukko-osastossa, jossa nämä urheat pioneerisotilaat palvelevat. **Valok. L. Porter.**

MUUTAMALLA RIVILLÄ

✦ 76 vuotta sitten eräässä Kara-Kalpakian syrjäkylässä syntyi sokea poika Rahman Kuzyjev. Lääkärit pitivät näön antamista pojalle mahdottomana. Mutta sen teki jokin aika sitten tashkentilainen silmälääkäri T. Iljina. 76 vuoden vanhana Rahman Kuzyjev näki ensi kerran päivänvalon.

✦ Tyynellä valtamerellä suorittaa tieteellisiä havaintoja "Vitjaz"-niminen neuvostoliittolainen tutkimuslaiva. Se on löytänyt pienen matkan päässä päiväntasaajalta vedenalaisen vuoren, joka on Kaukasus-vuorten korkeimman huipun — Elbrusin kokoinen.

✦ Tadzhikilaiset arkeologit ovat kaivaneet auki muinaisen kivikaupungin. Kaivauksista löydetyt esineet osoittavat, että Tadzhikian, Intian ja Kiinan kansat ovat olleet muinaisuudessa läheisessä kosketuksessa toisiinsa.

✦ Neuvostoliiton tiedemiehet ovat keksineet televisiolaitteen, jonka avulla voidaan saada selville kalaparvia ja lähettää niistä tietoja kalastusaluksille. Televisio asetetaan helikopteriin ja se voi 500 metrin korkeudesta lähettää kuvia 100 kilometrin päähän. Toinen, ultrapunaisille säteille herkkä televisiolaite, antaa mahdollisuuden etsiä kalaparvia ja ohjata niille aluksia sumussa sekä öiseen aikaan.

Mestari Krassovskin museossa

Leningradin Eremitaashi vietti hiljattain museon numismatiikan osaston yli-intendentin tieteellisen toiminnan 30-vuotispäivää. Tilaisuuteen oli kutsuttu huomattuja asiantuntijoita, tiedemiehiä ja tutkijoita. Kutsu lähetettiin myös Tsheljabinskiin erään tehtaan työkalumestarille Edvard Krassovskille. Hän on keräillyt muinaisrahoja kolmisenkymmentä vuotta. Hänen laajassa kokoelmassaan on mm. Iivana Julman aikuisia rahoja (XVI vuosis.), Pietari Suuren kuolinvuotena painettu riuna (XVIII vuosis.) ja täydellinen ruplakokoelma vuodesta 1724 alkaen, ts. Pietarin rahapajan perustamisesta lähtien. E. Krassovski on keräillyt myös ensimmäisiä neuvostorahoja. Hänen kokoelmassaan on paljon muinaisroomalaisia, -kreikkalaisia, -egyptiläisiä ja -kiinalaisia rahoja.

Numismatiikka on muutoin vain osa tämän uralilaisen työmiehen kotimuseosta. Vanhojen rahojen ohella hän on keräillyt muistomitaleja, vanhoja gravyyreja sekä kivikaiverruksia. E. Krassovski on laajassa kirjeenvaihdossa Neuvostoliiton suurimpien tieteellisten laitosten ja kirjastojen kanssa.

"LUMIMIES"...

Arvoituksellinen tapaus Fedtshenkon jäätiköllä

Suurten maantieteellisten löytöjen ajat ovat menneet muinaisuuteen, maapallon kartalta häviävät nopeasti viimeisetkin valkoiset läikät, ihmiset alkavat ajatella maailmankaikkeuden mitassa suunnaten katseensa muihin maailmoihin. Tuntuisi kuin uusilla kolumbuksilla, livingstoneilla, dezhneveillä ja przhevalskeilla ei olisi kotiplaneetalla enää mitään tekemistä... Purjealusten ja koiravaljakoiden asemesta ihmisen palveluksessa ovat nyt suihkulentokoneet, atomialukset ja Maan keinotekoiset seuralaiset...

Mutta tunnemmeko sitten planeettamme läpikotaisin? Eivätkö "Kon-Tikillä" purjehtineet norjalaiset löytäneet tuntemattomia merieläimiä ja "Vitjazilla" retkeilevät neuvostotutkijat uusia merenalaisia vuoria ja rotkoja!

Ja nyt olemme ehkä jälleen uuden löydön kynnyksellä. Tällaiseen arveluun antaa aihetta tapaus, joka sattui äsken Pamirilla, neuvostomaan korkeimpien vuorten keskellä, Keski-Aasian kaakkoisosassa. Leningradin yliopiston ja Uzbekian tiedeakatemian yhteinen retkikunta on suorittanut siellä tutkimuksia kansainvälisen geofysikaalisen vuoden ohjelman mukaisesti. Seuraavassa saamme lukea mitä retkikunnan hydrologisen joukkueen johtaja, maantieteilijä A. G. Pronin on kertonut lehtemme kirjeenvaihtajalle:

— Kahlattuaan vuolaiden Sauksain, Kaindyn ja Seldaran vuorivirtojen yli hydrologiryhmä tuli Fedtshenkon jäätikölle, joka on Pamirin vähiten tutkittu ja autioin alue. Lähetettyäni toverini tukileirille jäin yksin jäätikölle, jolla asustin "erakkona" muutamia päiviä. Työtä oli yllin kyllin.

Kun kerran keskipäivällä tutkin Baljandkniik-joen laaksoa huomasin odottamatta kummallisen olennon. Vuoren etelärinteellä, noin 500 metrin päässä minusta, kulki monivuotista hankea pitkin jokin tumma olento. Tiesin seudun asumattomuuden ja sen ettei lähistöllä voinut olla ihmisiä; mutta karhunkaan näköinen ei salaperäinen olento ollut. Se oli pikemminkin ihmisen kaltainen, mutta hyvin köyryselkäinen ja hajasäärinen. Käsivarret olivat pitemmät kuin ihmisellä. Seisoin hievahtamatta viitisen minuuttia. Sinä aikana tuo ihmismuotoinen olento ehti kulkea noin 200 metriä ja kadota kallion taakse.

Kolmen päivän kuluttua, auringonlaskun edellä, näin saman olennon uudelleen, mutta tällä kertaa se katosi pian näkyvistä. Ehkä se minut huomattuaan piiloittui luolanmuotoiseen kallionteloon.

Viikon kuluttua saapuivat laaksoon retkikunnan muutkin jäsenet tuoden mukanaan kalustoa. Alkoivat tavalliset arkipäivät. Minä paremmin kuin muutkaan retkikunnan jäsenet en sen jälkeen nähnyt tuota kummallista olentoa. Mutta ennen kuin lähdimme paluumatkalle joen rannalta katosi odottamatta kumivene. Ahkerista etsiskelyistä huolimatta emme löytäneet sitä. Palattuamme Leningradiin saimme Uzbekian tiedeakatemian työntekijöiltä tiedon, että kuukauden kuluttua lähdöstämme he olivat löytäneet kumiveneen viittä kilometriä ylempää kuin se paikka, mistä se oli niin salaperäisesti kadonnut. Vene oli täydessä kunnossa. Tapaus tuntui sitäkin kummallisemmalta koska tällaisella veneellä ei ollut mitään mahdollisuutta soutaa vastavirtaan niin vuolaassa ja koskisessa joessa.

Proninin kertomus herätti monenlaisia arvoituksia. Millä ovat selitettävissä nämä kummalliset tapaukset Pamirilla? Mikä salaperäinen olento asustaa Fedtshenkon jäätiköllä? Kuka saattoi ottaa ja sitten jättää retkikunnan veneen?

Näitä seikkoja rinnastaessa herää olettamus, että Pamirin vuoristossa asustaa niinsanottu "lumi-ihminen", joka tunnetaan vielä nimellä "jetti" taikka "galub-javana". Ensimmäiset tiedot sen olemassaolosta ilmaantuivat miltei 100 vuotta sitten. Pohjois-Intian, Nepalan ja Tiibetin asukkaat kertoivat tavanneensa "ihmishirviön", joka asustaa Himalajalla 5 000—6 000 metrin korkeudessa. Kertomuksista päätellen se olisi ihmisenmuotoinen eläin, paljon läheisempi ihmiselle kuin gorilla ja simpanssi, mutta alkeellisemmalla asteella kuin kivikauden alkuihmiset. Viimeisten vuosikymmenien aikana Himalajalla käyneet tutkimusretkikunnat ovat saaneet valokuvia "lumi-ihmisen" jäljistä ja nähneetkin sen, tosin pienen ajan ja pitemmän matkan päästä. Lisäksi on Himalajan luostareista löydetty tällaisten olentojen päänahkoja. Ainoankaan tutkijan ei kuitenkaan ole onnistunut nähdä tätä salaperäistä olentoa läheltä...

Olettamuksen "lumi-ihmisen" asustamisesta paitsi Himalajalla, myös Neuvostoliiton alueella, mm. Pamirilla, lausuivat leningradilaiset tiedemiehet 1956. Hypoteesi perustui paikallisten asukkaiden, kirgiisien ja tadzhikien, tietoihin "kauheasta karvaturilaasta", "villi-ihmisestä", joka ilmaantuu toisinaan kishlakien (vuoristokylien) lähettyville, tekee ilkeyksiä ja vie mukanaan kotitalousesineitä — kaukaloita ja pesuvateja sekä vaatteita, jotka myöhemmin löytyvät kaukaa vuoristosta. Kerrotaanpa, että eräästä kishlakista oli kadonnut lapsikin, joka myöhemmin löydettiin luolasta terveenä ja vahingoittumattomana. Pamirilla on myös tavattu omituisia jalan jälkiä, kertoman mukaan melkein samanlaisia kuin Himalajalla havaitut. Tällaisia jälkiä tapasi jokin aika sitten myös retkikunta, joka etsi "lumi-ihmistä" Sarezskolin solan ja Sarezin järven tienoilta. Hiekassa havaitut jäljet osoittautuivat tosin vanhoiksi eivätkä retkikunnan jäsenet päässeet yksimielisyyteen niiden syntyperästä. Fedtshenkon jäätiköllä sattunut tapaus on kiinnittänyt jälleen tiedemiesten huomiota asiaan...

Annettakoon ammattimiesten ratkaista nämä arvoitukset ja lähettää seudulle uusia tutkimusretkikuntia jatkamaan etsiskelyjä. Jos ne antavat myönteisiä tuloksia, me puolestamme olemme varuillamme kertoaksemme niistä lukijakunnallemme ja julkaistaksemme valokuvia "lumimiehestä".

Tällaiselta näyttää Proninin näkemä salaperäinen olento. Kuvan on Proninin kertoman perusteella piirtänyt leningradilainen taiteilija I. Horkevitsh.

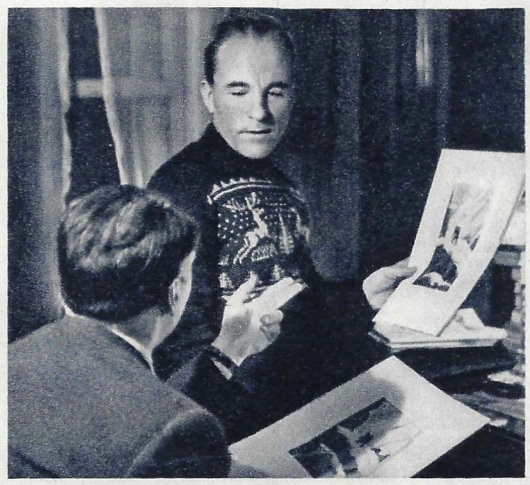

— Mikähän näistä on "onnistunein"? kysyy taiteilija. Hän joutui piirtämään toistakymmentä kuvaa ennenkuin sai vastauksen: "Tuo on sen näköinen."

Valok. L. Zivert.

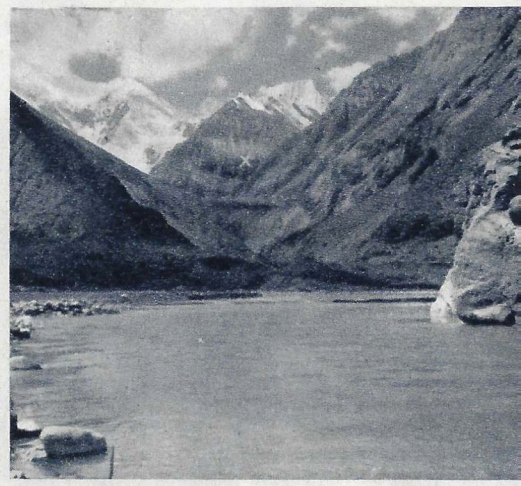

Baljandkiik. Ristillä on merkitty se paikka, jossa kummallinen olento nähtiin.

Valok. A. Pronin.

Pamirin retkikunnan kumivene. Tämä kuva on otettu sillä kohdalla, mistä vene sitten katosi.

Valok. A. Pronin.

Onko tästä mennyt "lumi-ihminen"? Salaperäisiä jälkiä Sarezskolin solassa.

Valok. J. Jordanishvili.

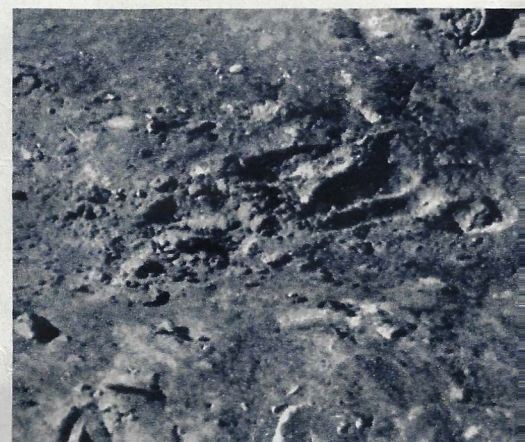

Avanto-onkijoita

← Mitähän täällä on enemmän — kalaa vaiko kalamiehiä?. .

Mukavuudet mukana!

Valok. V. Kivrin.

Eräänä sunnuntaiaamuna sai veden karja Volgan yläjuoksulla 120 kilometrin päässä Moskovasta kuulla kummallista ryskettä ja pauketta jäältä. Eikä kestänyt kauankaan kun vesivaltakunnan pimeyden puhkaisivat kirkkaat sädekimput: jäähän ilmaantui satoja pieniä avantoja, joiden kautta laskeutui alas jos jonkinlaisia herkkupalasia — kuhien, ahventen, haukien ym. pään menoksi.

Harrastuksensa kullakin. Niin sunnuntaikalastajillakin. He ovat elementissään saadessaan kyyhöttää kylmässä tuulessa tai liottaa itseään sateessa.

Joku oli jollekin jossain sanonut, että mainitulla paikalla kuha käy mainiosti onkeen. Huhu veti Leningradin maantielle kymmeniä linja- ja henkilöautoja sekä moottoripyöriä. Toistatuhatta henkeä kiiruhti korjaamaan kuhasatoa. Joukossa oli piimäpartaisia koululaisia ja harmaahapsisia kenraaleita, taiteilijoita ja talonmiehiä, kirjailijoita ja kassanhoitajia. . . Kannatti tosiaankin katsella sitä toivoa, innostusta ja epäilystä joka säteili heidän silmistään. . .

Mitä toiveisiin tulee, niin monet niistä raukesivat haukien ja kuhien kylmäkiskoisuuteen. Vain kiiskit kävivät toisinaan koettelemassa onkijain kärsivällisyyttä. Suurin otus, joka tuona päivänä sattui onnellisimman onkijan koukkuun, painoi 430 grammaa.

Mutta kalamiehet ovat kaiken lisäksi optimisteja. Ei syönyt — mitäpäs siitä! Mutta kuinka hauskasti vierähtikään sunnuntai luonnonhelmassa! Reippaina, posket pakkasesta punoittaen, kääntyivät onkijat kotimatkalle hautoen hengessään suunnitelmia seuraavaksi sunnuntaiksi.

Ei syö. . .

Toiseen paikkaan.

Nämä eivät ole aivan tavallisia kalastajia. He ovat Kaakkois-Aasian maiden diplomaatteja, jotka ovat päättäneet syventyä avantokalastuksen salaisuuksiin. Voittajaksi pääsi Intian suurlähettiläs Menon.

Kun ei syö,
niin älköön!

Samana iltana hän kertoi saaneensa kolmen kilon painoisen hauen...

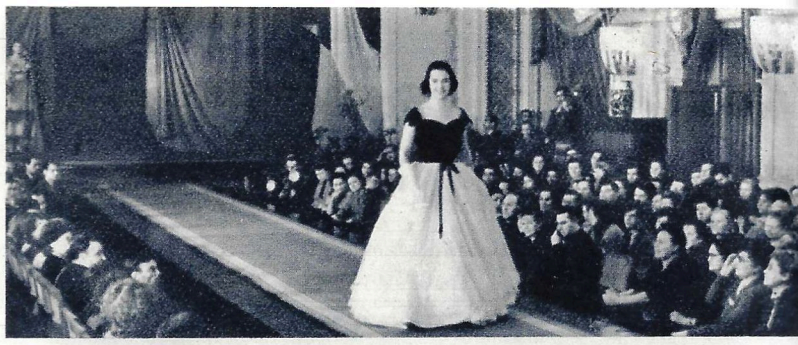

VASTAVIERAILU

Prahan muotitalon ja Moskovan suurimman tavaratalon — GUM:in — välille on virinnyt vilkas kanssakäyminen. Viime vuoden lopulla GUM:in muotitaiteilijat ja mannekiinit kävivät kollegojensa kutsusta Tshekkoslovakiassa esittelemässä uusia neuvostoliittolaisia vaate- ja jalkinekuoseja. Prahan muotitalon edustajat puolestaan kävivät hiljakkoin vastavierailulla Neuvostoliitossa. Tshekkoslovakialaisten muotitaiteilijoiden aistikkaat vaatemallit voittivat niin moskovalaisten kuin myös leningradilaisten ja kieviläisten suosion.

Y l ä k u v a prahalaisten muotinäyttelystä Moskovassa. A l h a a l l a neuvostoliittolaisten vaatemallien esittelyä Tshekkoslovakiassa.

10 NÄYTTELYÄ JA 11 ENSI-ILTAA Vain muutamaksi päiväksi Moskovaan saapunut matkailija ei tiedä mihin oikeastaan menisi: tarjolla on niin paljon mielenkiintoista. Menisinkö amerikkalaisen taidemaalarin R. Kentin näyttelyyn vaiko Yleisliittolaiseen taidenäyttelyyn, kävisinkö katsomassa Leninin muistomerkin luonnosta vaiko Syyrian taidenäyttelyä? Moskovan monissa kaupunginosissa on esillä Repinin tauluja, neuvostotaiteilijain Intia-aiheisia teoksia, Aasian ja Afrikan maissa käyneiden taideopiskelijoiden töitä... Tammikuussa avoinna olleet 10 taidenäyttelyä olivat kaikki suuressa suosiossa.

Entä jos näyttelyjen ohella pistäytyisi myös teattereissa? Siinä tapauksessa aika käy vähäksi! Yksitoista ensi-iltaa oli Moskovan teattereissa kuukauden aikana. Shakespearen suosijoille tarjoutui "Talvinen satu" Taideteatterissa ja "Hamlet" Vahtangov-teatterissa. Stanislavskin ja Nemirovitsh-Dantshenkon teatteri esitti neuvostoliittolaisen säveltäjän N. Peikon baletin "Jeanne d'Arc". Kanta-esityksenä nähtiin A. Arbuzovin näytelmä "Kuusi rakastettua", D. Ugrjumovin "Paikka N:o 16", S. Zaslavskin operetti "Muotiliikkeen näyteikkunan takana" jne. Pyrkijöitä uusiin näytäntöihin on huomattavasti enemmän kuin lippuja on tarjolla.

Kuvassa välähdys Surikov-instituutin oppilaiden taidenäyttelystä autotehtaan kulttuuripalatsissa.

Valok. Mih. Gratshev.

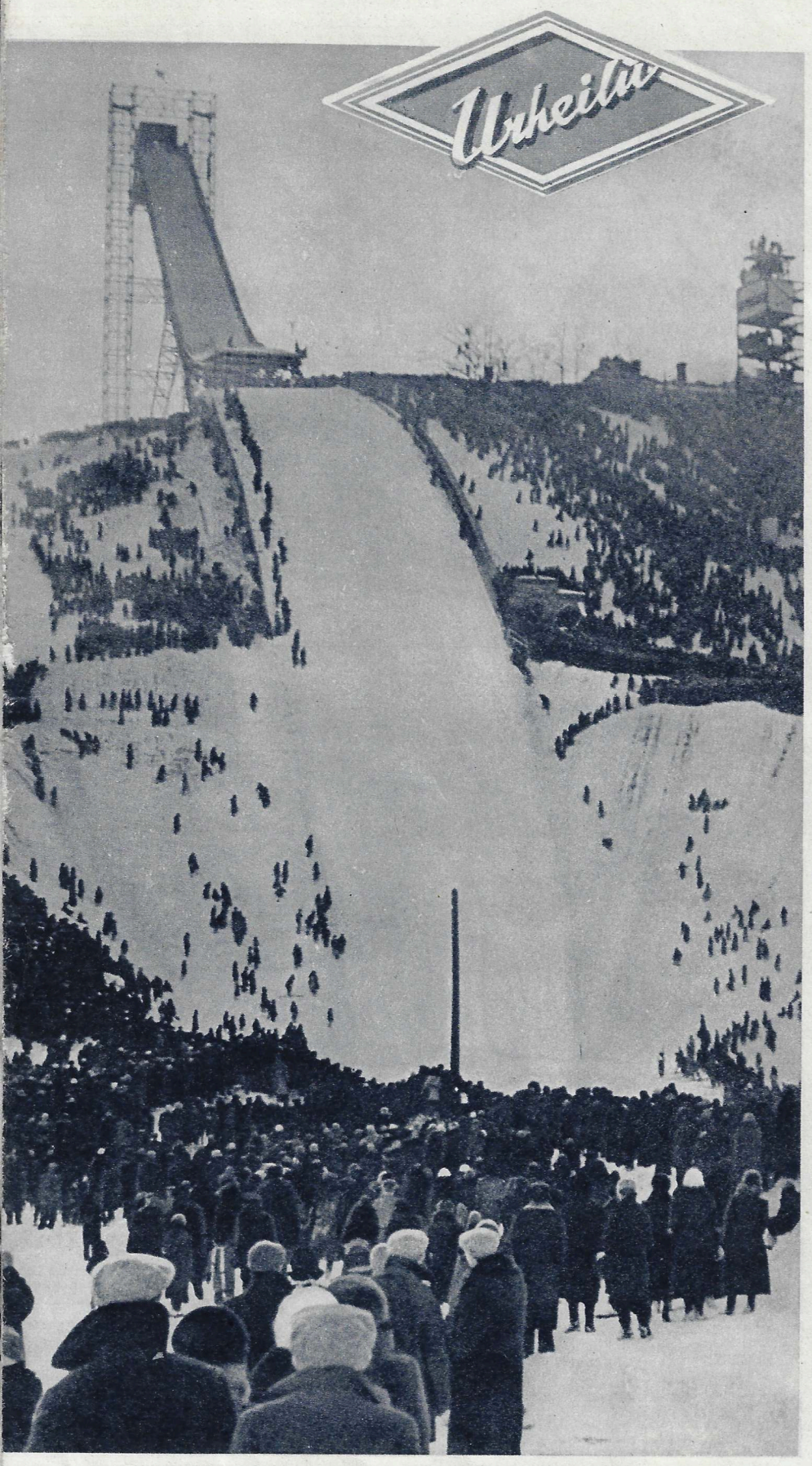

Gorkiin, Volgan jyrkälle rantapenkereelle, on rakennettu Neuvostoliiton suurin hyppymäki. Sen pituus on 450 metriä ja siltä voidaan tehdä 80 metrin hyppyjä. Gorkilaiset mäkimiehet ovat antaneet siitä hyvän arvion.

Valok. N. Volkov.

SUURKISOJA

Pyöräilijät ja luistelijat ovat aina olleet hyviä naapureita. Tunnetaan paljon tapauksia, jolloin valioluokan pyöräilijät ovat talvisin hyvällä menestyksellä esiintyneet luistinradoilla ja luistelijat kesäisin niittäneet mainetta pyörillä. Tällaisia tapauksia alkaa kuitenkin olla yhä vähemmän. Urheilusaavutukset ja -vaatimukset ovat suuresti nousseet. Lisäksi harjoittelu oman alan kilpailuihin tapahtuu ympäri vuoden ja ottaa niin paljon aikaa ja voimia ettei niitä riitä enää useamman lajin harrastamiseen. Useammalle urheilualalle antautumasta estävät vielä lukuisat ulkomaanmatkat, joiden aikana joudutaan kilpailemaan erilaisissa ilmasto-oloissa ja epätavallisina vuodenaikoina. Esim. Egyptin ympäriajo tapahtui tammikuussa, jolloin Neuvostoliitossa ei voi olla puhettakaan tällaisten kilpailujen järjestämisestä. Sanottakoon muuten, että Egyptiin lähti Neuvostoliitosta nuorta väkeä — joka kunnialla kesti tämän koitoksen.

Samaan aikaan kun pyöräilijät hikoilivat helteisessä Afrikassa käytiin Moskovan ja Leningradin jääradoilla kilpaa pikaluistelijain paremmuudesta. Leningradissa asettui lähtöviivalle 34 naista, jotka kaikki tavoittelivat maansa mestaruutta. Moskovassa mittelivät voimiaan miesten valiot. Koitosten kovuutta kohotti vielä sekin, että voittajat pääsivät Ruotsiin ja Suomeen EM- ja MM-kisoihin.

Talvi on ollut maamme luistelijoille, hiihtäjille ja jääpalloilijoille varsin oikullinen. Niinpä maailmanennätysmies ja olympialaisvoittaja B. Shilkov joutui äskenmainituissa kilpailuissa radalle sellaisessa pyryssä, että hän oli jo minuutin kuluttua kiireestä kantapäähän märän lumen peitossa. Joku ehtikin jo ristitä hänet "lumimieheksi".

Kaikesta huolimatta luistelijat saavuttivat koko hyviä tuloksia. Neuvostoliiton joukkueeseen EM- ja MM-kisoihin kelpuutettiin O. Gontsharenko, D. Sakunenko, R. Merkulov, B. Shilkov, V. Shilykovski ja B. Tsybin.

Leningradilaisen Tamara Rylovan ja moskovalaisen Inga Artamonovan välillä käytiin kova kilpa Neuvostoliiton naisten mestaruudesta. Artamonova osoitti tavattoman lujaa voitontahtoa ja saikin paremman ajan 1000, 1500 ja 3000 metrillä. Rylova tuli ensimmäiseksi vain 500 metrillä. Inga Artamonova pääsi siis yleismestariksi.

J. Rubin.

Oleg Gontsharenko radalla.

Valok. M. Batashev.

Neuvostoliiton naisten tämänvuotinen mestari Inga Artamonova. **Valok. V. Kivrin.**

Jonkin ajan kuluttua shakin entinen maailmanmestari M. Botvinnik yrittää revanshia maailmanmestari V. Smyslovista. Kuvassamme Smyslov (vasemmalla) valmistautumassa tähän otteluun.

Valok. J. Halip.

Jäljentäminen viittaamatta Neuvostoliitto-lehteen kielletty.

Toimituksen osoite: Moskova, K-9, Moskvininkatu 8.

Pravdan kirjapaino. Moskova, Pravdankatu 24.

Päätoimittaja N. GRIBATSHEV.

TAKASIVULLA: Dombeya kukkii. Ulkona paukkuu pakkanen ja viuhuu viima, mutta Moskovan yliopiston kasvitieteellisessä puutarhassa kukkivat kukat. Talviset kukat eivät sinänsä ole mikään harvinaisuus, mutta nämä punaiset kaunottaret ovat hiukan erikoisia. Ne ovat puhjenneet kauniiseen koristekasviin dombeyaan, joka tuotiin Moskovaan Madagaskarista jo ennen vallankumousta, siis yli 40 vuotta sitten. Kotimaassaan dombeya kukkii joka vuosi, täällä vasta ensimmäisen kerran.

Valok. J. Korolev.

Aamu Stalingradissa. **Valok. G. Zelma.**

NEUVOSTOLIITTO

N:o 14

1958